

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İbrahim AKÇAY

SUĞLA GÖLÜ ALANININ EKONOMİK COĞRAFYA AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Coğrafya Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2022

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İbrahim AKÇAY

SUĞLA GÖLÜ ALANININ EKONOMİK COĞRAFYA AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Halil HADİMLİ

Coğrafya Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2022

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

İbrahim AKÇAY'ın bu çalışması, jürimiz tarafından Coğrafya Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. İhsan BULUT

Üye (Danışmanı) : Dr. Öğr. Üyesi Halil HADİMLİ

Üye :Dr. Öğr. Üyesi Yusuf KIZILKAN

Tez Başlığı: Suğla Gölü Alanının Ekonomik Coğrafya Açısından Değerlendirilmesi
--

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 10/05/2022

Mezuniyet Tarihi : 30/06/2022

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Suğla Gölü Alanının Ekonomik Coğrafya Açısından Değerlendirilmesi” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

İbrahim AKÇAY

XXXXXX

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	İbrahim AKÇAY
Öğrenci Numarası	20185264007
Enstitü Ana Bilim Dalı	Coğrafya Anabilim Dalı
Programı	Coğrafya
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans () Doktora () Tezsiz Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Dr. Öğr. Üyesi Halil HADİMLİ
Tez Başlığı	Suğla Gölü Alanının Ekonomik Coğrafya Açısından Değerlendirilmesi
Turnitin Ödev Numarası	1862263011

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 101 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 26/06/2022 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % ...6.

alıntılar dahil % 10. 'dur.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdeler sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ.....	iv
GRAFİKLER LİSTESİ	v
TABLolar LİSTESİ	vi
ÖZET	vii
SUMMARY	viii
ÖNSÖZ.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN AMACI VE KULLANILAN YÖNTEMLER

1.1. Amaç ve Yöntem	3
---------------------------	---

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ KAYNAKLAR

2.1. Araştırma Sahası ve Çevresiyle İlgili Çalışmalar	6
2.2. Türkiye’de ve Dünya’da Sulak Alanlar	7

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SUĞLA GÖLÜ ALANI’NIN KONUMU VE FİZİKİ COĞRAFYASI

3.1. Suğla Gölü Çevresinin Jeomorfolojisi	11
3.2. Suğla Gölü Çevresinin İklim Özellikleri	15
3.3. Suğla Gölü Çevresinin Hidrografyası	22
3.4. Suğla Gölü Çevresinin Bitki Örtüsü Özellikleri	25
3.5. Suğla Gölü Çevresinin Toprak Yapısı	26

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SUĞLA GÖLÜ ALANI'NIN BEŞERİ COĞRAFYASI

4.1.	Yerleşme	29
4.2.	Nüfus.....	30
4.2.1.	Çalışma Sahası Nüfus İstatistikleri	30
4.2.1.1.	Ahırlı İlçesinin Sahada Yer Alan Mahalle Nüfusları.....	32
4.2.1.2.	Seydişehir İlçesinin Sahada Yer Alan Mahalle Nüfusları	32
4.2.1.3.	Yalıhüyük İlçesinin Sahada Yer Alan Mahalle Nüfusları	33
4.3.	Suğla Gölü Çevresinde Arazi Kullanımı	35
4.3.1.	CORINE Projesi Sınıflandırması Üzerinden Arazi Kullanım Bulguları	45
4.3.2.	Suğla Gölü Çevresinin Ecrimisil Bulguları	48
4.3.2.1.	Yalıhüyük Ecrimisil Bulguları.....	49
4.3.2.2.	Seydişehir Ecrimisil Bulguları.....	50
4.4.	Hayvancılık.....	55
4.5.	Balıkçılık.....	58
4.6.	Ormancılık	61
4.7.	Turizm/Ekoturizm.....	62

BEŞİNCİ BÖLÜM

SUĞLA GÖLÜ ÇEVRESİNİN GENEL SORUNLARI VE BULGULAR

5.1.	Suğla Gölü Çevresinin Genel Sorunları.....	64
5.2.	Suğla Gölü'nün Yıllar İçinde Değişen Alanının İncelenmesi	65
5.3.	Suğla Gölü'nün Önemi ve Sağladığı Faydalar	67
5.4.	Öncesiyle Sonrasıyla Değişen Göl Etkileşimi	68
5.5.	Göl Seviye Değişimi ve Göç İlişkisi.....	70
5.6.	Arazi ve Su Kullanımı Mülakatları.....	71
5.7.	Göl ve Eski Göl Sahası Üzerine Katılımcıların İstek ve Önerileri	72

ALTINCI BÖLÜM**SONUÇLAR**

6.1.	Sonuçlar	75
KAYNAKÇA		79
SUĞLA BÖLGESİ YERLEŞİM BÖLGELERİ MÜLAKAT FORMU		84
DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU.....		85
MÜLAKAT FORMU		86
Ö Z G E Ç M İ Ş.....		87

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1: Suğla Gölü'nün coğrafi konumu.....	10
Şekil 3.2: Suğla Gölü Çevresinin Jeoloji Haritası	12
Şekil 3.3: Suğla Gölü Çevresinin Topografya Haritası	13
Şekil 3.4: Suğla Gölü Çevresinin Eğim Haritası	14
Şekil 3.5: Erinç Yağış Etkinlik İndeksi'ne Yansıyan Seydişehir'in Nemliliği.....	16
Şekil 3.6: Suğla Gölü Çevresi Fiziki Haritası.....	23
Şekil 3.7: Eski Suğla Gölü Seviye İzlerini Gösteren Görsel	24
Şekil 3.8: Suğla Depolamasında kurak dönem ardına ortaya çıkan adacıklar ve Süberte Çayı.....	25
Şekil 3.9: Araştırma Sahasından Bitki Örtüsü Örnekleri	26
Şekil 3.10: Suğla Gölü Çevresi'nin Büyük Toprak Grupları Haritası	27
Şekil 3.11: Susuz Deresi Yatağı'ndan Alüvyon Depolar	28
Şekil 4.12: Suğla Gölü Çevresinde Yerleşim Yerlerinden Yalılıyük	29
Şekil 4.13: Suğla Gölü Çevresi Güncel Arazi Kullanımı	35
Şekil 4.14: Toroslar'ın Göl Tabanı ile Buluştuğu Noktada, Susuz Köyü'nden Bir Görsel.....	38
Şekil 4.15: Suğla'ya Bakan Köylerden Gölyüzü'nden Bir Görsel.	39
Şekil 4.16: Karaören Yerleşmeleri ve Haşhaş Ekim Alanlarından Bir Görsel.....	41
Şekil 4.17: Saray Su Tahliye Alanı ve Çumra Regülatörü	42
Şekil 4.18: Suğla Gölü Çevresi'nin Arazi Kullanım Kabiliyetleri Haritası.....	43
Şekil 4.19: Suğla Gölü Yalılıyük - Akkise Arasında Tarla Çapalamaya Gelen Mevsimlik İşçiler	43
Şekil 4.20: Arazi kullanım biçimleri; kuru tarım, sulu tarım ve mera kullanımı görselleri.	44
Şekil 4.21: Araştırma Sahasında Yer Alan Çekirdeklik Kabak Hasadı Görselleri.	44
Şekil 4.22: Susuz Köyü Önlerinde Eski Göl Sahasında Büyükbaş Yetiştiriciliği.....	56
Şekil 4.23: Suğla Bölgesi'nde Kıl Keçisi Yetiştiriciliğine Dair Bir Görsel.....	57
Şekil 4.24: Suğla Gölü'de Tutulan ve Geriye Bırakılan Küçük Bir Kadife Yavrusu	59
Şekil 4.25: Suğla Gölü'ne Ait Eski Balıkçılık Fotoğrafları	61
Şekil 4.26: Gölcük Yaylası'dan Suğla Gölü ve Arvana Boğazı Görseli	63
Şekil 5.27: Suğla Gölü Çevresi'nin Arazi Kullanımı Haritası (2022)	64
Şekil 5.28: Suğla Gölü Çevresinin Su Erozyonu Haritası	65
Şekil 5.29: Eski Suğla Gölü Sahası ve Suğla Depolaması'nın Uydu Görüntüsü.....	66
Şekil 5.30: Suğla Gölü'nün Kapladığı Alanı'nın Değişim Haritası	66
Şekil 5.31: Bol yağışlı bir mevsim ardına Sular Altında Kalan Tarım Arazileri (Fotoğraf: M Göker)	74

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 3.1: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Ortalama Sıcaklıkların Aylara Dağılımı	17
Grafik 3.2: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Maksimum Sıcaklıkların Aylara Dağılımı	18
Grafik 3.3: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Minimum Sıcaklıkların Aylara Dağılımı	18
Grafik 3.4: Ortalama Toplam Yağış Miktarının Aylara Göre Dağılımı.....	19
Grafik 3.5: Ortalama Toplam Yağışın Mevsimlere Göre Dağılımı.....	20
Grafik 3.6: Ortalama Donlu Günlerin Aylara Göre Dağılımı	21
Grafik 3.7: Bağıl Nemin Aylara Göre Dağılımı	22
Grafik 4.8: Bölgedeki Yerleşmelerin Nüfusları	31
Grafik 4.9: Ahırlı İlçesi Mahalleleri Yıllara Göre Nüfus Grafiği.....	32
Grafik 4.10: Seydişehir İlçesi Mahalleleri Yıllara Göre Nüfus Grafiği	33
Grafik 4.11: Yalıhüyük İlçesi Mahalleleri Yıllara Göre Nüfus Grafiği	34
Grafik 4.12: Yalıhüyük Yukarı Mahalle Ecrimisil Alanı (m ²).....	49
Grafik 4.13: Yalıhüyük Aşağı Mahalle Ecrimisil Alanı (m ²).....	49
Grafik 4.14: Susuz Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı	50
Grafik 4.15: Çatmakaya Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı	50
Grafik 4.16: Gölyüzü Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı.....	51
Grafik 4.17: Taşağıl Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı.....	51
Grafik 4.18: Gökhüyük Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı	52
Grafik 4.19: Kuran Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı	52
Grafik 4.20: Kumluca Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı.....	53
Grafik 4.21: Ortakaraören Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı	53

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Ortalama Sıcaklıkların Aylara Dağılımı	17
Tablo 3.2: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Maksimum Sıcaklıkların Aylara Dağılımı	17
Tablo 3.3: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Minimum Sıcaklıkların Aylara Dağılımı	18
Tablo 3.4: Ortalama Toplam Yağış Miktarının Aylara Göre Dağılımı	19
Tablo 3.5: Ortalama Toplam Yağışın Mevsimlere Göre Dağılımı	20
Tablo 3.6: Ortalama Donlu Günlerin Aylara Göre Dağılımı	21
Tablo 3.7: Bağıl Nemin Aylara Göre Dağılımı	21
Tablo 3.8: Aylık Hakim Rüzgar Yönü ve Esme Yüzdesi	22
Tablo 3.9: Araştırma Bölgesi Göletleri ve Özellikleri	24
Tablo 4.10: Çalışma Bölgesi 1965-2000 Arası Nüfus Tablosu	31
Tablo 4.11: Çalışma Sahası CORİNE Projesi Kullanım Bulguları	46
Tablo 4.12: Araştırma Bölgesi Hayvancılık Tablosu	57
Tablo 4.13: Araştırma Bölgesi Balıkçı ve Kayık Sayıları	60
Tablo 4.14: Suğla Gölü'nün Yıllara Göre Balık Stoğu	60

ÖZET

Sulak alanlar insan doğa etkileşimine şahit olduğumuz hassas ve üzerinde çalışılması gerekli yerlerdir. Bu çalışmanın amacı, Suğla Gölü Alanı değişimi ile ortaya çıkan koşulların etkileşimde bulunan paydaşlarla beraber incelenmesidir. Bölgede yaşayan insanların gölün değişim serüvenine bakışı, etkileşimi, gündelik yaşantıda gölle ne kadar etkileşim içerisinde oldukları, halkın değişen koşullarla yönelimleri nasıldır nelerdir gibi araştırma soruları ile hareket edilmiştir. Bu çalışma küresel salgın dönemi koşulları altında sürdürülmeye çalışılmıştır. Suğla Gölü Türkiye’de üzerinde fazla çalışılmamış bir ekonomik etkileşim alanıdır, yer alan çalışmalar daha çok eski gölün fiziki özellikleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu yüzden gölün ekonomik sosyal yapısı değişim süreci ve insanlarla olan ilişkisi ihmal edilmiştir. Araştırma sonuçları göstermiştir ki, Suğla Gölü Alanı ile yöre halkı arasında sürekliliği olan fakat kullanımı değişen bir etkileşim vardır. Suğla Alanı kullanım faaliyetleri, sürdürülebilir kullanımı yerel ve küresel zenginliklerimiz için önem arz etmektedir.

ANAHTAR KELİMELEER: Suğla Gölü, Suğla Gölü ekonomisi, sulak alanlar, arazi kullanımı, göl ekonomisi, göl ekolojisi

SUMMARY

EVALUATION OF LAKE SUGLA AREA IN TERMS OF ECONOMIC GEOGRAPHY

Wetlands are sensitive places where we witness human nature interaction and need to be worked on. The purpose of this study is to examine the conditions that emerged with the change of the Sugla Lake Area together with the stakeholders in interaction. Research questions such as the view and interaction of the people living in the region to the adventure of change of the lake, how much they interact with the lake in daily life, what are the orientations of the people according to the changing conditions were taken into action. This study has been tried to be continued under the conditions of the global epidemic period. Sugla Lake is an understudied area of economic interaction in Turkey, the existing studies mostly focused on the physical features of the old lake. Therefore, the economic and social structure of the lake, the process of change and its relationship with people have been neglected. The results of the research showed that there is a continuous interaction between the Sugla Lake Area and the local people, but the use of which is changing. The utilization activities and sustainable use of the Suğla Region are important for our local and global wealth.

KEYWORDS: Sugla Lake, Sugla Lake's economy, wetlands, Land usage, Lake economy, Lake ecology

ÖNSÖZ

İçinde yaşadığımız gezegen insan topluluklarının avcılık toplayıcılıktan beri gelişen kontrol etme arzusuna şahit olmuş, tarımın başlangıcıyla bu belirli bir ivme yakalamış ve sanayi devrimi ile bambaşka bir yöne doğru geçiş yapmıştır. İnsanlığın bu gezegendeki unsurları dikkat ederek kullanması yarınlar adına kritik bir hal almıştır. Artan tüketim ve nüfus baskısı birçok doğal alanda olduğu gibi sulak alanlar üzerinde de bir baskı oluşturmuştur.

Sulak alanlar insanlığın gelişimi boyunca kritik öneme sahip olmuştur. İlk yerleşmelere bakıldığında orta kuşakta sulak alanlar ve beraberinde verimli topraklarda toplanıldığı ortaya çıkmıştır.

Bugün insanoğlu, bazı sulak alanlar üzerinde ciddi baskı oluşturmaktadır. Bitki ve hayvan çeşitliliğinin yoğun olduğu bu alanlar tarım ve yerleşme baskısı altında kalmaktadır. Bununla beraber etkileşimin boyutu, biçimi de önemli hale gelmektedir. Geçmişte sığ göller, sineklere bağlı ortaya çıkan hastalıklar nedeniyle ve verimli tarım alanları oluşurmasıyla kurutulmuştur. Suğla Gölü alanında da bazı değişiklikler ortaya çıkmış ve bu değişiklikler sulak alan kadar, yöre halkının da yaşam biçimini etkilemiştir.

Günümüzde göller ve etrafında gelişen etkileşim alanının sürdürülebilir kullanıma ihtiyacı dikkat çekmektedir. Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin devamı, sürdürülebilir balıkçılık ve temiz su ihtiyacını karşılamaya devam etmek adına her adımımız kıymetli hal almış, her bireye de ayrı sorumluluk yüklenmiştir.

Araştırma sürecinde desteğini sunan, yardımcı olan danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Halil HADİMLİ'ye, önerileri ile katkı veren jüri üyeleri Prof. Dr. İhsan BULUT ve Dr. Öğr. Üyesi Yusuf KIZILKAN'a, her zaman arkamda duran aileme, Antalya'da yaşayan halalarıma, kuzenlerime, okulda çalıştığım mesai arkadaşlarıma, Akdeniz ve Ankara'da yer alan hocalarıma, çalışma sahasında yardımcı olan yerel halka ve kamu görevlilerine, arkadaşlarım Ali Karakaya, Ayla Deniz, Dünder Dağlı, Bayram Ali Yalçın ve ismini sayamadığım destek veren herkese teşekkürlerle...

GİRİŞ

Göller, doğal çeşitliliğin yüksek olduğu insanın tarih boyunca etkileşimde bulunduğu önemli sulak alanlar içinde yer almaktadır. Eski uygarlıklara bakıldığında uygun iklim koşulları yanında, sulak alanlar ve verimli toprakları tercih ettikleri ortaya çıkmaktadır.

Göller insanların yanında hayvan ve bitkilerin de en yüksek etkileşim içinde bulunduğu alanlar içerisinde yer almaktadır. Su kuşları, balıklar ve birçok yaban unsurunu içerisinde barındırmaktadır.

Güney (1995), Sulak alanların, toplumdaki bataklık küçümsemesi ardına yok olma tehlikesi ile karşılaştığını dile getirmiştir. Bu anlayış birçok yanlış fizibiliteye sebep olmuş, bunların en önemlisi de Avlan Gölü'nün 1970 yılında kurutulmasıdır. Başgöz Çayı'na akıtılan sular ile göl tamamen kurumuş tarım alanına dönüşmüştür. 2001 yılına kadar kuruyan göl ile bölgede denge bozulmuş iklim ve yaşam sıkıntıları da beraberinde gelmiş, ekonomik kayıplar ortaya çıkmıştır. Flora ve fauna büyük ölçüde zarar görmüştür. Yapılan yanlıştan 1997 yılında gölün tekrar su tutmasıyla dönülmeye çalışılmıştır (Keske, 2009: 11).

Dünyada nüfusun hızla artması, teknolojinin gelişimi, makineli tarımın yaygınlaşması ve daha büyük arazileri ekip dikme isteği ile tarım arazileri yeni sahalar arayışını sürdürmektedir. Tarım arazileri de sanayileşme, yerleşme ve çeşitli madencilik faaliyetleri ile alan kaybetmektedir. Bütün bu karmaşanın en altında sulak alanlar göller kalmakta ve değişimlere sahne olmaktadır.

Tatlı su gölleri, balıkçılık faaliyetleri yanında su ürünleri toplayıcılık faaliyetleri ile de ön plana çıkar. Saz kesimi, sülük ve kurbağa toplayıcılıkları öne çıkan diğer kullanımlardır.

Araştırma sahasına konu olan Suğla Gölü ismini Göller Yöresi'nde su basan alanlara verilen "Suğla" kelimesinden almaktadır (Saraçoğlu, 1962: 313).

Saraçoğlu (1962), gölün geniş sazlık ve bataklıklar içinde 165 km² bir alan içinde bulunduğunu ifade ederken, mayıstan sonra sularının çekilmesi ile ekim faaliyetlerine sahne olduğunu fakat hazirandan sonra ise ekime müsait olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca aynı eserde 1950 yılında olduğu gibi bazı yıllar tamamen kuruduğunu dile getirmiştir. Çekilen göl alanının 45 gün gibi kısa bir sürede buğday yetişmesine imkan sağladığına vurgu yaparken, yetişen nohutların küçük birer ağaç boyutuna ulaştığını, Orta Anadolu'da benzeri olmadığını dile getirmiştir. Tarımdan arta kalan yerler mera ve kışlık ot ihtiyacı için ayrılırken, bu verimli toprakların kullanımında, paylaşımında 30 kadar yerleşmenin söz sahibi olduğuna değinmiştir. Bazı yıllar, dönemlik seviye değişimi ile gerçekleşen taşkınlarda, değişen hudutlardan dolayı Suğla arazilerinin köyler arasında sınır kavgalarına sebep olduğunu, eserinde dile getirmiştir.

Tüm bu arızalı göl sahası tabiatı ve ekonomik kullanım farklılıkları çalışma sahasının araştırma potansiyelini gözler önüne sermiştir.

Suğla Gölü çevresine olan müdahalelerin geçmişi çok eskilere dayanmaktadır. 1913 yılında Beyşehir sularının Çarşamba Çayı vadisine ulaştırılması belirli bir kanal içerisine alınmasıyla beraber su baskınlarının azalacağı öngörülmüştür. (Güler, 1987: 315). 1908-1913 yılları arasında yapılan bu sulama projesi o dönemin dünyasında en önemli projeler arasında yerini almıştır (Bildirici, 2020: 64). 1996 yılına gelindiğinde ise DSİ, Suğla Depolama Projesi ile bölgenin ekosistemini yeniden düzenlemek istemiştir.

Hadimli ve Bulut (2008), Polye tabanlarında düdenlerin varlığının göz ardı edilerek yapılan tarımsal faaliyetlerde, alandaki tarımsal ürünlerin üretim döneminde oluşacak bir yağışla, sular altında kalarak büyük ekonomik kayıplar yaşayacağına işaret etmiştir. Suğla sahası da karstik süreçlerin etkili olduğu bir bölge olduğu için, sık sık tarla taşkınları ile gündeme gelmiş ve müdahalelere maruz kalmıştır. Bugün benzer sorunların Suğla bölgesi ekonomisi üzerindeki izleri devam etmektedir.

Eski Suğla Gölü yerine çok daha küçük bir alan bir taşkın duvarı ile çevrilmiş tarım alanlarının bir kısmı sürekli su altında kalırken, bir kısmı da sürekli olarak kuru kalıp, ova halini almıştır. İşte bu yüzden eski ve yeni arasındaki değişimin yol açtığı farklılıkları gözlemlemek ve sorunları tartışmak çalışmayı önemli kılmaktadır.

Artan dünya nüfusu ve küresel iklim değişikliği hadiseleri, suyun her damlasının iktisadını önemini bir kez daha gözler önüne sermiş. Suyun olduğu her alanda yapılan çalışmanın mutlak değerli olmasını ortaya çıkarmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN AMACI VE KULLANILAN YÖNTEMLER

1.1. Amaç ve Yöntem

Suğla Gölü sahası karstik süreçlerin ve tektonik hareketlerin birlikte etkili olduğu arızalı topografyasıyla çalışılmalı bir bölgedir. Tarih boyunca arızalı göl sahası, ekonomik bir zenginlik sunmuş ve insanların ekonomik değişkenlerini de etkilemiştir.

Suğla Gölü gerek doğal nedenler gerekse insani nedenleri ile çeşitli değişimler geçirmiştir. Bu değişimleri incelemek, sorgulamak ve araştırmak bu çalışmanın amaçları arasındadır. Suğla Gölü'nün geçmişteki kullanım biçimi ve bugünkü kullanım biçimi arasındaki farkları yakalamak da bu çalışmanın amaçları arasındadır.

Saha ile ilgili önceki yapılmış çalışmalar ve kaynak taraması sağlanmış, çeşitli kurumlardan veri temin edilmiştir. Bu kapsamda Harita Genel Müdürlüğü'nden elde edilen topografya haritalarının sayısallaştırılması ile Sayısal Yükselti Modeli (SYM) oluşturulmuş ve bu veri üzerinden fiziki, eğim ve bakı gibi haritalar türetilmiştir. Hidrografik özellikler topografya haritalarının sayısallaştırılması ile elde edilmiştir. Toprak ve arazi kullanımı ile ilgili özellikler Köy İşleri Genel Müdürlüğü'ne ait İl Arazi Varlığı verileri kullanılarak oluşturulmuştur. MTA'nın 1/100.000 ölçekli sayısal verilerinden yararlanarak sahanın tektonik ve litolojik özellikleri ile ilgili haritalar oluşturulmuştur.

Araştırma sahasının beşeri ve ekonomik özellikleriyle ilgili veriler farklı kurum ve kuruluş ile arazi çalışmaları sonucu elde edilmiştir. Nüfus verileri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Genel Nüfus Sayımı ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verileri üzerinden farklı dönemlere göre değerlendirilmiştir. Ekonomik coğrafya özelliklerine ait tarım ve hayvancılık verileri İlçe Tarım ve Gıda Müdürlüğü'nden temin edilmiştir. Ulaşım ile ilgili veriler ise Open Street Map veri altlığı kullanılarak oluşturulmuştur.

1984-2003 dönemini içine alacak şekilde, Suğla Gölü'nün depolama ortaya çıkıncaya kadar olan 19 yıllık değişimini incelemek ve ortaya çıkardığı arazi kullanım, ekonomi dengesine ulaşmak çalışmanın amaçları arasındadır. Bu sebeple göl çevresinin uydu görüntüleri incelenmiştir. Uydu fotoğrafları ve arazi kullanım haritaları ile konu içeriği yakalanmaya çalışılmıştır. Uydu görüntüleri USGS, Earth Explorer ana sayfasından araştırma sahası ve çevresi için kesilerek amaca uygun bir şekilde kullanılmıştır. Uydu görüntülerinin kullanılmasında gerekli olan ön işlemler yapıldıktan sonra amaca uygun bir şekilde sınıflandırılmıştır. Bu yöntemle 1984 yılından günümüze Suğla Gölü ve çevresindeki arazi

değişimi daha doğru bir şekilde izlenmiştir. Ayrıca arazi kullanımı değişimi farklı dönemlere ait CORİNE verileri ile karşılaştırılarak anlatılmıştır.

Saha araştırması kapsamında ilgili alanda sistematik gözlemler yapılmıştır ve saha, çekilen fotoğraflarla belgelenmiştir. Bu belgeler, arazi değişimiyle ilgili uydu görüntülerinden yararlanacak yapılan analizlerde ikincil destek materyali olarak kullanılmıştır. Aynı zamanda nitel araştırmaların önemli yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bunun amacı sahadaki insan etkisini ve gölle yerel halkın kurduğu ilişkinin yapısını anlamaktır. Bu kapsamda çalışma alanı içindeki köylerdeki muhtarlar ve köylerde yaşayanlarla görüşülmüştür. Pandemiden dolayı katılımcılarla uzun süre yan yan görüşmek mümkün olmadığından ilk görüşmeler telefon araması yoluyla yapılmıştır. Kısıtlamalar kalktıktan sonra ise yüz yüze görüşmelere başlanmıştır. Hatta bu görüşmeler sırasında katılımcılarla saha birlikte dolaşmıştır. Sahada yapılan görüşmeler ortalama otuz dakika sürmüştür. Görüşmeler pandemi yasaklarından artan zamanlarda yapılmıştır. Bu görüşmeler ses kaydı alınarak yapılmıştır. Verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı katılımcılara taahhüt edilmiş ve verilerin anonimleştirilerek kullanılmasına özen gösterilmiştir. Analiz aşamasında ilk olarak ses kayıtları değerlendirmesi yapılmıştır. Devamında betimsel analiz ve içerik analizi yapılmıştır.

Saha araştırması, arazi gezileri, ses kayıtları ile yerel halka mülakatlar yapılmıştır. Suğla Gölü Alanı'nda meydana gelen kullanım değişiklikleri ve halkın bu değişime bakış açısını yakalamak, bu alanın sürdürülebilirliği ve coğrafi yönden incelenmesi çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bunun yanında sürdürülebilir bir sulak alan düzeninde tüm paydaşların konuya hâkimiyetini sorgulamak, bakış açılarındaki değişimi yakalamak ve bu bakış açısının olumlu olumsuz anlamda değerlendirmesi amaçlar arasındadır.

Araştırma içerisinde arazi varlığına değinerek farklı ölçeklerdeki arazi sınıflarının değişimine odaklanmak da amaçlar arasındadır. Buna bağlı olarak değişimi etkileyen gelişmeleri değerlendirilip, günümüz ve ilerleyen zamana dair öngörüler sunulmak amaçlanmıştır.

Ülkemizi ve dünyayı etkileyen pandemi süreci, saha ve veri toplama noktasında çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmuştur. Ayrıca çalışılan alanın idari coğrafya açısından üç ilçe (Ahırlı - Seydişehir - Yalılıyık) sınırları içerisinde bulunması ve veri kaynaklarının ayrı ayrı bu ilçelerin resmi kurumlarının bünyesinde bulunması da çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmuştur. Eski göl sahası olmasıyla sahada hazine arazilerinin geniş yer kaplaması, destekleme, istatistik veri, sigorta vb. tutulmasını kısıtlamış, çalışmanın da sınırlılıklarını oluşturmuştur.

Şekillerin çiziminde, grafiklerde ve yazı sürecinde ofis programlarından, haritaların oluşturulmasında ise ArcGis 10.5 yazılımından yararlanılmıştır. Tüm eski göl yüzeyi ve çevre köyler, höyüklerle beraber çalışmada sahayı oluşturmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Araştırma Sahası ve Çevresiyle İlgili Çalışmalar

Saraçoğlu (1962), ‘‘Bitki örtüsü, akarsular ve göller (Türkiye coğrafyası üzerine etüdler II)’’ adlı eserinde Suğla Gölü’nün arızalı tabiatının getirdiği ekonomik avantajlara yer vermiştir. 165km² olan alanın mayıstan itibaren çekildiğine ve ardına aynı ayla birlikte çekilen yerlere ekimler yapıldığına vurgu yapmıştır. Suyu çekilen yerlere 15 kadar ürün ekildiğine dikkat çekmiş ve yetiştirilen nohut, karpuz ve arpanın benzersiz kaliteli olduğunu anlatmıştır. Göl arazilerinin kıymetli olmasıyla zaman zaman köyler arasında kavgalara yol açtığına da değinmiştir.

Eren (1972), Suğla isminin nereden geldiğini ve nerelerde kullanıldığı üzerinde durmuştur. Sahanın daha açık ele alınmasında ‘‘Suğla’’ isminin bölgenin koşullarını resmettiğini anlatmaya çalışmıştır.

Doğu vd. (1994) Seydişehir’in güneybatısında yer alan karst tipleri üzerinde durmuştur. Karst derinliği ve gelişimi üzerinde durulmuştur. Alanın arızalı durumunun gözler önüne serilmesinde katkısı olan bir çalışmadır.

Güney (1995), Araştırmasında, Suğla Gölü’ne müdahaleden önce sazlık kamışlık alanların bulunduğunu ve halkın bununla geçimini sağladığını belirtmiş ve kurutulma süreciyle saz, kamış geliri ortadan kalkmış, göçmen kuşlar uzaklaşmış toprak da eski verimini yitirdiğine değinmiştir.

Doğan (1997), Suğla Ovası’nın fiziki coğrafya koşullarını ayrıntılı bir şekilde ele almış sahanın en detaylı bilgi bankasını oluşturmuştur.

Aslan (2006), Alacadağ bölgesinde bitki örtüsü dağılımında, Avrupa-Sibiryaya oranının daha zayıf kalmasında sahanın yarı kurak klimatolojik unsurlara sahip olmasının etkili olduğunu belirtmiştir.

Timur (2007), Suğla’ya tam olarak benzemese de başından yüzey alanına yönelik projeler geçen Avlan Gölü’nü ele almıştır. Gölün kurutulmadan önceki koşulları ve sonrasında gelişen süreçler değinmiş, gölün kurutulması ile etrafında ortaya çıkan peyzaj değişimini ve sorunları da ele almıştır.

Akköz ve Yılmaz, B. (2009), Suğla Gölü bentik alglerinin durumu ve yıl içinde farklılaşması üzerine bir çalışma oluşturmuş ve göldeki biyolojik duruma parantez açmışlardır. Sahada yapılan diğer çalışmalardan farklı olarak suyun biyolojik potansiyelini incelemişlerdir.

Sarı (2009), geçiş iklim bölgelerinde ortaya çıkan değişiklikleri ele almaya çalışmıştır. Konu alanı olarak Suğla sahasının da içinde bulunduğu Batı Akdeniz, Göller Yöresi iklim geçişlerine ayrıntılı değinmiş sahanın iklim koşullarının aralanmasında etkili olmuştur.

Değerli (2014), araştırma sahasında yer alan tarım arazilerinin kiralanma geçmişinin Osmanlı’dan beri geldiğini çalışmasında belirtmiş ve kurutma gündeminin de çok eskilere dayandığını ifade etmiştir. Araştırma sahasının arızalı drenaj yapısının geçmişini ve ekonomik değerini gözler önüne sermek adına önemli tespitlere yer verilmiştir.

Durgunay (2018), Seydişehir’de bulunan köy isimlerinin öyküsü üzerinde durmuştur. Yerleşme adlarının geçmişi, kökeni ve ne anlama geldiğini sorgulayarak blmlendirmiştir. Tarihi ve doğal süreçlerle ilişkilendirme yapmıştır. Halkın su kaynaklarına yakın olmayı tercih ettiğini ve yerleşme isimlere de bunun yansıdığını anlatmaya çalışmıştır.

Öztürk (2019), alışmasında Seydişehir bölgesinde nohut üretimi ve beraberinde gelişen süreçleri sınıflandırmaya çalışmıştır. Suğla Gölü ile birlikte değişen nohut üretimine değinmiş, gl sahasına yapılan müdahaleler ile nohut üretiminin ve kalitesinin değiştiğinin vurgulamaya çalışmıştır. Suğla Gölü’nün geçmişteki kullanım biçiminin nohut üretiminde daha yüksek kazanç sağladığını bugün nohut üretiminin terki nedeniyle Seydişehir’de nohut leblebi üretiminin maliyetinin arttığını dile getirmiştir.

2.2. Türkiye’de ve Dünya’da Sulak Alanlar

Tarih boyunca insanların yaşam mücadelelerinde, sulak alanların etrafında medeniyetler kurmaları, sulak alanların önemi adına çok kıymetlidir. Sulak alanda yer alan sazlıklar, balıklar, kuşlar ve içme suyu vb. tarih boyunca insanlığa hizmet etmiştir. Bugün küresel iklim değişikliği ve artan kullanım ile çok daha kıymetli öneme sahip alanlardır.

İnsanlık geçmişten beri sulak alanlar için, bulaşıcı hastalık yuvası yer olarak bakıp düzenlemelere gitmiştir (Atalay, 2008: 557). Sulak alanlar yer altı suyunu beslediği gibi, sızmayı kolaylaştırdığı için su kalitesinin de artmasını sağlar. Bu yüzden kirlenmenin en aza indiği sahalar olarak gözlemlenir (Atalay, 2008: 560).

Kavram olarak ise sürekli ve dönemlik su bulunan ve etrafında bir ekosisteme hayat veren tüm alanlar ‘‘Sulak Alan’’ olarak değerlendirilir. Yılın büyük bir bölümü sular altında kalan, sucul bitkilerin yaşadığı alanlardır (Atalay, 2008: 548). Sulak alanların su kuşlarıyla temel oluşturarak, gelişmiş bir vahşi hayatı barındırmaları ile birlikte, tabiat için kritik vazifeleri, uygarlık için de ekonomik değerleri vardır (de Groot vd, 2005; Arı, 2006; Arı ve Derinöz, 2011: 42).

Özellikle, su kuşları yaşama ortamı olarak uluslararası öneme sahip sulak alanların korunması hakkında en önemli sözleşme olarak; Ramsar Sözleşmesi karşımıza çıkar. 1971 yılında İran'ın Ramsar şehrinde birçok ülke tarafından imzalanmıştır. Ramsar Sözleşmesinde Sulak alanlar; “doğal veya yapay, devamlı veya geçici, sürekli veya mevsimsel, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gel-git hareketlerinin çekilme devresinde 6 metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyerler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan su altında kalan yerler olarak tanımlanmaktadır.”¹

Ramsar Sözleşmesi sulak alanların korunmasında önemli bir role sahip olmasına rağmen bazı eksikleri de içinde barındırmaktadır. Sulak alanların seçiminde sosyal ekonomik ve kültürel sınıflandırmanın olmaması kapsam noktasında sorunlar ortaya çıkarmaktadır (Arı, 2006: 297). Araştırma sahası da sulak alan olmasına rağmen korumaya dahil edilmemiş ve çeşitli dönemlerde müdahalelere konu olmuştur. Bu konuda halkın Arı (2006)'nın da belirttiği gibi, Ramsar ile 'yeni yasaklar gelecek kaygısı' taşımasının da kapsamı etkilediği söylenebilir.

Ülkemiz Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine yaklaştığı bir bölgede yer aldığı için, sulak alanlarda biyolojik çeşitlilik fazladır. Ayrıca pek çok kuş türü misafir olarak ülkemizdeki sulak alanları kullanmaktadır. Akdeniz ve İran florasına dair zenginliğe de ülkemiz sulak alanlarında rastlamak mümkündür.

Ülkemizde sulak alanların oluşmasında tektonik hareketler, volkanizma, karstlaşma, akarsu biriktirmesi, dalgaların biriktirmesi ve heyelanlar ön plana çıkmaktadır (Zor, 2001: 132).

Ülkemizde Ramsar Sözleşmesi kapsamında 135 uluslararası önemi bulunan sulak alan belirtilmiştir. 1994 yılında Sultan Sazlığı ile başlayan Ramsar Alanı ilanı 2013 yılında Nemrut Kalderası'nın da eklenmesiyle 14'e yükselmiştir.

Araştırma sahasının yer aldığı Suğla Gölü Alanı'nda günümüzde varlığını sürdüren su kütlesi yapay bir hal almıştır. Mevcut sahanın ortasında 3730 hektarlık bir alanda varlığını sürdürmektedir.

Dünya'da ise en iyi korunan sulak alanlardan biri olan Pantanal Güney Amerika'da yer almaktadır. Çok sayıda lagün bataklık ve taşkın alanını kapsamaktadır. Fransa'daki Camargue, Avustralya'daki Kakadu, Endonezya'daki Wasur öne çıkan diğer büyük sulak alanlardır (Karakoc, 2019: 3).

Dünya'da Aral Gölü'nün başına gelenler su yönetimi sulak alan noktasında endişeleri gözler önüne sermiştir. 1960'lı yılların ardına gölü besleyen kaynaklar tarıma yönlendirilmiştir. Buna bağlı olarak çevre sorunları ortaya çıkmış, birçok canlı göç etmek zorunda kalmış veya

¹ <https://www.unesco.org.tr/>

yok olmuştur. 1987 yılına gelindiğinde göl ikiye ayrılmıştır. 1967 yılında 67500 km² olan alanı 2003 yılında 20000 km² altına düşmüştür (Yıldız, 2019: 2).

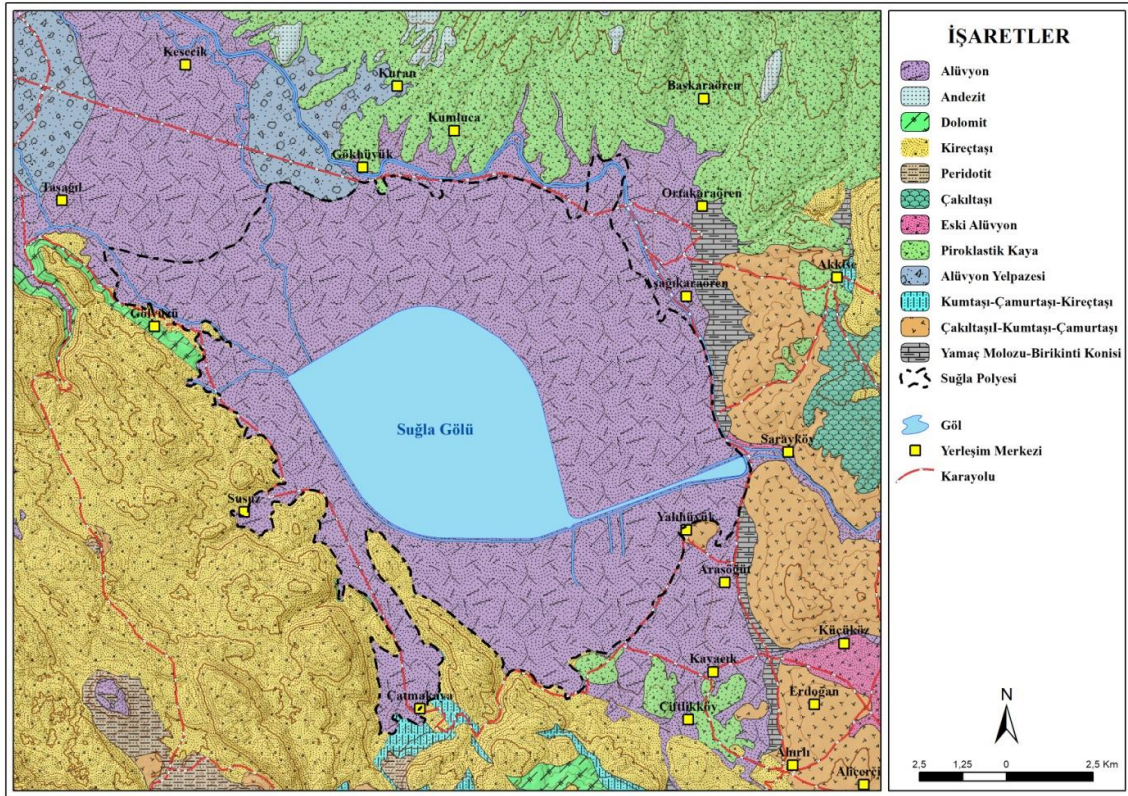
3.1. Suğla Gölü Çevresinin Jeomorfolojisi

Araştırma sahasının güneyindeki yapılar, tabanda Üst Kretase yaşlı Sülek karışığı ile bunun üzerine tektonik temaslı Orta Devoniyen - Kuvaterner yaş aralığına sahip çökellerden meydana gelen iki ana bölümden oluşmuştur. Karbonifer yaşlı Çelmeliler formasyonu, şeyl ve kireçtaşlarından meydana gelirken, Permilen yaşlı Karadağ kireçtaşı ise, kalın biyolitoklastik ve biyomikritik kireçtaşlarından oluşur (Altunsoy, 2000: 163)

İklim bölgelerinde karşımıza çıkan geçiş kuşakları jeolojik üniteler arasında da farklı karakterde jeolojik ve jeomorfolojik üniteler oluşturmıştır. Çalışma sahası olan Suğla Gölü ve yakın çevresi de bu geçiş özelliği gösteren jeolojik ve jeomorfolojik ünitelere güzel bir örnek teşkil eder.

Araştırma sahasının batısında, tabanda konumlanan yaşlı bölümler ile genç örtü çökelleri hakim kalmakla birlikte, Suğla Gölü zemini de güncel çökellerle kaplıdır (Deneri, 2020: 1).

Araştırma sahasının büyük bölümünde genç Miyosen yaşlı tortul birikintileri ve Orta Toroslar'da yayılma alanı bulan Mezozoik yaşlı kireç taşları hakimdir. Miyosen yaşlı tortullar gölün kuzeybatı kıyılarından başlayarak Seydişehir istikametinde KB doğrultusunda geniş bir koridor oluşturur. Tortullar, gölü kuzey ve doğudan geniş bir daire şeklinde çevrelerken, bu kuşak güneyi ve batı kıyılarında daralmıştır. Gölün batı kıyısında ince bir şerit halinde uzanan tortul sahasını KB yönünde uzanan Gidengelmiz Dağları'nın bulunduğu sahada mezozoik yaşlı kireçtaşları G-B yönünde yayılış gösterir. Kuzeydeki geniş alüvyal sahaya ise piroklastik karakterdeki volkanik birimler hakimdir. Doğudaki Ahırlı Dağları civarında kireçtaşı-çamur taşı – kireçtaşı istiflerine rastlanır. Gölün doğu yakasında alüvyal saha ile Ahırlı Dağları arasında K-G yönünde ince şerit halinde yamaç molozlarına rastlanır (Doğan, 1997: 56-57). (Şekil 3.2).

Şekil 3.2: Suğla Gölü Çevresinin Jeoloji Haritası

(Kaynak: MTA'nın 1/100.000 ölçekli sayısal verilerinden yararlanarak oluşturulmuştur.)

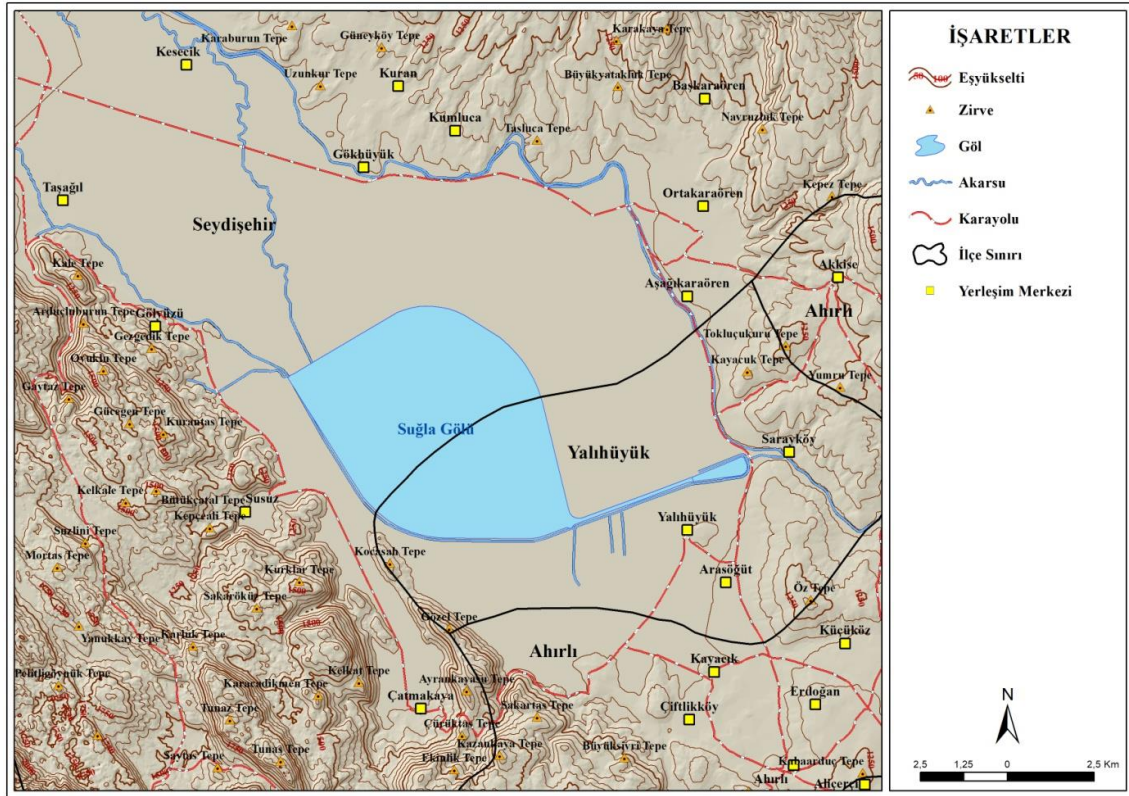
Bu çalışma sahasını oluşturan Suğla Gölü ve yakın çevresi, aktif graben içerisinde gelişmiş yapısal bir polyedir (Doğan ve Koçyiğit, 2018: 13). Polye karstik drenaja sahiptir. Suların yükseldiği dönemde depresyonun suları GB'sında bulunan düdenler aracılığıyla yer altına drene olmaktadır. İçerisinde gelişen göl Kuvaterner içerisinde, farklı iklim dönemleri boyunca farklı seviyelerde olduğu, en yüksek dönemine ise son glasyal maksimumda (yaklaşık 19 bin yıl önce) ulaştığı tahmin edilmektedir (Doğan ve Koçyiğit, 2018: 13-27).

Orta Toros Dağları'nın kuzeybatı yönünde İç Anadolu bölgesi doğru sokulduğu Gidengelmaz Dağları'nın Kuzeydoğusu'nda bulunan tektonik bir oluk içinde yer alan Suğla Gölü ve çevresinde miyosen, pliyosen, ve pleystosen dönemi reliyef sistemlerine ait şekil ve yapılar geniş yer tutar.

Araştırmayı oluşturan Suğla Gölü ve yakın çevresi Orta Toroslar'ın İç Anadolu Bölgesi'ne doğru sokularak plato düzlüklerine ulaşacağı konumda olup morfolojik üniteler dağlık kuşak ile platoluk saha arasında geçiş özelliği arz etmektedir. Kuzey Anadolu ve Toros Dağları'nda miyosen sonlarında artan tektonik hareketler sahada faylanmalara neden olarak aşınım yüzeylerini parçalayarak bu yüzeylerin yenilenmesini sağlamıştır. Sahanın yakınında bulunan volkanik kütleler ve aşındırılan malzemeler Suğla Depresyonu'nda flüvyal depolar haline gelmiştir (Doğan, 1997:37). Araştırma sahası olan Suğla Gölü ve yakın çevresi

tektonizma sonucu oluşmuş, polye üzerindedir. Deniz seviyesinden ortalama yükseltisi 1090m ve yaklaşık yüz ölçümü 160 km² dir (Şimşek vd, 2020: 8).

Jeomorfolojik açısından çalışma sahasını iki farklı üniteye ayırmak mümkündür. Bu ünitelerin ilki, graben oluşu içerisine yerleşmiş polye sahası üzerinde bulunur. Suğla Gölü ve gölün çevreleyen alüvyal malzemeler birikmesiyle oluşan düz ve düze yakın sahalardır. Eğim değerinin %5 altında olduğu ünite, gölün güneydoğusunda Arasöğüt köyünden başlayıp kuzeydoğuda yer alan Ortakaraören köyüne kadar düzgün bir hat çizer. Eğim ve engebenin az olduğu alüvyal yapı kuzeyde Kumluca ve Gökhöyük köyleri ile sınırlıdır. Graben sahanın uzanış doğrultusuna paralel şekilde batı yönünde Seydişehir ilçesi ikametinde genişleyerek devam eder. Gölün batı kıyısında kuzeybatı yönünde alüvyal sahaların oluşturduğu ünitelerin genişliği daralmaktadır. (Şekil 3.3).

Şekil 3.3: Suğla Gölü Çevresinin Topografya Haritası

(Kaynak: ASTER GDEM'den indirilen DEM verisi ArcGIS 10.5 programında analiz ederek oluşturulmuştur.)

Jeomorfolojik açıdan ikinci ünite ise alüvyal sahayı bir kalkan şeklinde çevreleyen eğim – engebe değerinin artarak yükseltinin fazla olduğu dağlar ve tepelik sahalardır.

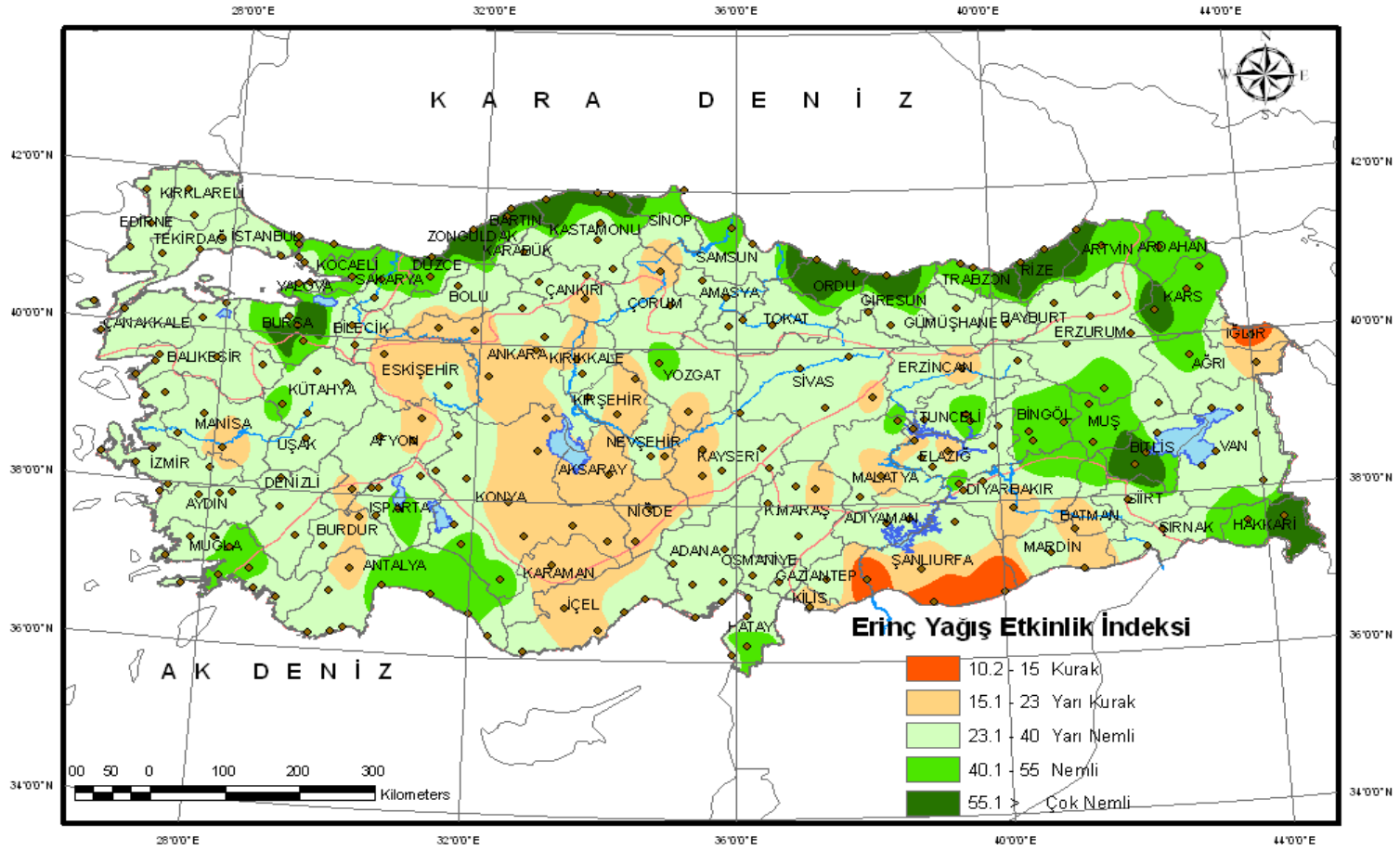
Çalışma sahasını da içerisine alan Suğla Depresyonu'nu geniş alanda çevreleyen dağlar; Gidengelmez Dağları, Ahırlı Dağları, Alacadağ ve Karadağ'dır. Kuzeybatı yönünden graben sahasına paralel şekilde uzanan Gidengelmez Dağları Suğla Depresyonu'nun güney ve batıdan

3.2. Suğla Gölü Çevresinin İklim Özellikleri

Suğla Gölü, büyük kısmı step iklimi etkisinde kalan Konya ili sınırlarında olmasına rağmen, Seydişehir Beyşehir Yalılıyük ile beraber Akdeniz Bölgesi sınırları içerisinde yer alır. Akdeniz iklimine ait sıcaklık karakteristik özellikleri de görülmez. Orta Toroslar güney ve güney batı, batı yönlerden havzayı kuşattığı için Akdeniz ılık nemli havası bu bölüme tam olarak ulaşamaz ve saha büyük ölçüde Akdeniz kıyılarından ayrılır. Sıcaklık değerlerindeki belirgin farklar yağışın mevsimlere göre dağılışında ortadan kalkar. Bu etkenleri de göz önüne aldığımızda Akdeniz Geçiş İklimi özellikleri bölgede karşımıza çıkar. Kışları karlı gün sayısı fazla olmakla beraber don olaylarına da rastlanır (Doğan, 1997: 97).

En yüksek yağışın kışın düştüğü Seydişehir’ de Beyşehir Gölü ve Suğla Gölü’nden kaynaklı nemlilikten söz edilebilir. Bu nemlilik Meteoroloji Genel Müdürlüğü tarafından 2016 yılında yapılan araştırmada gözlenmektedir. (Şekil 3.5) Bu araştırmada Seydişehir, Orta Anadolu’ya bakan bir yamaçta olmasına rağmen nemli sınıfına yerleşmiştir. Özellikle kuzey batı kuzey sektörlü rüzgarların, Seydişehir ardında yer alan Orta Toroslar’ın kuzey doğu yamaçlarında; yağışı, nemliliği yükselttiği ve orman örtüsünü de beraberinde güçlendirdiği söylenebilir (Kantarıcı, 2008: 1–34).

Küresel İklim Değişikliği Özelinde; (Yılmaz, 2017) TMPA yağış verilerini 1998 - 2015 yılları arasında incelemiştir. Günümüze doğru kuraklığın analizini yapmaya çalışmış ve özellikle 2006 - 2007 yılları kuraklığı ile rekolte kaybına dikkat çekmiştir.

Şekil 3.5: Erineç Yağış Etkinlik İndeksi'ne Yansıyan Seydişehir'in Nemliliği
(Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü İklim Sınıflandırmaları – Erineç Etkinlik İndisi)

Araştırma sahasının iklim koşullarını aktarabilmek için Seydişehir/Gökçe höyük meteoroloji istasyonunun rasatları kullanılmıştır.

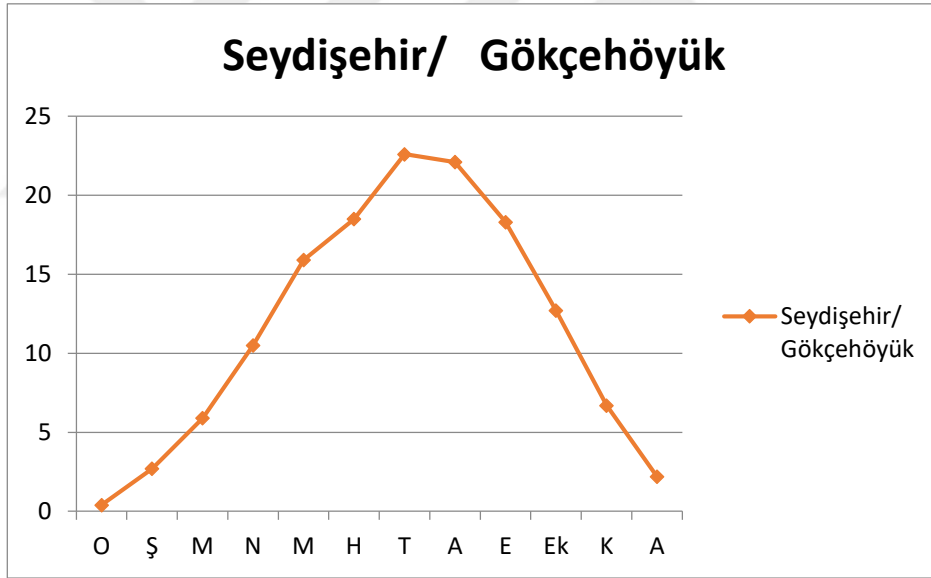
Seydişehir/Gökçe höyük istasyonuna kayıtlarından sahanın ortalama sıcaklık değerleri yıllık 11,5 °C olarak hesaplanmıştır.

Aylık ortalama sıcaklık değerleri yıl boyunca 0 °C'nin üzerinde olduğu Gökçe höyük istasyonunda, en düşük aylık ortalama sıcaklıklar 0,4 °C ile şubat, en yüksek ise 22,6 °C ile temmuz ayında belirlenmiştir (Tablo 3.1).

Tablo 3.1: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Ortalama Sıcaklıkların Aylara Dağılımı (°C)

Kaynak: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü

İstasyon	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	Ek	K	A	Yıllık
Seydişehir/ Gökçe höyük	0,4	2,7	5,9	10,5	15,9	18,5	22,6	22,1	18,3	12,7	6,7	2,2	11,5

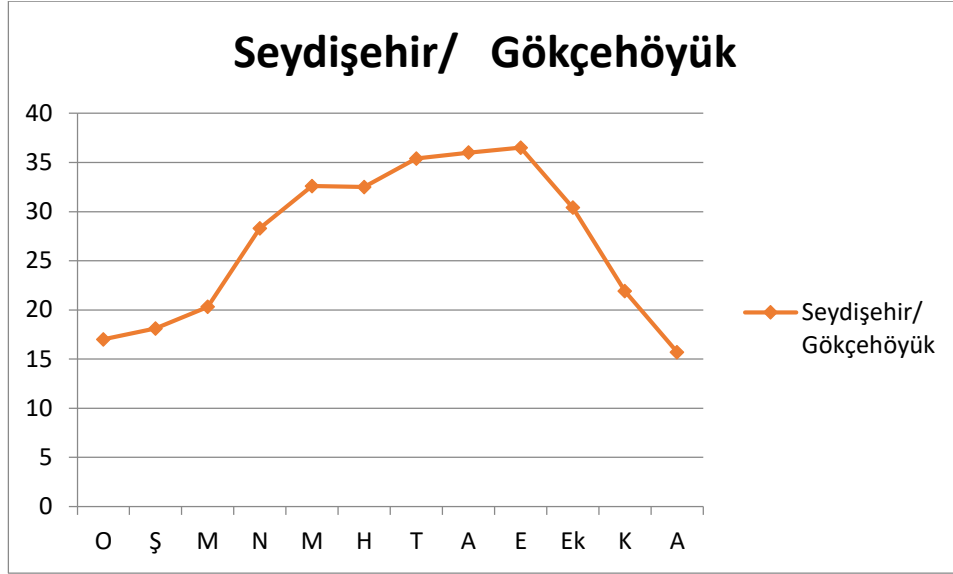
Grafik 3.1: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Ortalama Sıcaklıkların Aylara Dağılımı

Seydişehir/Gökçe höyük istasyonunda, aylık ortalama maksimum sıcaklıklar aralık ayında 15,7 °C iken, ağustos ayında 36,5 °C olarak ölçülmüştür (Tablo 3.2).

Tablo 3.2: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Maksimum Sıcaklıkların Aylara Dağılımı (°C)

Kaynak: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü

İstasyon	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	Ek	K	A	Yıllık
Seydişehir/ Gökçe höyük	17,0	18,1	20,3	28,3	32,6	32,5	35,4	36,0	36,5	30,4	21,9	15,7	36,5

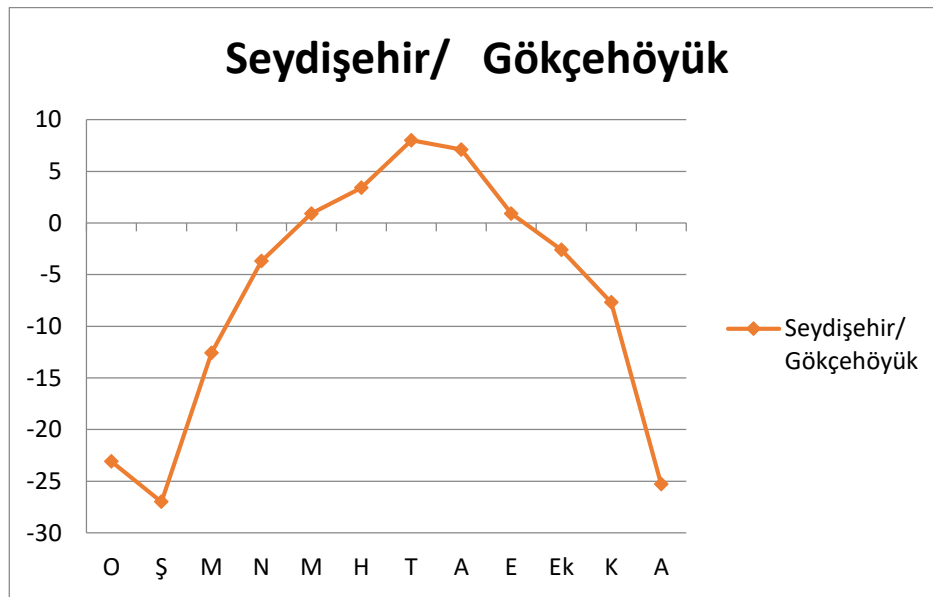
Grafik 3.2: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Maksimum Sıcaklıkların Aylara Dağılımı (°C)

Seydişehir/Gökçe höyük istasyonu rasatlarına göre sahada aylık en düşük sıcaklık değerlerinin kaydedildiği ay -27 °C ile şubattır. Temmuz ayında sıcaklıklar 7 °C'ye kadar düşebilmektedir (Tablo 3.3)

Tablo 3.3: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Minimum Sıcaklıkların Aylara Dağılımı

Kaynak: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü

İstasyon	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	Ek	K	A	Yıllık
Seydişehir/ Gökçe höyük	-23,1	-27	-12,6	-3,7	0,9	3,4	8	7,1	0,9	-2,6	-7,7	-25,3	-27

Grafik 3.3: Seydişehir İstasyonuna Göre Aylık Minimum Sıcaklıkların Aylara Dağılımı (°C)

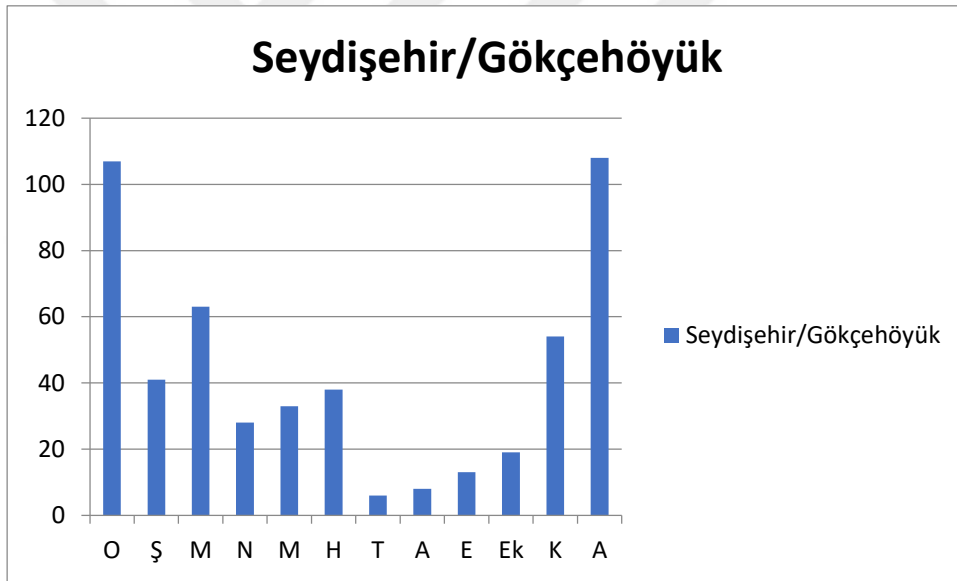
Seydişehir/Gökçe höyük istasyonu rasatlarına göre araştırma sahası ve yakın çevresi yıllık yağış 500 mm'nin üzerindedir.

Tablo 3.4: Ortalama Toplam Yağış Miktarının Aylara Göre Dağılımı (mm)

Kaynak: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü

İstasyon	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	Ek	K	A	Yıllık
Seydişehir/ Gökçe höyük	107	41	63	28	33	38	6	8	13	19	54	108	518

Yağış miktarının aylara göre dağılımına bakıldığında, en yüksek yağış miktarı aralık (108 mm) ve ocak (107 mm) aylarında, 100 mm'nin üzerinde ölçülürken, temmuz (6 mm) ve ağustos (8 mm) aylarında bu miktar 10 mm'nin altına inmektedir.

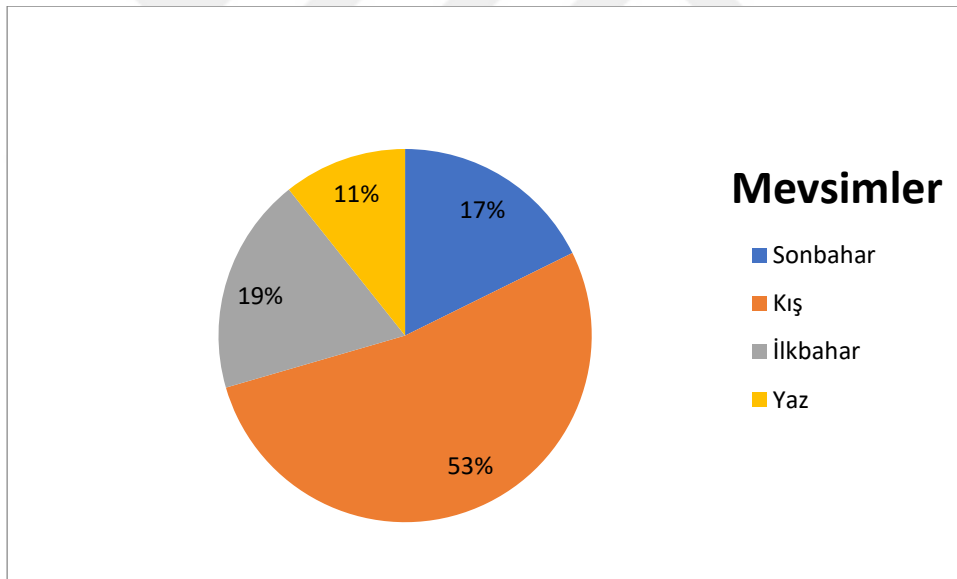
Grafik 3.4: Ortalama Toplam Yağış Miktarının Aylara Göre Dağılımı (mm)

Kış mevsiminde Türkiye, polar cephe etkisinde kalmakta ve Akdenize inen orta enlem depresyonları ile yüksek yağış almaktadır. Çalışma sahası da özellikle Aralık-şubat ayları arasında yüksek yağış almakta, karakteristik Akdeniz yağış rejimi özelliği göstermektedir. Yağış verileri incelendiğinde, yıllık toplam yağışın, %50'sinden fazlasının kış mevsiminde düştüğü görülmekte, yaz mevsiminde ise yıllık toplam yağışın ancak %10'u düşmektedir. Geçiş mevsimlerinde yağış miktarları yaza göre nispeten yüksektir (Tablo 3.5).

Tablo 3.5: Ortalama Toplam Yağışın Mevsimlere Göre Dağılımı**Kaynak: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü**

Mevsimler	Yağış Miktarı (mm)	%'si
Sonbahar	86	17,7
Kış	256	52,8
İlkbahar	91	18,8
Yaz	52	10,7
Toplam	485	100

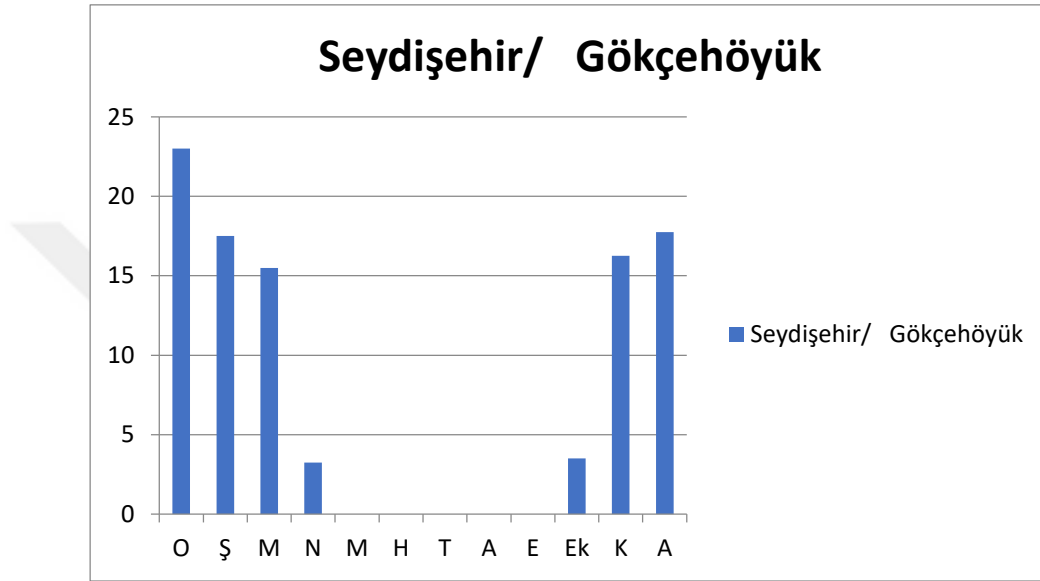
Buharlaştırma şiddetinin en yüksek olduğu yaz mevsiminde, toplam yağışın ancak %10.7'si düşmekte, bu dönemde sıcaklığın yüksek olması ve buna bağlı buharlaştırma miktarının artmasıyla, araştırma sahası çevresi bu mevsimde şiddetli kuraklık yaşamaktadır.

Grafik 3.5: Ortalama Toplam Yağışın Mevsimlere Göre Dağılımı

Araştırma sahası, güneyden Toros Dağları ile çevrelendiğinden Akdeniz'den gelen nemli hava kütleleri sahaya sokulamamaktadır. Sahada yüksekliğin de artması ve bu nemli havanın gelememesi nedeniyle kış mevsimi sıcaklıkları düşmekte, don olaylı gün sayısı 96,7 güne kadar çıkmaktadır. Seydişehir çevresinde, kasım-nisan arasında donlu günlere rastlanırken, mayıs-eylül arasında sıcaklıklar 0 °C'nin altına inmemektedir (Tablo 3.6). Don olaylı günlerin en sık yaşandığı ay 23 gün ile ocak ayıdır.

Tablo 3.6: Ortalama Donlu Günlerin Aylara Göre Dağılımı**Kaynak: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü**

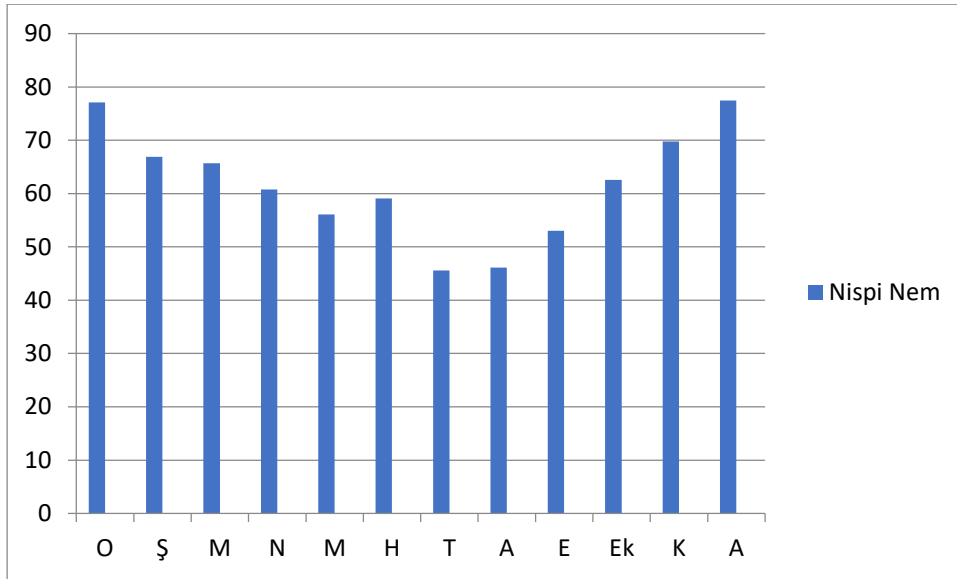
İstasyon	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	Ek	K	A	Yıllık
Seydişehir/ Gökçehöyük	23	17,5	15,5	3,25	0	0	0	0	0	3,5	16,25	17,75	96,7

Grafik 3.6: Ortalama Donlu Günlerin Aylara Göre Dağılımı

Araştırma sahasında yıllık bağıl nem ortalaması %61,9'dur. Bu oran, yaz mevsiminde, sıcaklıkların yükselmesi ve yağışın düşmesi nedeniyle azalmakta, kış mevsiminde ise, yağış artışı ve buharlaşma azalmasına bağlı olarak %80'lere yaklaşmaktadır (Tablo 3.7).

Tablo 3.7: Bağıl Nemin Aylara Göre Dağılımı**Kaynak: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü**

Aylar	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	Ek	K	A	Yıllık
Nispi Nem %	77,1	66,9	65,7	60,8	56,1	59,1	45,6	46,1	53	62,6	69,8	77,5	61,9

Grafik 3.7: Bağıl Nemin Aylara Göre Dağılımı

Suğla-Beyşehir Oluğunda, dağların da uzanış yönü etkisiyle, rüzgar hakim yönü arazi uzanımına benzerlik gösterir (Hadimli, 2008: 88). Çalışma sahası olan Suğla Gölü ve yakın çevresinde hakim rüzgar yönü %21,4 esme NNW yönüdür. Hakim rüzgar yönü, topografyadan etkilenmekte, oluğun uzanışı olan KB-GD yönüne uymaktadır. Genel olarak, KKD yönünden esen hakim rüzgar yönü, sadece aralık ayında GGD yönünden esmektedir (Tablo 3.8).

Tablo 3.8: Aylık Hakim Rüzgar Yönü ve Esme Yüzdesi

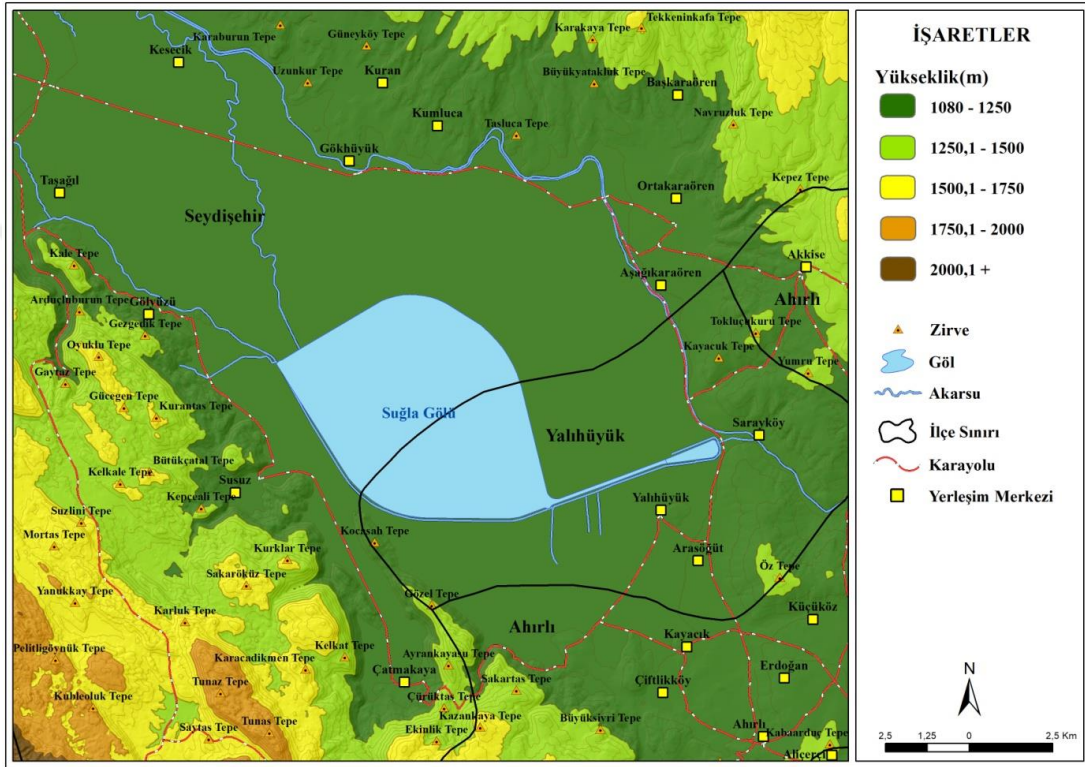
Kaynak: T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Aylar	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	Ek	K	A	Yıllık
Hakim Yönü	NW	NW	NNW	NNW	NNW	NNW	NW	NNW	NNW	NNW	NNW	SSE	NNW
Esme Yüzdesi	15,8	16	17,6	18,7	17,6	19,7	19,1	21,4	19,8	20,6	16,8	15,7	21,4

3.3. Suğla Gölü Çevresinin Hidrografyası

Araştırma sahası olan Suğla Gölü ve yakın çevresi, KB-GD doğrultusunda uzun graben sahasının güney kısmında yer alır. Hidrografik açıdan ülkemizin önemli kapalı havzalarında birini oluşturan Konya kapalı havzası içerisinde yer alır. Hidrolojik olarak Konya Kapalı Havzası'na bağlı olan göl, depolama yapılmadan önce sınırları yıldan yıla değişkenlik gösterirken günümüzde Eski Suğla Gölü arazileri üzerinde yapay bir göl halini almıştır (Doğan, 1997: 155).

Saha İç Anadolu Bölgesi'nin diğer alanlarıyla kıyaslandığında hidrografik açıdan zengin sayılabilecek kaynaklara sahiptir. Sahadaki başlıca hidrografik birimler şunlardır; Suğla Gölü, Çarşamba çayı, Süberte Çayı, Kuğulu Suyu ve güneydoğuda Irmak Çayı. Suğla Gölü'nün güney doğusundan güneye doğru gölün fazla sularını dışarı taşıyan göl ayakları, gölün güney doğusunda çarşamba çayı üzerinde inşa edilen baraj, sulama ve drenaj kanalları ile gölün batı kıyısında KB-GD yönünde uzanan Gidengelmaz Dağları'nın bulunduğu kalkerli yapılar üzerinde bulunan karstik kaynaklardır.

Şekil 3.6: Suğla Gölü Çevresi Fiziki Haritası

(Kaynak: DEM Verisi ASTER GDEM'den 12.5m mekânsal çözünürlüklü olarak indirilerek oluşturulmuştur.)

Sahanın önemli hidrografik birimlerinden olan Suğla Gölü KB-GD doğrultusunda uzanan graben sahasındaki polye üzerinde bulunur. Köken itibariyle karma yapılı göller grubuna ait olur. Gölün drenaj sistemi Beyşehir gölünü içine alır. Gölü besleyen temel kaynaklardan biri Beyşehir gölünün gideğenidir. Gölü besleyen diğer bir önemli kaynak ise sahanın batı kısmında bulunan kalkerli araziden gelen karstik kaynaklardır. Göl sularının dışarı akışı, batı kıyılarındaki karstik sahada oluşmuş düden (su yutan) ve güneydoğu kıyılarındaki göl gideğen ile sağlanır. Göl seviyesi oldukça değişkenlik gösterir. Bunun nedenleri şöyle sıralanabilir; yağış miktarlarındaki dalgalanmalar, buharlaşma, su çıkanlar ve su batanlar ile

beşeri faktörlerdir. Yapılan baraj ve Beyşehir kanalının tamamlanmasıyla seviye değişiminde beşeri faktörlerin payı daha da artmıştır.

Şekil 3.7: Eski Suğla Gölü Tabanında Tarıma Kazandırılan Araziler

Eski Suğla Gölü su toplama alanında yer alan, günümüzde faal durumdaki sulama göletleri ve özellikleri tabloda verilmiştir.

Tablo 3.9: Araştırma Bölgesi Göletleri ve Özellikleri

(Kaynak: Konya Valiliği, Konya İli 2019 Çevre Durum Raporu)

Gölün/ Göletin/ Rezervuarın Adı	Göl hacmi m³	Sulama Alanı (net), (hektar)	Kullanım Amacı
Bostandere Göleti	0,7	72	Sulama
Kesecik Göleti	0,34	30	Sulama
Ortakaraören Göleti	0,491	73	Sulama
Suğla Depolaması	255	-	Sulama
Taraşçı Göleti	0,856	190	Sulama

Tablo incelendiğinde Suğla Depolaması'nın sulama alanı belirtilmemiştir. (Tablo 3.9) Çünkü Suğla Su Depolama Projesi bugün Beyşehir-Çumra vadisine takviye rezerv olarak kullanılmaktadır. Etrafındaki köylerin kullanımı söz konusu değildir. Tüm bu su depoları kurutulan arızalı eski gölün havzasında yer alan yapılardır.

Göllerin yanında yüzey sularına bakıldığında Çarşamba Çayı ve Süberte Çayı öne çıkmaktadır. Çarşamba Çayı saniyede 164,8, Süberte Çayı 117,9 metreküp su akılma sahiptir. (Konya Valiliği, 2019 : 32)

Şekil 3.8: Suğla Depolamasında kurak dönem ardına ortaya çıkan adacıklar ve Süberte Çayı

3.4. Suğla Gölü Çevresinin Bitki Örtüsü Özellikleri

Suğla Gölü etrafında bitki örtüsü çok değişkenlik göstermektedir. Sahada yapılan araştırmalar sırasında kuzeyde Erenler Dağı, Alacadağ volkanik kütlesi eteklerinde yapraklarını döken meşelere ulaşılırken, göl sahasında bozkır bitki örtüsünü temsil eden ot topluluklarına rastlanır. Bu durum alçak kesimlerin yağış duldasında kalmasıyla açıklanabilir. Batıda ve güneybatıda ise ardıç, göknar, karaçam, sedir topluluklarına rastlanır. Sahada sedir ağaçları çok fazla güneşli veya kuvvetli gölge alandan uzaklaşır. Buna bağlı olarak Göller Yöresi'nde Orta Anadolu'ya geçiş alanlarında dağlık kesimlerde sedir yaygındır (Atalay, 2008: 380-381). Özellikle bozuk taşlık sahalarda ardıçlar baskın olurken, daha yükseklerde karaçamlara daha

sık rastlanır. Gün boyu güneş almayan kuytu yamaçlarda ise Toros Göknar'ı adı verilen, göknar türüne rastlanır. Küpe Dağı'ndan Ahırlı Dağları'na kadar olan sarp eğimli bölgede orman örtüsü sınırlı toprak örtüsüne rağmen varlığını korumuştur.

Göle doğru açılan sahalarda ise sucul bitkileri görmek mümkündür. Özellikle dere kanal boylarında sazlıklara rastlanmaktadır. Göle doğru, ekilmeyen arazilerde oluşmuş çayırılara da rastlanır. Akkise, Yalılıyük hattındaki plato alanda ise bozulmuş meşeliklere, antropojen bozkırlara rastlanır. Özellikle dere kanal boylarında sazlıklara rastlanmaktadır. Sahadaki bozkır bitki örtüsü unsurlarına ova tabanında, Akdeniz geçiş unsurlarına ise yükseltinin arttığı alanlarda rastlanmaktadır.

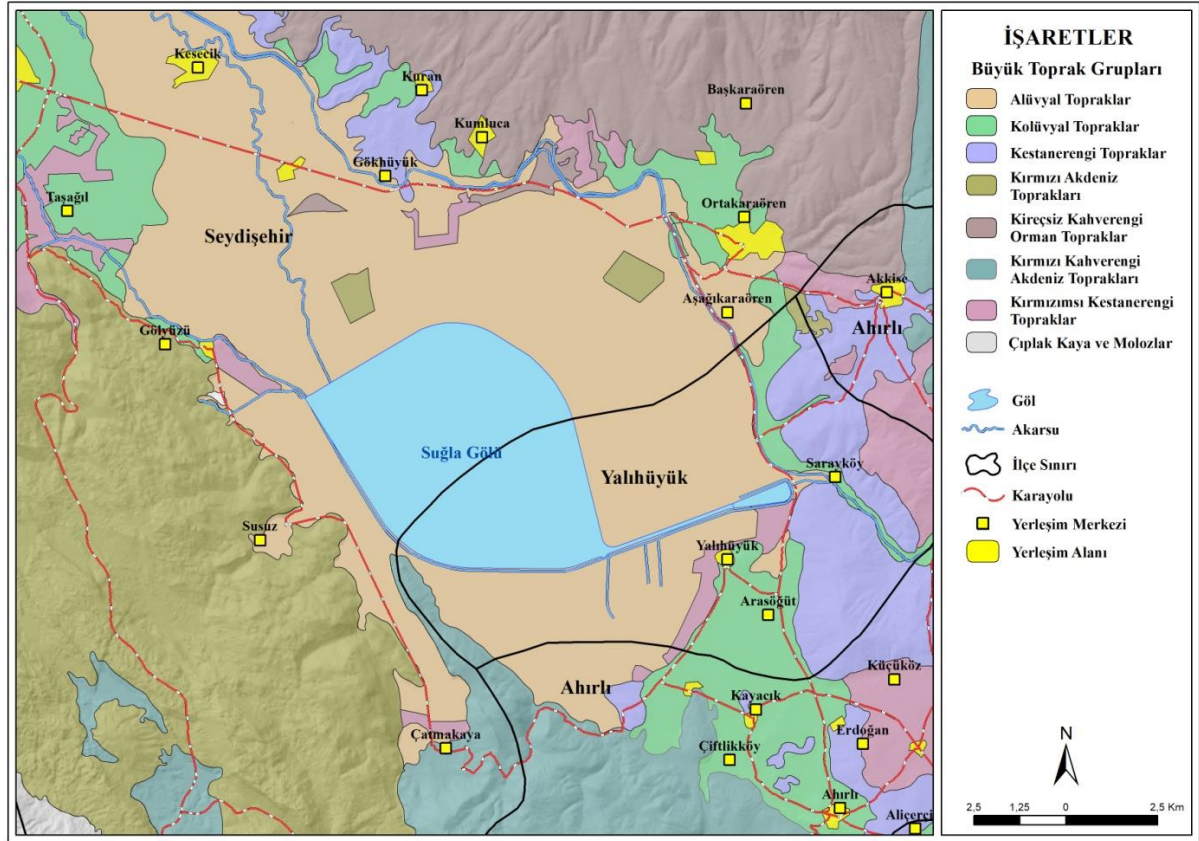
Şekil 3.9: a) Araştırma sahasında Gölcük Yaylası'nda filizlenen bir karaçam b) Ova tabanında drenaj kanallarında karşılaşılan sazlıklar c) Susuz Köyü sırtlarında ardıç ormanı d) Saha orman altı florası unsurlarından kuşburnu e) Gölcük Yaylası mevkisinden bir Toros Göknarı

3.5. Suğla Gölü Çevresinin Toprak Yapısı

Toprakların oluşum ve gelişim sürecinde birçok faktör etkili olmaktadır. Toprak oluşumunda başata faktörleri şöyle sıralamak mümkündür. Yağış miktarı, sıcaklık ve sıcaklık farkları, toprakların oluşacağı materyalin türü, topografik yapı, canlılar ve zaman faktörüdür (2011, Atalay ve Mortan: 559).

Çalışma sahası olan Suğla Gölü ve yakın çevresi, Orta Toroslar'ın İç Anadolu bölgesine doğru sokulduğu sahada jeolojik ve jeomorfolojik açıdan iki ünite arasında geçiş özelliği göstermesi sahada bulunan toprak türlerinin de çeşitlilik arz etmesinde önemli bir faktör olmuştur. Toprak türleri ve sahada toprakların dağılışı jeolojik yapı ile paralellik arz eder. Tektonik oluk üzerinde oluşmuş polyeye yerleşmiş olan Suğla Gölü'nün etrafı kuzeybatı, kuzey ve doğu kıyılarında geniş sahalarda alüvyal topraklar yaygınken batı kıyısında ve Gülyüzü,

Susuz ve Çatmakaya köyleri hattının bulunduğu Gidengelmiz Dağları yönünde kireçtaşı üzerinde Kırmızı Akdeniz (Terra rosa) toprakları yaygındır. (Şekil 3.10) Gölün kuzeyinde alüvyal topraklara komşu olan Kuran, Kumluca, Başkaraören köylerinin Kuzey ve Doğu kesimlerde Kirecsiz Kahverengi Orman Toprakları yaygındır. Ortakaraören, Arasöğüt, Kayacık, Çiftlikköy ve Ahırlı dolayları kolüvyal topraklara rastlanır. Kırmızımsı kestane rengi toprakları ise Akkise, Kesecik çevrelerinde yayılma alanı bulmuştur. (Şekil 3.11)

Şekil 3.10: Suğla Gölü Çevresi'nin Büyük Toprak Grupları Haritası

(Kaynak: TAD Portal, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü)

Şekil 3.11: Susuz Deresi Yatağı'ndan Alüvyon Depolar

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SUĞLA GÖLÜ ALANI'NIN BEŞERİ COĞRAFYASI

4.1. Yerleşme

Bölgenin Suğla Çevresi'nin en eski sahipleri arasında Homonadlar gelir(Arslan, 2011: 1). Alanda bugün üç tane ilçe merkezi ve bunlara bağlı köyler bulunmaktadır. Seydişehir bu üç ilçe merkezinin en büyüğü ve tek şehir özellikli olanıdır. Seydişehir Madenli Köyü yakınlarında çıkan boksit madeni ve buna bağlı ortaya çıkan tesisleşme ile 50 bine yaklaşan nüfusu ve barındırdığı sosyal, ekonomik koşullar ile bölge halkı tarafından “şehir” olarak tanımlanmıştır. Seydişehir civarında Suğla Gölü doğal sınırlarını da oluşturan höyüklere rastlanır. Neolitik Çağ'dan itibaren yerleşme olduğuna kanıtlar niteliktedir bu höyüklerin varlığı (Gündüz, 2020: 1). (Şekil 4.12)

Şekil 4.12: Suğla Gölü Çevresinde Yerleşim Yerlerinden Yalınhöyük

Bugün, Konya – Antalya yolunda önemli bir kavşak görevi gören Seydişehir, Toroslar'ın Orta Anadolu'ya açılan kapısı görevini de üstlenmektedir. Seydişehir yaz aylarında, yayla havasına sahip olması kaynaklı olarak Manavgat yöresinden gelen misafirleri ağırlamaktadır.

Ahırlı ve Yalılıyük ilçe merkezleri ise yerleşim olarak kasaba özellikli yerleşmelerdir. Özellikle Ahırlı merkezde tarım ve hayvancılık ön plandadır. Yalılıyük merkezde ise birkaç esnaf görmek mümkün olsa da tarım ve hayvancılık en büyük uğraş alanıdır. Yalılıyük, Eski Suğla Gölü alanına bakan bir höyük etrafına kuruludur. Köyün göle bakan kısımlarında özellikle höyük bölgesinde eski Suğla Gölü'ne dair izler görmek mümkündür.

Ortakaraören yerleşmesinde kasaba özellikleri yer almaktadır. Çeşitli sektörlerde esnaflara rastlanır. Ahırlı ve Yalılıyük yerleşim yerlerinin her ikisinden de daha büyük bir yerleşmedir. Hayvancılıkta, mera hayvancılığının yanında, modern besihanelere de sahiptir. Yerleşmede kerpiç evlere rastlanır.

Çalışma sahasının güney ve güney batı sınırlarında yer alan Susuz ve Arvana yerleşimleri ova tabanı ile Toros uzantılarının kesiştiği bölgelerde kurulmuşlardır. Arvana (Çatmakaya), Arvana antik kenti üzerinde taş yapıları ile dikkat çekmektedir. Susuz yerleşimi ise aynı adla ortaya çıkan su kaynaklarının etrafında kurulmuştur. Susuz kaynaklarından doğan dere, köyü dolaşarak Suğla'ya doğru yönelir. Susuz yerleşiminde de Arvana'da olduğu gibi taş binalar ağırlıktadır.

Gölyüzü yerleşmesi göle bakan bir hüyük etrafında kurulmuştur. Taş binaların yanında, betonarme, ahşap yapılara da rastlanır.

Gökhüyük yerleşmesi de Seydişehir- Bozkır yolu üzerinde yer alan bir hüyük etrafında kurulmuştur. Beton, kerpiç ve taş binalar iç içedir. Seydişehir- Bozkır yoluna komşu bir diğer yerleşme Kumluca'dır. Tek katlı taş binalar yanında bahçeli evler de yer alan yerleşmede kerpiç evler de yer alır. Seydişehir- Bozkır yolu 30. Km üzerinde doğuda 1km içeride yer alan Saray yerleşmesi de Çarşamba Çayı'nın etrafında kurulmuştur. Tek katlı yapılar yanında iki katlı yapılar da mevcuttur.

4.2. Nüfus

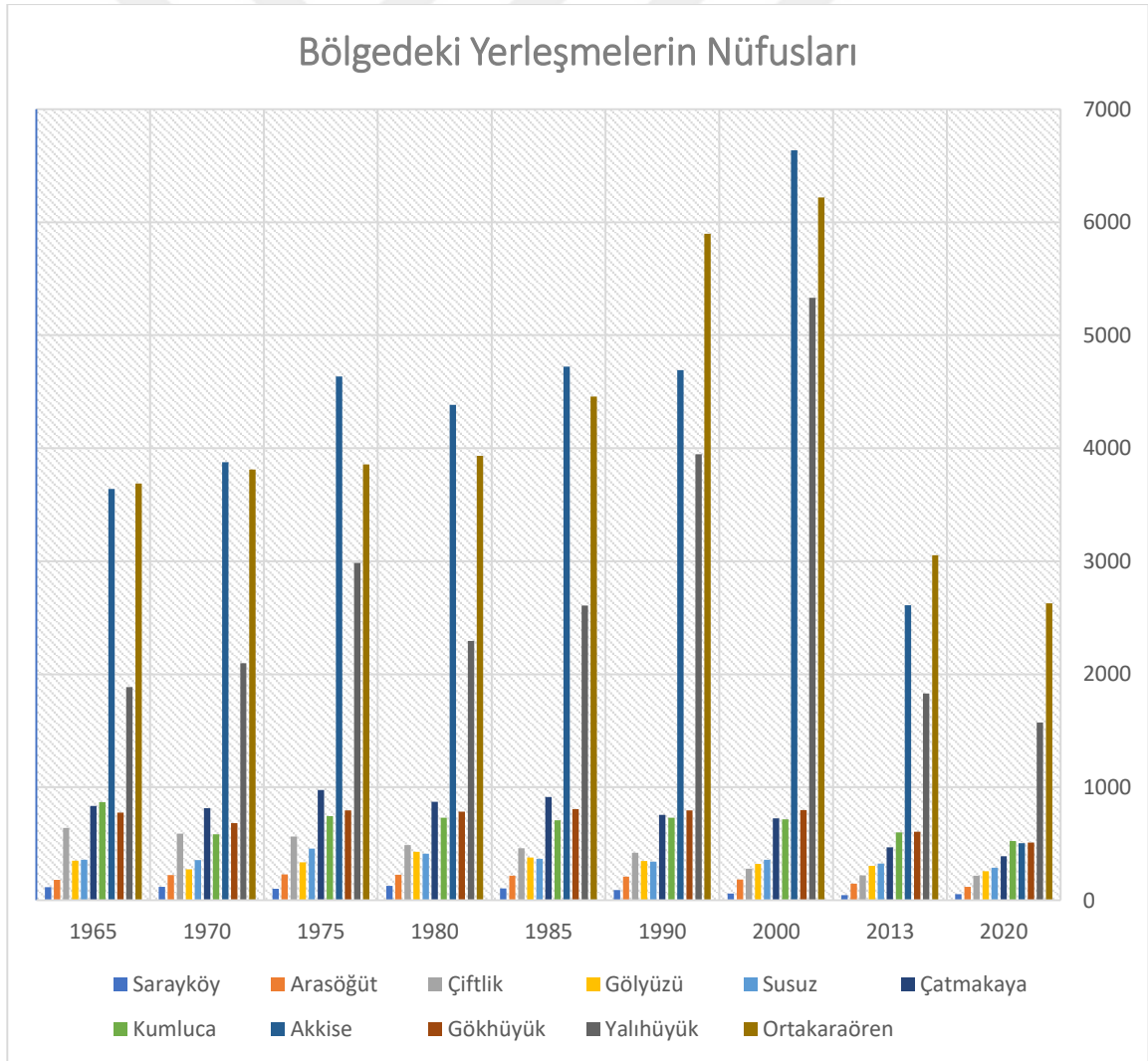
4.2.1. Çalışma Sahası Nüfus İstatistikleri

Çalışma sahasında yer alan köylerin geçmiş yıllardaki nüfus bilgileri incelendiğinde, son 50 yılda azımsanmayacak bir nüfus kaybı göze çapmaktadır. Bu nüfus kaybı; değişen sosyal, ekonomik ihtiyaçlar, çekirdek aile kültürünün oturması, eğitim vb. sebeplerle de ilişkilendirilebileceği gibi Suğla'da meydana gelen kullanım değişiklikleri ile incelenebilir.

Tablo 4.10: Çalışma Bölgesi 1965-2000 Arası Nüfus Tablosu

(Kaynak: TÜİK Merkezi Veri Dağıtım Sistemi - Biruni)

	1965	1970	1975	1980	1985	1990	2000	2013	2020
Sarayköy	116	118	103	127	105	90	61	46	54
Arasöğüt	182	224	229	225	217	210	184	146	120
Çiftlik	640	590	564	489	461	422	279	221	217
Gölyüzü	350	275	336	428	379	348	323	306	258
Susuz	360	357	456	412	368	343	359	324	288
Kumluca	870	583	745	731	708	732	716	600	525
Çatmakaya	834	816	975	873	915	757	726	468	391
Gökhüyük	776	682	795	784	808	795	799	606	512
Yalıhüyük	1.886	2.098	2.985	2.294	2.607	3.948	5.330	1.830	1573
Ortakaraören	3.688	3.812	3.856	3.932	4.456	5.898	6.218	3.054	2628
Akkise	3.639	3.875	4.634	4.383	4.723	4.691	6.636	2.611	2436
TOPLAM	13341	13430	15678	14678	15747	18234	21631	10212	9002

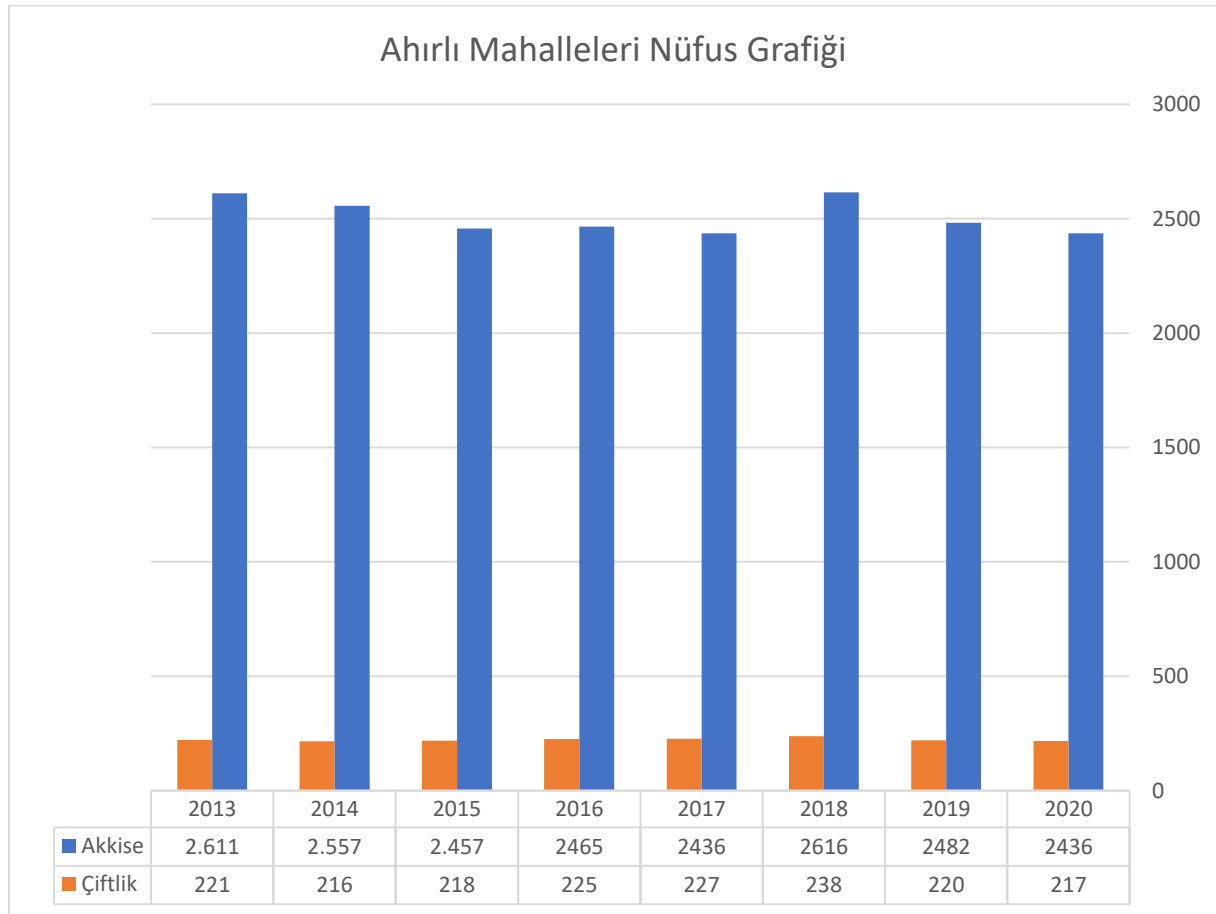
Grafik 4.8: Bölgedeki Yerleşmelerin Nüfusları

(Kaynak: TÜİK Merkezi Veri Dağıtım Sistemi - Biruni)

4.2.1.1. Ahırlı İlçesinin Sahada Yer Alan Mahalle Nüfusları

Ahırlı ilçesi bölgede yer alan diğer önemli idari alandır. Ahırlı ilçesine bağlı en önemli nüfus toplanma alanı olarak Akkise Mahallesi yer almaktadır. Büyükşehir kanunu değişmeden önce mahallenin kendine ait bir belediyesi yer alırken, günümüzdeyse Ahırlı Belediyesi'ne bağlı bir mahalle statüsündedir. Ahırlı ilçesindeki nüfusun önemli bir kısmı bu yerleşmede yaşamaktadır.

Ahırlı ilçesinde sahada yer alan diğer yerleşme ise Çiftlik mahallesidir. Akkise ve Çiftlik mahallelerinin nüfus bilgileri aşağıda yer almaktadır. (Grafik 4.9)

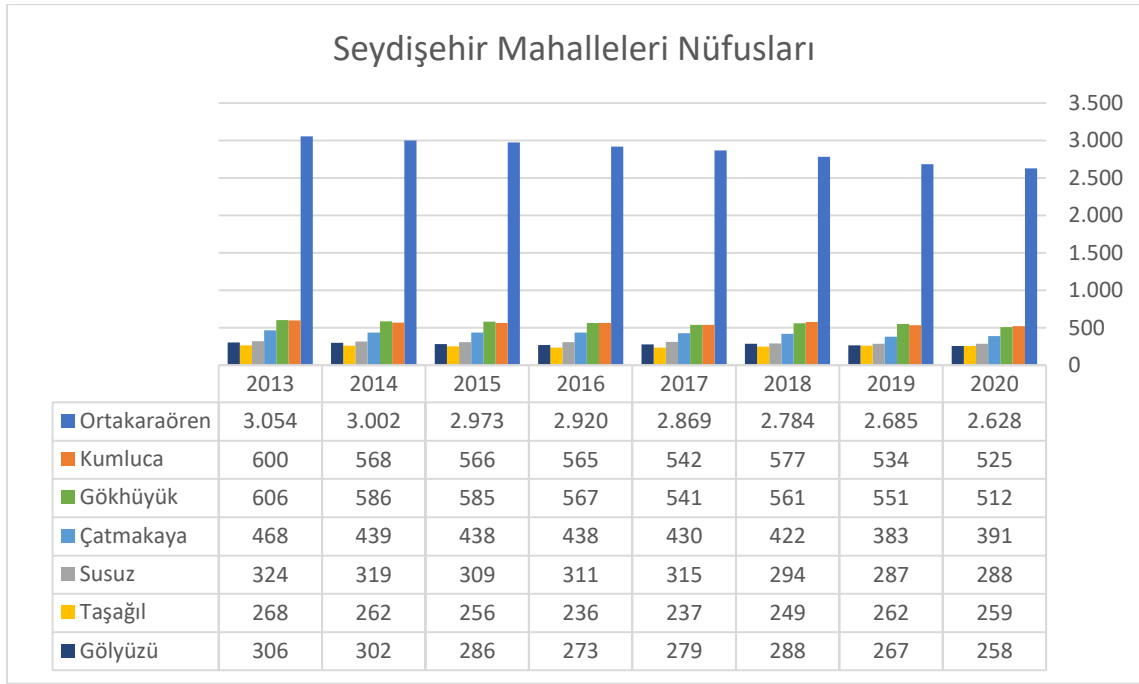

Grafik 4.9: Ahırlı İlçesi Mahalleleri Yıllara Göre Nüfus Grafiği

(Kaynak: TÜİK Nüfus İstatistikleri)

4.2.1.2. Seydişehir İlçesinin Sahada Yer Alan Mahalle Nüfusları

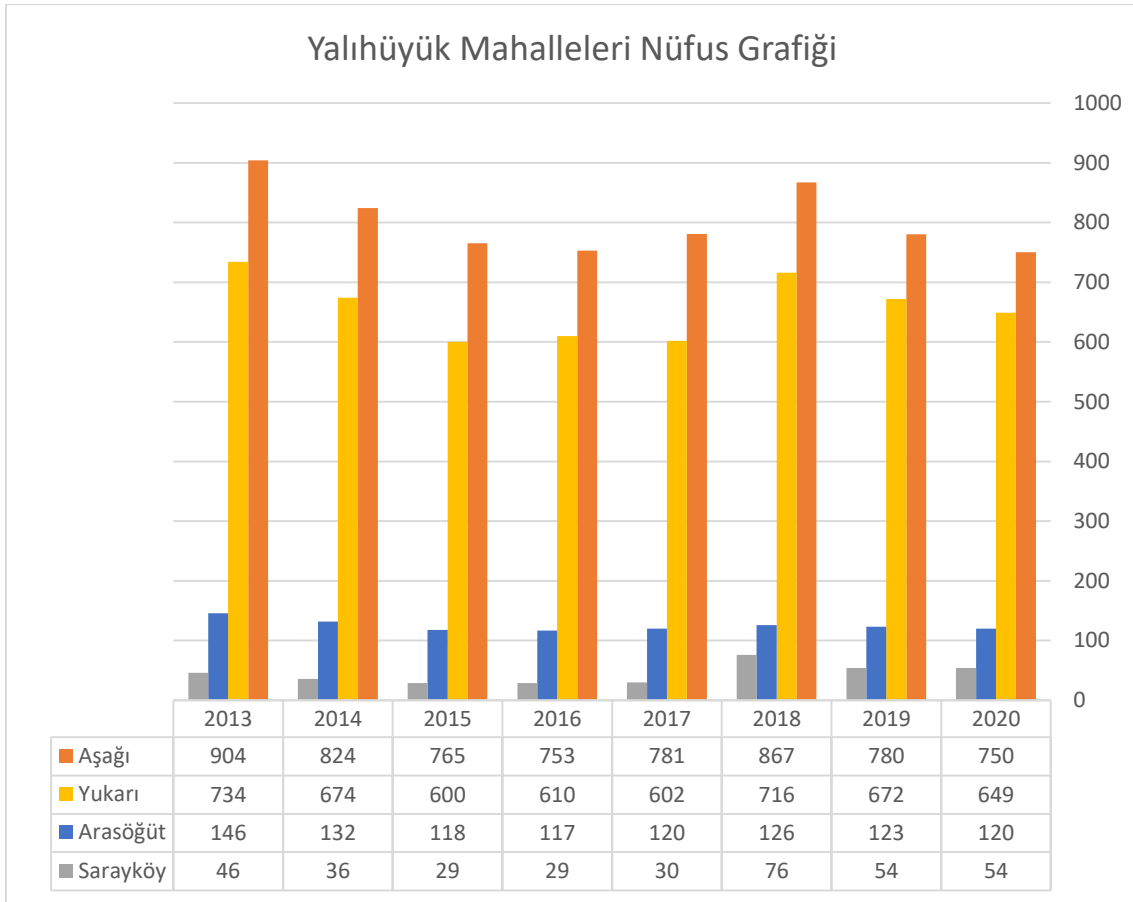
Seydişehir ilçe alanında olup sahamıza komşu olan yerleşmelerin yıllara göre nüfus değişim tabloları ekte belirtilmiştir. (Grafik 4.10). Bu yerleşmeler içinde Ortakaraören en fazla nüfusa sahip olan yerleşmedir.

Grafik 4.10: Seydişehir İlçesi Mahalleleri Yıllara Göre Nüfus Grafiği
(Kaynak: TÜİK Nüfus İstatistikleri)

4.2.1.3. Yalıhüyük İlçesinin Sahada Yer Alan Mahalle Nüfusları

Yalıhüyük ilçe merkezinde nüfusun önemli bir kısmı ilçe merkezinde yer almaktadır. İlçede toplam 4 mahalle yer almaktadır. İlçe mahallelerinin nüfus bilgileri tabloda belirtilmiş ve değişimler grafikte gösterilmiştir.

Grafik 4.11: Yalıhüyük İlçesi Mahalleleri Yıllara Göre Nüfus Grafiği
 (Kaynak: TÜİK Nüfus İstatistikleri)

büyükbaş ağırlıklı mera kullanım alanıdır. Ayrıca Yalılıyük merkezin güney batısında, eski göl sahasının doğal sınırlarına paralel şekilde mera kullanımı görülür. Depresyonun sona erdiği, eğimin başladığı güney bölümde, ‘Mutlu Yaylası’ adıyla bilinen mera kullanım alanı mevcuttur. Ayrıca kuzeyde Alacadağ, Erenler Dağı’na doğru ve sahanın kuzey batı bölümünde mera kullanımı görülür.

Sahada çayır alanlar, yüksek dağlık alanlarda ve bu araziler içerisinde yer alan karstik çöküntülerde toplanmıştır. Yaylacılık faaliyetlerinin görüldüğü yer yer orman içi çayır alanlarda güneyde Ahırlı Dağları boyunca, kuzeyde ise Alacadağ ve Erenler Dağı yüksek kesimlerinde yoğunlaşır. İlbahardan yaza doğru olan dilimde, bu yaylalara göç edilir. Günümüzde yayla kullanımının değişkenlik göstermesiyle, bazı yaylaların yapılaşmasının artması, çayır alanların kullanımını da sınırlandırmaktadır.

Sahada genel arazi kullanımı içerisinde orman alanlar, göl çanağının sona ermesiyle beraber başlangıç gösterir. Sahanın güney batısında ve güneyinde eğimli alanlar boyunca orman alanları görülür. Sahada yer alan yaylalar ve ormana yaslanan köylerin yakacak odun ihtiyacının bir bölümü bu ormanlardan sağlanmaktadır. Güney sahasında yer alan bu ormanlarda genel bir koruma söz konusudur.

Araştırma sahasında Alacadağ, Erenler Dağı eteklerinde bozulmuş ormanlara ve fundalıklara rastlanır. Sahanın kuzeyini oluşturan bu alanda geçmiş dönemlerdeki yoğun orman tahribatının izlerini görmek mümkündür. Mangal kömürü üretiminde kullanılan meşelikler geniş yer kaplar. Seyreltme ve budama şeklinde yapılan bu işlem belirli aralıklarla yapılmaktadır. Fundalıklar olarak görülen alan ile bu araziler iç içedir. Sahanın kuzeyinde Başkaraören, Kumluca sırtlarında fundalık ormanlar geniş yer kaplar. Doğuda Akkise, Saray platosu boyunca tahrip edilmiş bozuk koruluklar görülür.

Genel arazi kullanımı içerisinde bağ alanlar doğuda yoğunluk gösterir. Yalılıyük merkezin doğusunda ‘‘Bağlar’’ adıyla geçen bir yamacın, adını üzüm bağlarından aldığı araştırma kapsamında ulaşılan bilgiler arasındadır. Kuzeyde Akkise Platosunun göle bakan yamaçlarında da bağ alanlar geniş yer kaplar.

Sahada sulu tarım faaliyetleri ova tabanında ve Çarşamba Suyu boyunca yoğunlaşırken, kuru tarım faaliyetleri ova tabanında da yaygın olmasına karşın platolarda üstünlük kazanır. Göl alanının doğusunda Suğla Arazileri dışında kalan, Arasöğüt yerleşimi önlerinde sulu ve kuru tarım alanları birlikte yer alır. Bu arazilerde elma, üzüm, buğday, mısır, fiğ, arpa ve nohut üretimi yoğunluktadır. Yalılıyük, Arasöğüt ve Çiftlik Köyü önlerinde meyve bahçeleri de görülmektedir.

Sahanın merkezini oluşturan göl tabanında yer alan arazi kullanımında ise drenaj kanalları boyunca ve çevreden gelen akarsular boyunca sulu tarım yapılır. Kalan kısımlardaysa kuru tarım yapılmaktadır. Suğla arazileri içinde nadaslı kullanım yaygın olmazken, toprağın daha zayıf olduğu eğimli arazilerde nadaslı kullanım yaygındır.

Araştırma sahasının batıdaki ve güney batıdaki eğimli alanlarda çıplak kayalıklar geniş yer kaplamaktadır. Toprak örtüsünün zayıf olması ile tarımsal kullanım da söz konusu değildir. Ayrıca kuzeyde Alacadağ eteklerinde yer alan taşlık alanların da tarımsal kullanımı sınırlandırıldığı görülmektedir.

Araştırma sahasının merkezinde göl alanı yer alır. Su depolama alanı olarak kullanılan göl, yaklaşık 4000 hektarlık bir alan kaplamaktadır. Eski göl alanına kıyasla batıya ve güneye yaslanmış arazilerde suyun depolandığı söylenebilir. Göl yüzeyi 4 metrelik sedde ile çevrilidir. Balıkçılık, toplayıcılık faaliyetleri yapılarak gölden yararlanma gerçekleşmektedir. Çumra bölgesi sulaması için depolanan bu göl alanında, sportif balıkçılık faaliyetleri de yapılmaktadır.

Araştırma sahasında yer alan köylerde arazi toplulaştırma projesi başlatılmıştır. Bu kapsamda Kesecik 2430 hektar, Gölyüzü 738 hektar, Gökhüyük’de 1039 hektar arazi toplulaştırılmıştır. Susuz mahallesinde ise proje devam etmektedir. Susuz yerleşmesinde 42 çiftçi ailesi 1600 dekar ile topraklandırılacaktır.

Genel arazi kullanımında yerleşmeler eski gölün doğal sınırları ile örtüşmektedir. Ayrıca arazinin eğiminin arttığı, etek kesimleri yerleşim yeri seçiminde etkili olduğu söylenebilir

Güneybatıda Arvana, Susuz, Gölyüzü köyleri sırtlarını Toroslara yaslamış yerleşmelerdir. Kuzeydoğu –Güneybatı yönlü uzanan dağlar boyunca, dağların göl sahası sınırları ile kesiştiği hafif yüksekte kalan kısımlarda bu köyler sıralanmıştır. Özellikle Arvana ve Susuz yerleşmeleri ova ile dağ arasında sınırı oluşturur. Buradan anlaşılan, gölün eski seviyesine göre taşkın riski göz önüne alınarak yerleşim yeri seçimi yapılmasıdır. Bu iki köyün sırtlarında arazi çok dik ve bozuktur. Karstik bir saha üzerinde olan bu köyler, sırtlarını da aynı karstik saha uzantılarına yaslamışlardır. Arvana (Çatmakaya)’da Eski Suğla’nın doğal gidegenleri yer alır. Susuz köyünde ise güçlü su çıkanlar yer alır. Köy halkı ile yapılan görüşmelerde “Susuz” isminin, yazın suların çıkış yerlerinin askıda kalmasıyla, çektikleri kuraklıktan kaynaklı geldiği anlaşılmaktadır. (Şekil 4.14). Kışın güçlü su çıkanları olan bu köyün yazın kuraklığı yaşamasıyla ismi ortaya çıkmış. Bu iki köyün ahalisi Eski Suğla’dan kalan arazileri ettikleri gibi yaylalarında hayvancılık ile de uğraşırlar. Suğla arazilerinde büyükbaş hayvanlar kış ve bahar aylarını geçirirken yaza doğru yaylaya çıkarlar. Bu köylerin

Suğla Gölü’den su kullanması söz konusu değildir. İki köy de göl seddesi boyunca akış gösteren, göl dışından gelen sularla arazilerini sulamaya çalışırlar.

Şekil 4.14: Toroslar'ın Göl Tabanı ile Buluştuğu Noktada, Susuz Köyü'nden Bir Görsel

Gölyüzü yerleşmesi araştırma sahasının batısında yer alır. Gölyüzü Köyü’nde sayıları 10 ile 15 arasında değişen balıkçı aileler yer alır. Hayvancılık faaliyetleri diğer iki köyde olduğu gibi gelişmiştir. Bahar aylarında su çıkan ova ile dağın buluştuğu noktalarda sürüler otlar. Gölyüzü Köyü’nün içinden Taraşçı’dan gelen bir çay geçer. Bu çaya halk arasında Suberte Çayı da denir. Bu çay Kuğulu’dan gelen suyla birleşip Taşağıl’ı geçtikten sonra depolama zamanı yapılan bir kanal içerisinde göle kavuşur. Günümüzde Gölyüzü Köyü içlerinde kanal normunu almıştır (Şekil 4.15).

Şekil 4.15: Suğla'ya Bakan Köylerden Gölyüzü'nden Bir Görsel.

Suğla Gölü'ne komşu olan bir başka köy de Taşağıl Köyü'dür. Burada da taş binalara rastlamak mümkündür. Değişen büyük şehir kanunu ile bu köyler mahalle olarak geçmektedir. Fakat kırsal yaşantıları aynı şekilde devam etmektedir. Arvana, Gölyüzü ve Susuz yerleşmelerinden farklı olarak burada hobi bahçelerine de rastlanır. Özellikle küresel salgın ile birlikte buradaki tarlalar bahçeli evlerle dolmaya başlamıştır.

Özetle gölün güney, güney batı köylerinde tarım ve hayvancılık iç içedir. Tınaztepe, Küpe gibi dağlardan gelen yer altı yer üstü suları bahar aylarında gür otlaklar ortaya çıkmasını da sağlamıştır. Taşağıl Köyü'nü yakın zamanda Seydişehir Şehri'nin kapması muhtemeldir.

Araştırma alanında yer alan Gökhüyük Köyü Seydişehir'in 8 km doğusunda yer alır. Gökhüyük, Bozkır- Seydişehir yolu üzerinde yer alan bir höyük etrafında yer alır. Verimli ova tabanında eğimin sifıra yaklaştığı bir alanda yer alan köy, geçimini Suğla Arazileri ile sağlar. Kabak çekirdeği, ayçiçeği, şeker pancarı, nohut, fasulye ekimi yaygındır. Suğla arazileri sular altında kalan ve tarım yapamayan vatandaşların bir bölümü balıkçılık yaparak geçimini sağlamaktadır.

Suğla Gölü kuzey, kuzeybatı çevresinde yer alan köylerden biri de Kumluca'dır. Buradaki halkın diğer köylere göre daha bilinçli bir tarımsal kullanımı olduğunu söylemek mümkündür. Sulama faaliyetlerini gündüz değil de gün batımı ile başlatmaları buna işarettir.

Ayrıca köy karpuzu ile bilinir. Eski adı Bağra olan köyün karpuzu, “Bağra Karpuzu” olarak isim yapmıştır. Aromasıyla tüketenlerin talep ettiği fakat hal olmaması nedeniyle karpuzda ve diğer ürünlerde pazar sıkıntısı yaşayan köy Bozkır Seydişehir karayolu üzerinde yer alır. Çarşamba Havzası’na giden Beyşehir Sulama Kanalı kenarından köye giriş sağlanır. Köyün yerleşim tarihinin eski olduğunu yanı başında yer alan höyükten anlamak mümkündür.

Suğla Gölü etrafındaki arazi kullanımında en büyük yerleşmelerden biri Karaören yerleşmesidir. Farsça “viran” ve Türkçe “ören” kelimelerinden yola çıkarak eski bir medeniyet üzerinde kurulduğu öngörülmektedir. Halk arasında viran ve ören sözcüklerinin her ikisi de kullanılır. Günümüzde büyükşehir sınırlarında yer aldığı için Karaören yerleşmeleri mahalleye dönüşmüştür. Aynı isimle üç ayrı yerleşme yan yanadır; Ortakaraören, Başkaraören ve Aşağıkaraören mahallelerin isimleridir. Başkaraören Alacadağ eteklerinde kuzeyde birikinti konilerine doğru kurulmuştur. Aşağıkaraören ise daha çok ova tabanında üç yerleşme içinde en doğuda yer almaktadır. Bölgede kasaba unsurlarına sahip olup, Seydişehir’den sonra en büyük yerleşme Ortakaraören’dir. Çeşitli sektörlerde esnaf sayısı diğer yerlere kıyasla fazladır. Alacadağ uzantısı birikinti konilerinin Suğla Depresyonu ile bulunduğu bölgede Karaviran (Karaören) yerleşmeleri ortaya çıkmıştır. Kerpiç evlere daha sık rastlanır. Çarşamba Suyu’na dökülen Beyşehir Kanalı, yerleşmeyi çevreleyerek doğuya doğru yol alır. Haşhaş, buğday, arpa, nohut, yonca, fiğ, mısır, şeker pancarı, fasulye üretimi yaygındır. (Şekil 4.16)

Şekil 4.16: Karaören Yerleşmeleri ve Haşhaş Ekim Alanlarından Bir Görsel

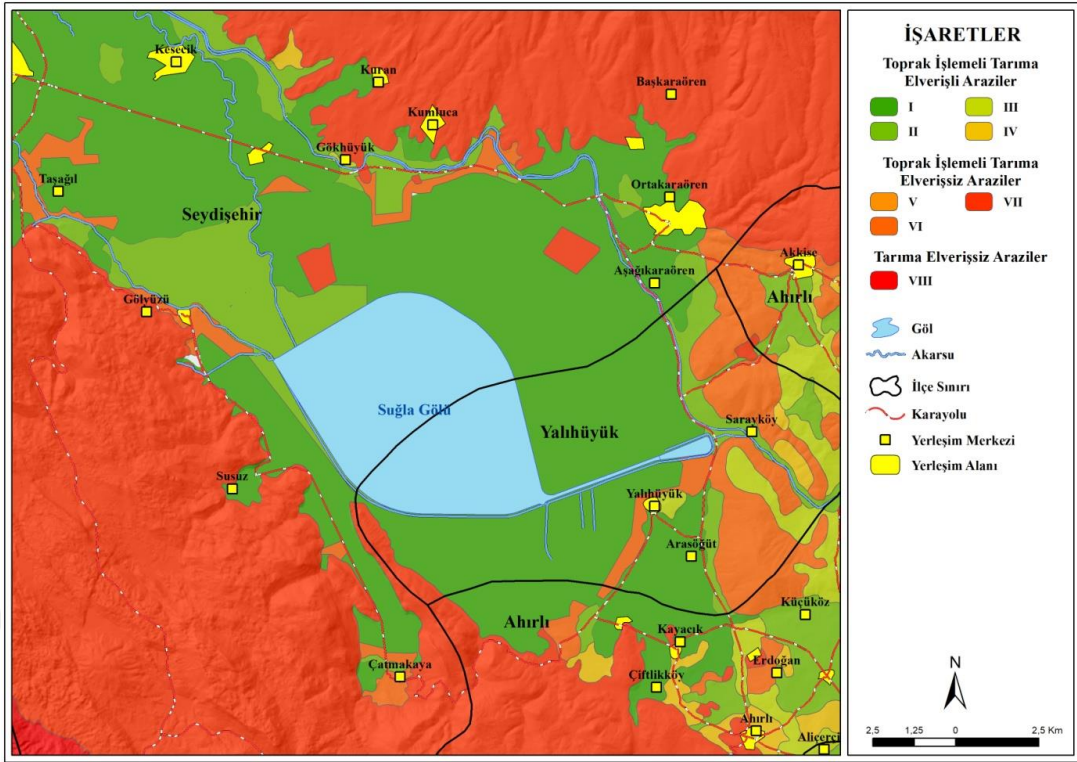
Araştırma alanının kuzeyinde Alacadağ'ı takip eden plato alan üzerinde, göle bakan yamaçlarda Akkise adlı yerleşme bulunur. Arazi kullanımı açısından son derece faydalı bir yerleşim yerine sahiptir. Suğla'da da arazisi olan Akkise kuzey göl sahasını kullanmaktadır. Ayrıca yerleşme kuzey alanında çok sayıda yaylak mera ve kuru tarım alanı bulunur. Hem sulu tarım olan Suğla Ovası'nda hem de platoda ekilebilir arazisi ve merası olan Akkise bir kasaba görünümündedir. Ahırlı ilçe merkezine oranla daha fazla belde görünümüne sahiptir.

Suğla Gölü'nün doğusunda Saray Regülatörü yer alır. Bu hattı takip eden vadide Saray adlı yerleşme yer alır. Tarım ve hayvancılık yapılan yerleşmenin Suğla Arazileri yetersiz durumdadır. Anlatılana göre depolama ve gideğeni Saray Suğla'sı üzerindedir. Bu yüzden hafif eğimli doğu sırtlarında kuru tarım yaygındır. Saray yerleşmesini önemli yapan unsurlardan biri de Suğla ve Beyşehir tahliye kanallarının birleşip Çarşamba Suyu'nu oluşturduğu topraklar üzerinde kurulu oluşudur. (Şekil 4.17)

Şekil 4.17: Saray Su Tahliye Alanı ve Çumra Regülatörü

Göl sahasının doğusunda Yalılıyük ilçe yerleşmesi yer alır. Seydişehir'e 30 km, Bozkır'a 20 km uzaklıktadır. Yerleşme gölün depolama öncesi sınırlarında yer alan bir höyük etrafına kurulmuştur. İsminin de göle bakan bir höyük olduğu için "Yalı" olduğu halk arasında vurgulanır. Küçük bir kasaba, yerleşmesi olan Yalılıyük, Bozkır – Seydişehir yoluna doğru yerleşimini, genişlemesini sürdürmüştür. Nohut, fasulye, mantar, şeker pancarı, buğday, arpa gibi ürünler göl arazilerine ekilirken, elma yetiştiriciliği de kısmen devam etmektedir.

Şekil 4.18: Suğla Gölü Çevresi'nin Arazi Kullanım Kabiliyetleri Haritası

(Kaynak: TAD Portal, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü)

Şekil 4.19: Suğla Gölü Yahhüyük - Akkise Arasında Tarla Çapalamaya Gelen Mevsimlik İşçiler

Şekil 4.20: Arazi kullanım biçimleri; kuru tarım, sulı tarım ve mera kullanımı

Şekil 4.21: Araştırma Sahasında Yer Alan Çekirdeklik Kabak Hasadı

4.3.1. CORINE Projesi Sınıflandırması Üzerinden Arazi Kullanım Bulguları

CORINE, Avrupa kıtası özelinde belirli periyotlara göre arazi kullanım bölümlerinin ve durumunun ortaya çıkarıldığı veri deposudur (Canpolat ve Dağlı; T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı. 2020). CORINE Projesi'nin işlevi; Avrupa Çevre Ajansı'nın belirlediği kriterler ve sınıflandırma sistemi doğrultusunda Avrupa Çevre Ajansı'na (AÇA; Europa Environment Agency-EEA) üye tüm ülkelerde, arazideki çevresel değişimlerin belirlenmesi, doğal kaynakların rasyonel biçimde yönetilmesi ve çevre ile ilgili politikaların oluşturulması amaçlarına yönelik, aynı temel verilerin yönetilmesi ve standart bir veri tabanının oluşturulmasıdır (T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2020).

Çalışma Sahası CORİNE Projesi Kullanım Bulguları (Tablo 4.11) incelendiğinde, alan olarak en büyük değerlere sahip olan yerleşmeler Ortakaraören ve Akkise'dir. Diğer yerleşmeler 1 km² alandan daha az yer kaplar. Bu iki yerleşmenin kasaba görümüne sahip olduğu ve nüfus olarak da diğerlerinden daha fazla potansiyeli barındırdığı saha araştırmasında da ortaya çıkmıştır.

Kuru tarım olarak sınıflandırılan alanların bulguları incelendiğinde en fazla kuru tarım alanın Akkise yerleşmesine ait olduğu anlaşılmaktadır. Akkise'nin plato üzerinde geniş topraklara sahip olmasının bu sınıflandırmada payı olduğu söylenebilir.

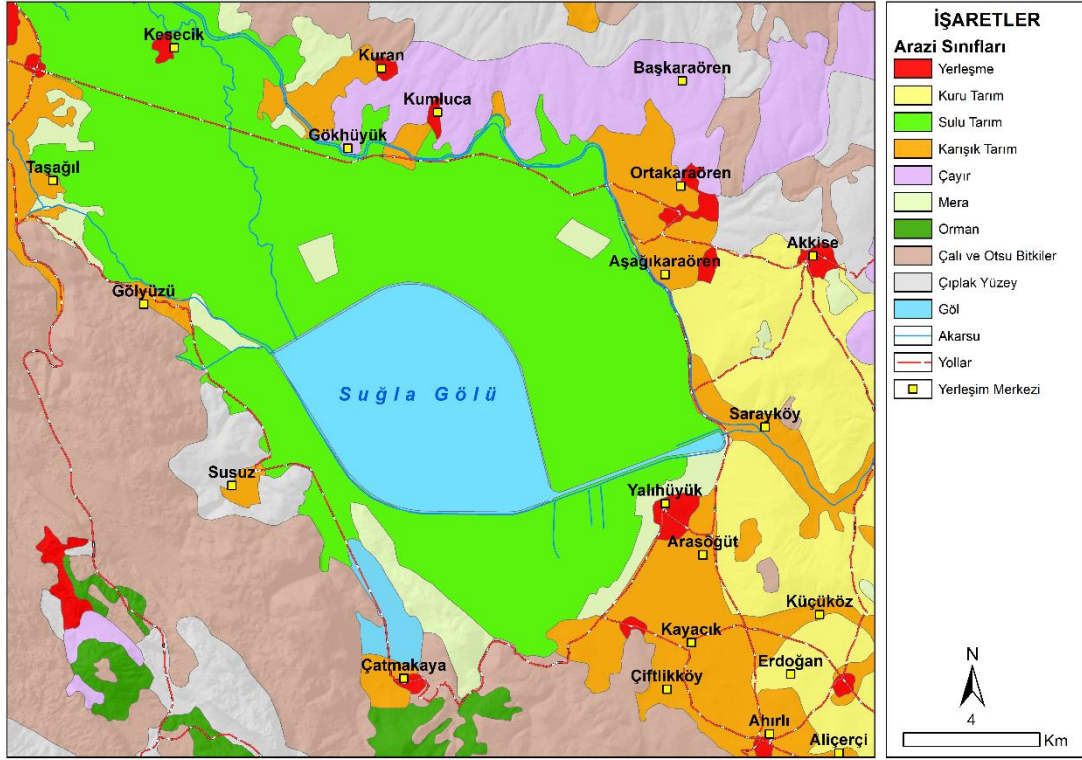
Sulu tarım olarak sınıflandırılan bulgularda Akkise, 116 km² alan ile ilk sırada yer almaktadır. Akkise'yi sırasıyla Ortakaraören (48 km²), Yalılıyük (26 km²), Çiftlikköy (21km²) ve Taşagıl (14 km²) sulu tarım arazileri takip etmektedir. Saray gibi yerleşmelerin tarımsal kullanım alanının sınırlı olması bulgulara da yansımıştır. Karışık tarım istatistiklerinde ön plana çıkan bir yerleşme yoktur. Orman alanlarında Ortakaraören ve Çatmaya yerleşmeleri ön plana çıkmaktadır. Mera alanı olarak Ortakaraören, Çiftlikköy ve Kumluca yerleşmeleri ön plana çıkmaktadır.

Çalılık alan olarak sınıflandırılan bulgularda güneybatı- batı köyleri öne çıkmaktadır. Susuz, Çatmaya, Gölyüzü, Taşagıl ve Çiftlikköy Toroslara yaslanan arazilere sahiptir. Su yüzeyi olarak Yalılıyük diğer yerleşmelere göre daha fazla yüzey alanına sahiptir. Bataklık olarak da Taşagıl'da sınırlı bir alan dikkatleri çekmektedir.

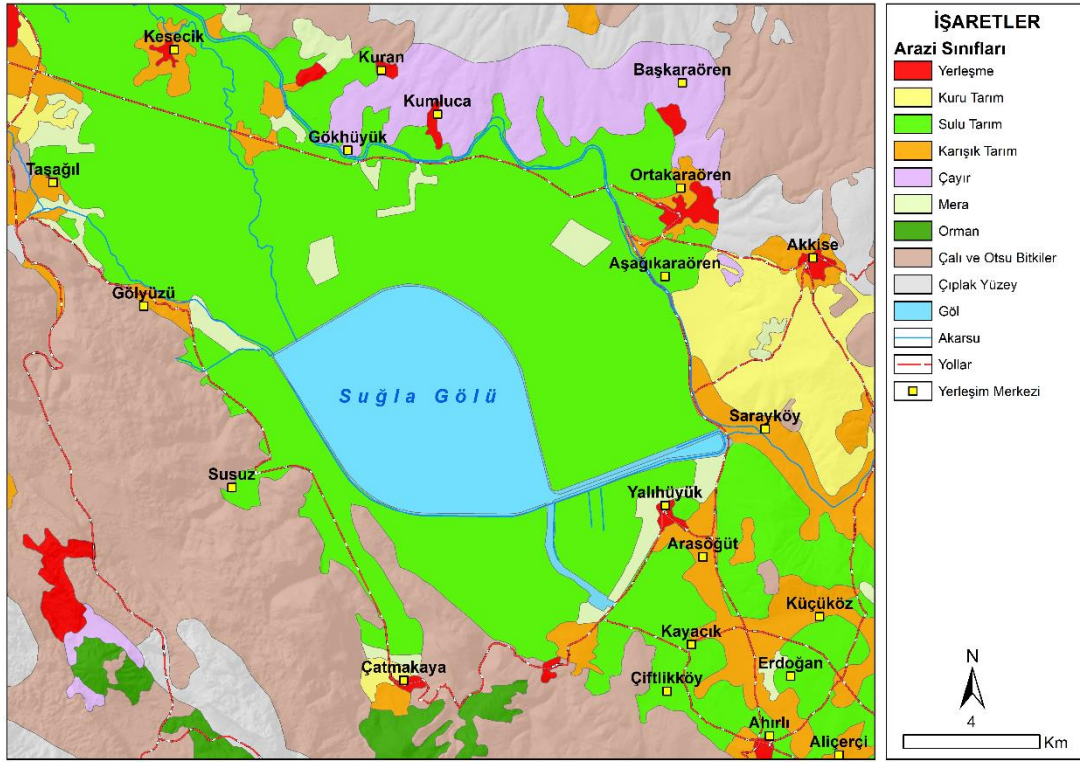
Tablo 4.11: Çalışma Sahası CORİNE Projesi Kullanım Bulguları

(Kaynak: TC Tarım Bakanlığı CORİNE Sistemi)

Arazi Tipi (km ²)	Ortakaraören	Akkise	Yalıhüyük	Kumluca	Gökhüyük	Taşağıl	Gölyüzü	Susuz	Çatmakaya	Çiftlikköy	Arasöğüt	Sarayköy
Yerleşme	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuru Tarım	2	23	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1
Sulu Tarım	48	116	26	2	11	14	9	6	5	21	3	1
Karışık Tarım	2	6	4	0	1	3	1	0	1	2	2	4
Orman	6	0	0	0	0	0	0	0	4	3	0	0
Mera	43	0	2	7	1	3	1	0	5	10	0	0
Çalılık	5	1	0	0	0	12	11	32	18	12	0	0
Düşük Yoğun Bitki Örtüsü	15	7	0	3	0	0	2	3	1	1	0	0
Su Yüzeyi	15	0	23	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Bataklık	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

Şekil 4.22: Araştırma Sahası 1990 CORİNE Projesine Göre Arazi Kullanımı
(Kaynak: T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, CORİNE Sistemi)

Şekil 4.23: Araştırma Sahası 2018 CORİNE Projesine Göre Arazi Kullanımı

(Kaynak: T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, CORİNE Sistemi)

4.3.2. Suğla Gölü Çevresinin Ecrimisil Bulguları

Hazine arazileri açısından ecrimisil, Hazine taşınmazının, İdarenin izni dışında gerçek veya tüzel kişilerce işgal veya tasarruf edilmesi sebebiyle, İdarenin bir zarara uğrayıp uğramadığına veya işgalcinin kusurlu olup olmadığına bakılmaksızın, taşınmazın işgalden önceki hâliyle elde edilebilecek muhtemel gelir esas alınarak talep edilen tazminattır.²

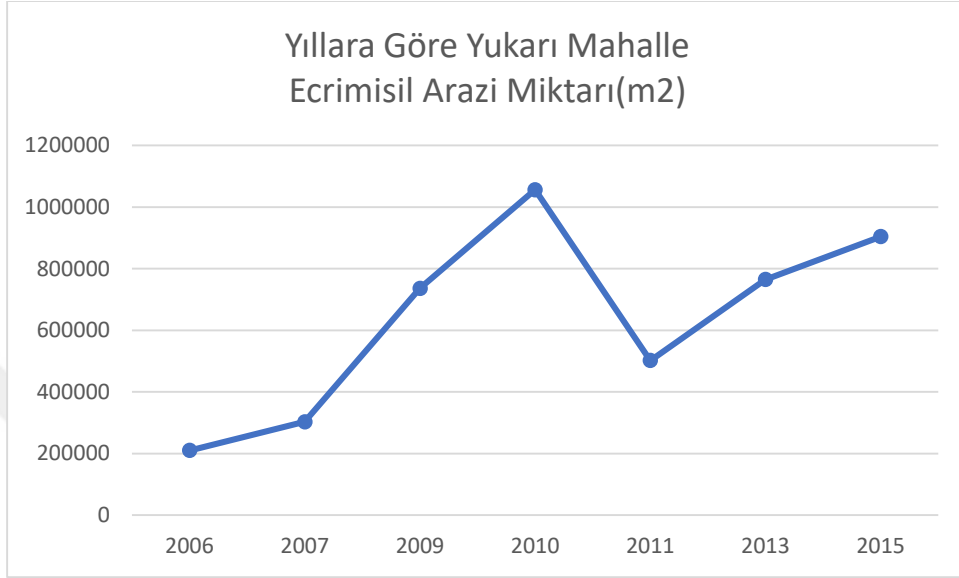
Hazine arazilerinin kullanılma bedelinin ödenmesi durumu ecrimisil adı altında sınıflandırılır. Ecrimisilde mülkün sahibinin mülkü kullanamamaktan kaynaklı zarar görüp görmediğine dikkat edilmez. Ecirmisil maliyeye, hazine arazileri kullanım karşılığı verilen kira olarak da söylenebilir.

Hazine arazileri içerisinde göl ve bataklık alanları da yer almaktadır. Mülki idare içerisinde yer almasına karşın, idari bölünüşüyle, arazi kullanımıyla ve sahiplik meselesiyle, hazine arazileri, ülkemizin en karmaşık sahaları olarak göze çarpmaktadır (Özçağlar, 2008: 1). Suğla Gölü de arızalı su bilançosu olan dönemleri yanında, depolamayla beraber gelen yıllarda tarım ambarı olmuştur. İzbirak (1984: 60)'a göre Suğla'da sürekli bir göl bulunmazken, 30 kadar köye paylaştırılan araziler oldukça verimlidir. Bu verimli araziler hazine arazisi olarak

² <https://gayrimenkulmevzuati.com/hazine-arazilerinde-ecrimisil-nedir-nasil-hesaplanir-ve-odenir/>

sınıflandırılmıştır. Ada ‘Tir’, olarak bölünen araziler çiftçiler tarafından kiralanıp kullanılmaktadır. Yaklaşık 40 metre eninde, 300 metre boyunda yer alan taşınmaz hazineye ait olup kiralanan arazilere ‘Tir’ adı verilir.

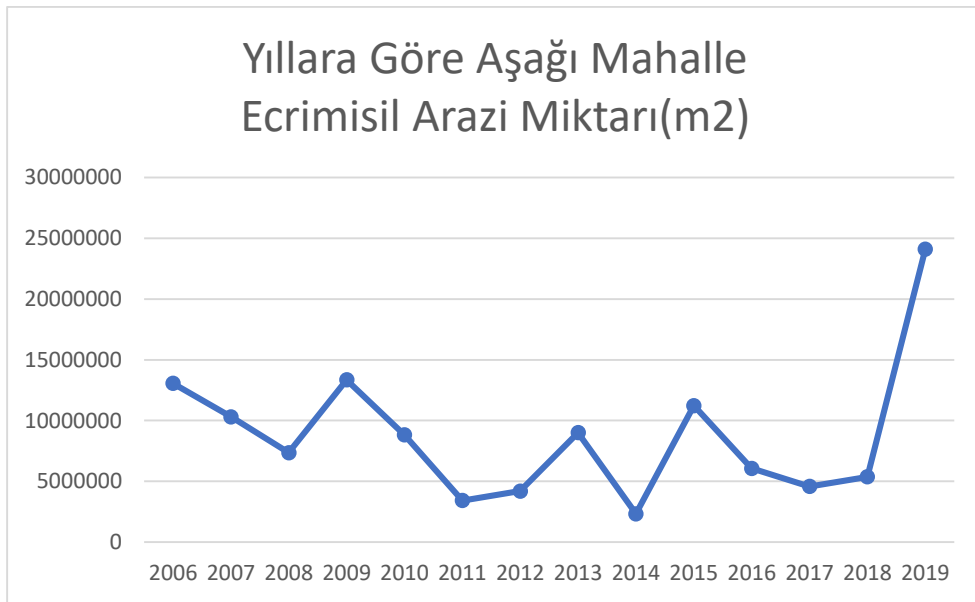
4.3.2.1. Yalühyük Ecrimisil Bulguları

Grafik 4.12: Yalühyük Yukarı Mahalle Ecrimisil Alanı (m²)

(Kaynak: Yalühyük Milli Emlak Şefliği)

Bu arazilerin 86000 m²'si, 1998 yılından 2003 yılına kadar Yalühyük belediyesi tarafından kavaklık olarak kullanılmış, sonrasında ise tamamı Zirai ve Tarımsal faaliyetler amacıyla yöre halkınca kullanılmıştır. Bu arazilerin tamamı Zirai ve Tarımsal faaliyetlerde kullanılmıştır.

Grafik 4.13: Yalühyük Aşağı Mahalle Ecrimisil Alanı (m²)

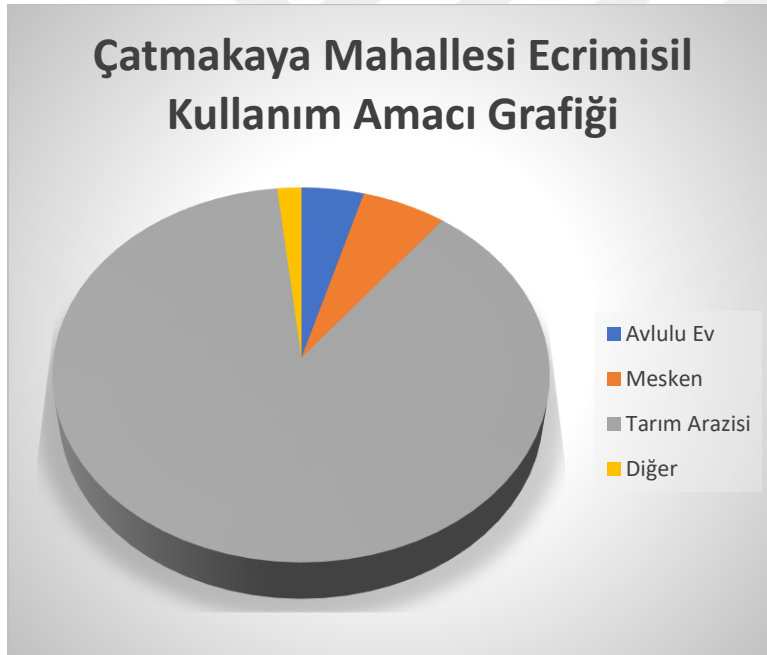
(Kaynak: Yalühyük Milli Emlak Şefliği)

4.3.2.2. Seydişehir Ecrimisil Bulguları

Seydişehir'e bağlı yerleşmelerin kullanımları aşağıda yer almaktadır.

Grafik 4.14: Susuz Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı

Grafik 4.15: Çatmakaya Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı

Grafik 4.16: Gölyüzü Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı

Grafik 4.17: Taşagıl Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı

Kullanım Amacı	m ²
Ahır	280
Arsa	712
Bahçe	6018
Garaj	81
Tarım Arazileri	71177
Ticari	50

Grafik 4.18: Gökhüyük Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı

Kullanım Amacı	m ²
Ahır	15208
Arsa	2840
Avlu	3784
Avlulu Ev	20187
Bahçe	14344
Depo	160
Garaj	1070
Kümes	350
Mesken	38124
Samanlık	2255
Tarım Arazileri	23081

Grafik 4.19: Kuran Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı

Kullanım Amacı	m ²
Ahır	7540
Arsa	8334
Avlu	3722
Avlulu Ev	5870
Bahçe	4445
Mesken	13992
Samanlık	557
Tarım Arazisi	373415

Grafik 4.20: Kumluca Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı

Kullanım Amacı	m ²
Ahır	207
Avlu	3393
Mesken	105
Tarım	994041
Ticari	114

Grafik 4.21: Ortakaraören Mahallesi Ecrimisil Kullanım Amacı

(Kaynaklar: Seydişehir Milli Emlak Müdürlüğü)

Ecrimisil bulguları incelendiğinde Seydişehir’de Suğla arazilerini kullanan köyler arasında en yüksek tarımsal kullanıma sahip olan yerleşme Ortakaraören’dir. Ortakaraören Suğla hazine arazilerinde tarımsal amaçlı kullanım %99 gibi bir orana sahiptir. Burada Ortakaraören yerleşmesinin eski göl yatağına yakın olmasının da payı büyüktür. Ayrıca kuzeyde Alacadağ eteklerinde birikinti konilerinde besicilik faaliyetleri için geniş arazilere sahip olmasının da Suğla’yı tarım amaçlı kullanmakta etkili olduğu söylenebilir.

Köylerin içinde Kuran ve Taşağıl ecrimisil arazilerinde kullanımlar farklılaşırken genel olarak tüm köylerde tarım odaklı bir kullanımla karşılaşmaktayız. Burada bu arazilerin hazineye ait olması, tapu durumunun olmaması da senelik değerlendirmede etkili olduğu söylenebilir. Bu arazilerde dikili ürünler yerine ağırlıklı olarak sezonluk ekip, hasat edilen ürünler tercih edilmektedir. Çalışma sahasının büyük kısmının hazine arazileri oluşu ve bu arazilerin ecrimisil başlığı altında incelenmesi çalışmada, ecrimisil kullanım verilerini değerlendirmeye yöneltmiştir. Bu arazilerin takibi ve kiralanması üç ilçe sınırları içinde yer alan milli emlak müdürlüklerince yapılmaktadır.

Çalışma alanında yer alan Ahırlı ilçesinin ecrimisil bulgularına milli emlak üzerinden ulaşılammıştır fakat şahıslardan alınan bilgiler şöyledir; çalışma sahasında yer alan Akkise Kasabası büyükşehir yasası ile 4 mahalleye ayrılmıştır. Bu yüzden Akkise Suğlası ismi ile nitelendirilen alan, bugün Akkise içinde bulunan, Hengeme Mahallesi sınırlarında kalmaktadır. Suğla Gölü ve sulama projesi yapılmadan önce 3200 hektar olan Akkise Suğlası, güncel olarak 1600 hektar tarım arazisine indirgenmiştir. Kullanıcıların, hanesinde bulunan nüfusa göre ayrılmıştır. 1 nüfusa 6250 metrekare düşmektedir. 508 ekici aktif tarım ile uğraşmaktadır. Mahalle halkı yerli fiğ, macar fiği, silajlık mısır, yem bezelyesi, susam, tane mısır, fasulye, nohut, buğday, arpa, pancar, karpuz, kavun, kuruyemiş ve yağlık ayçiçeği, ,kabak çekirdeği, yer fıstığı, sarımsak ekerek arazisini değerlendirmektedir. Akkise yerleşmesinden olan çiftçiler gölün Suğla Regülatörü ile Ortakaraören arasındaki kuzey doğu arazilerini kullanmaktadırlar

Çiftlik mahallesi bugünkü mevcut durumunu korumuş olup 2.4 milyon metrekare tarım arazisini kullanmaktadır. 202 aktif çiftçi hanesi olup, kişi başına 11.5 dekar arazide ağırlıklı yem bitkileri olmak üzere, senede çift ekim yaparak kullanım gerçekleştirmektedir. Yerli fiğ, silajlık mısır, yem bezelyesi, susam, tane mısır, fasulye, nohut, buğday, arpa, pancar, karpuz, kavun, ayçiçeği, kabak çekirdeği, yer fıstığı, sarımsak ekimi yapılmaktadır.

Suğla arazilerinde arazi kullanımı ve topraktan yararlanma çevre köylerle sınırlı değildir. Araştırma alanının dışında yer alan uzak yerleşmelerin de Suğla'da arazileri vardır. Konuyla ilgili bir araştırmacıdan alınan 13 yerleşim, 'Suğla' kullanım bilgileri şunlardır:

'Ahırlı'ya bağlı Kayacık yerleşmesi göl inşaatı ve sulama projesinden sonra 1.4 milyon metrekare alan, kullanım kişi başına 4.3 dekar arazi de tarımını sezonda 2 mahsul ürün kaldırmaktadır.

Büyüköz, Küçüköz, Saray köylerinin Suğla Arazileri göl projesi altında kalıp mahalle halkı Suğla arazisinden faydalanmamaktadır.

Balıklava mahallesi 1.1 milyon m² arazi kullanmaktadır. Göl ve sulama projesinde 500 dekarı su altında kalmaktadır. Balıklava mahallesinde 84 ekici bulunup kişi başı 3700 m² alanda genellikle hububat üzerine tarım kullanmaktadır.

Karacakuyu mahallesi 350 dekar suğla arazisi kullanmakla birlikte, 27 ekici tarım yapmaktadır. Genellikle sulu tarım adı verilen pancar, tane mısır, ayçiçeği ve karpuz ile tarımsal faaliyet göstermektedir kişi başına 3900 m² arazi kullanmaktadırlar.

Kuruçay Mahallesi 200 dekar, Dere Mahallesi 340 dekar, Akçapınar mahallesi 230 dekar Çat mahallesi 230 dekar, Sazlı Suğlası 540 dekar araziye sahip olup, arazilerini icara(kira)'ya vermektedir.

Bademli mahallesi 540 dekar arazi kullanmaktadır. Mahalle halkı hayvancılık ile uğraşması sebebi ile yem bitkileri ve hububata ağırlık vermektedir. Sezonda çift mahsul ekimini genellikle tercih etmeyip, kişi başına 5400 m² Suğla Arazisi'nde tarımsal faaliyet göstermektedir.

Aliçerçi mahallesi 340 hektar araziye sahip olup 580 hektar arazisi göl altında kalmıştır. Mahallede 5 aktif çiftçi yer alır. Sebze ağırlıklı üretimleri Antalya ve istanbul haline yoğunlaşmaktadırlar. Marul, kapa biber, lahana, kuş yemi, karpuz, nohut, fasulye, ayçiçeği, kundak mısır üretimi yapılmaktadır. Erdoğan ve Ahırlı yerleşmelerinin de Suğla'da arazileri vardır.

4.4. Hayvancılık

Suğla Havzası'nda yapılan hayvancılık faaliyetleri; kıl keçisi ve koyun yetiştiriciliği, büyük baş olarak da inek yetiştiriciliği bölgede ön plana çıkmaktadır. Göl arazilerinde ekim yapılmayan tarlalarda bahar aylarında mera olarak kullanım gerçekleşmektedir.

Büyük baş hayvancılıkta Başkaraören, Ortakaraören ve Aşağıkaraören yerleşmeleri ön plana çıkmaktadır. Bu yerleşmelerde besicilik faaliyetleri gelişim göstermiştir. Yalılıyük, Saray, Susuz, Arvana, Akkise ve Gölyüzü yerleşmeleri ise mera kaynaklı büyükbaş yetiştiriciliği yapmaktadır. Arvana, Susuz, Yalılıyük ve Akkise köylerinin yaylaları da olduğu için büyükbaş hayvancılık faaliyetleri daha rahat yapılabilmektedir. (Şekil 4.24)

Şekil 4.24: Susuz Köyü Önlerinde Eski Göl Sahasında Büyükbaş Yetiştiriciliği

Kıl keçisi yetiştiriciliğinde Arvana, Susuz ve Akkise yerleşmeleri ön plana çıkarken, koyun yetiştiriciliğinde Akkise, Karaören yerleşmeleri ön plana çıkmaktadır. (Şekil 4.25)

Şekil 4.25: Suğla Bölgesi'nde Kıl Keçisi Yetiştiriciliğine Dair Bir Görsel.

Suğla çevresi batıda ve güney batıda Toroslar'ın uzantıları ile çevrili olduğu için kıl keçisi yetiştiriciliği de dağa yaslanan yerlerde yoğunlaşmaktadır. Yalılıyük ile Çatmakaya arasında yer alan kısımda keçi sürüleri yoğun olarak karşılaşılmaktadır.

Suğla etrafında en fazla büyük baş hayvan sayısı ile Ortakaraören yerleşmesi ön plana gelmektedir. Özellikle besicilik faaliyetleri ve pancar üreticiliği ile öne çıkan bir yerleşmedir.

Koyun yetiştiriciliği ise kuzeyde kalan Erenler Dağı havzasına doğru yoğunlaşmaktadır. Yerleşmelerin güncel hayvan sayıları ekte yer almaktadır.

Tablo 4.12: Araştırma Bölgesi Hayvancılık Tablosu

(Kaynak: Seydişehir İlçe Tarım Müdürlüğü)

	SIĞIR	KOYUN	KEÇİ
ORTAKARAÖREN	7669	4442	872
KUMLUCA	740	1680	17
KURAN	781	3016	1007
GÖKHÜYÜK	525	984	0
TAŞAĞIL	383	238	618
GÖLYÜZÜ	414	1012	349
ÇATMAKAYA	709	300	1088
SUSUZ	608	96	189
YALIHÜYÜK	600	1000	200

4.5. Balıkçılık

Suğla Gölü etrafında kayıtlı 72 balıkçı bulunmaktadır. Ağırlıklı olarak Yalılıyık, Gökhiyık ve Gölüzü köylerinden göle açılan balıkçıların önemli bir bölümü, arazileri yetersiz olduğu için ikinci bir geçim alanı olarak balıkçılık yapmaktadır. Geçmişte akbalık, yağ balığı, sıraz, sazan balığı yoğun bulunurken depolama ile tutulan balık miktarında ciddi bir azalış olmuştur. Göl levreğinin göle bırakılması önce büyük bolluk yaşayan bölge ahalisi, daha sonraki yıllarda diğerk balık çeşitlerinin azalması ile gelir kaybına uğramışlardır. Bazı dönemler kerevit avcılığı da yapılmaktadır.

Günümüze yakın süreçte çim sazanı adı verilen türün göle bırakılmasıyla, diğerk türler daha da azalmıştır. Bugün saha görüşmeleri ve kooperatif başkanının verdiği bilgilere göre, çim sazanı, levrek, kadife, kerevit ve sazan gölde avlanan türlerdir.

Suğla Depolaması'nın ortaya çıkması ile balık çeşitliliğinin azaldığı istilacı balıkların gölde daha baskın geldiğı avlanma rakamlarından da ortaya çıkmaktadır. Eski göl sahasında gölün düzensiz seviye değışiklikleri zamanında balıkların, istilacı türlerden daha rahat kaçma ve saklanma fırsatı olduğı saha görüşmelerinin ortak buluşma noktaları arasındadır. (Şekil 4.26)

Şekil 4.26: Suğla Gölü'nde Tutulan ve Geriye Bırakılan Küçük Bir Kadife Yavrusu

Suğla Depolaması etrafında balıkçılıkla ilgili bir su ürünleri kooperatifi bulunmaktadır. Seydişehir merkezde bürosu bulunan bu kooperatifin üyeleri Suğla Gölü etrafında yer alan yerleşmelerdendir. Üyeler ağırlıklı olarak Gölyüzü, Yalühüyük, Gökhüyük ve Susuz yerleşmelerindendir. Geçiminin tamamını gölden karşılayan 25 balıkçı, 22 kayık bulunmaktadır. Dönem dönem de kurbağa avı yapılmakta ve bu avlara 12 teknenin katılmaktadır.

Tablo 4.13: Araştırma Bölgesi Balıkçı ve Kayık Sayıları

(Kaynak: Seydişehir Su Ürünleri Kooperatifi)

	KOOPERATİFE KAYITLI PLAKALI BALIKÇI	SÜREKLİ FAAL KAYIK SAYISI	KURBAĞA AVI YAPAN KAYIK SAYISI
ORTAKARAÖREN	3	-	-
KUMLUCA	10	7	4
KURAN	-	-	-
GÖKHÜYÜK	21	8	6
ÇİFTLİK	2	-	-
GÖLYÜZÜ	13	-	2
ÇATMAKAYA	-	-	-
SUSUZ	11	4	-
YALIHÜYÜK	12	3	-
TOPLAM	72	22	12

Gölde avlanan su canlıları içinde en önemli kısmı çim sazanı, sudak ve tatlı su istakozu oluşturmaktadır. Sazan balığı ise bunları takip eden diğer bir su canlısıdır.

Tablo 4.14: Suğla Gölü'nün Yıllara Göre Balık Stoğu

(Kaynak: Seydişehir İlçe Tarım Müdürlüğü)

	ÇİM SAZANI (ton)	SUDAK (ton)	SAZAN (ton)	KEREVİT (ton)	TOPLAM (ton)
2016	153341	27000	4000		184341
2017	138440	2840		8253	149533
2018	48000	300	31540	14230	94070
2019		16000		9000	25000*
2020	112000	12500	80	12100	136680
2021	55000	3000		7000	65000

2019 yılında kayda değer bir çim sazanı avcılığı yapılmaması da bu istilacı olarak bilinen türün de kırılmaya uğrayabileceğini akla getirmektedir. Sazan balığının ise kırılabilirliği tonajlara da yansımış bulunmaktadır. Sudak olarak belirtilen türün diğer isimleri tatlı su levreği ve dişlidir. Özellikle kırsal alanda, “dişli balık” olarak da adlandırılır. Gölde bu türlerin yanında kadife, ak balık gibi türler de avlanmaktadır. Amatör balıkçılar da depolamaya katılan kanallara yoğun ilgi göstermektedir.

Şekil 4.27: Suğla Gölü'ne Ait Eski Balıkçılık Fotoğrafları

4.6. Ormancılık

Saha etrafında iki adet orman işletme şefliği yer almaktadır. Bunlar; kuzeyde Alacadağ-Erenler Dağı bölgesi için Alacadağ Orman İşletme Şefliği, güney batıda ise Toros uzantıları boyunca Seydişehir Orman İşletme Şefliği şeklindedir.

Seydişehir Orman İşletme Şefliği'nden elde edilen verilere göre Suğla Depolaması 1572 numaralı bölme içinde yer almaktadır. Depolama'nın batısında ve güney batısında her hangi bir ormancılık faaliyeti bulunmamaktadır. "Muhafaza Ormanı" olarak bölge korunmakta dikim, ekim ve kesim yapılmamaktadır. Ormancılık faaliyetleri bu alanda daha çok koruma üzerine gelişmiş durumda sürdürülmektedir.

Alacadağ Orman İşletme Şefliği'nden alınan bilgilere göre kuzeyde Alacadağ ve Erenler Dağı içerisinde kalan bölgelerde saçlı meşe, mazı meşesi türleri bulunmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü ve köy halkları tarafından enerji ormanı ve rehabilitasyon çalışmaları ile sürdürülebilir orman yönetimi yapılmaktadır. İnce yarma sanayi, lif, yonga odunu ve yakacak odunu olarak devlet ekonomisine katkı sağlamaktadır. Ortalama yıllık 5000 step (1 metre genişliğinde) ince yarma sanayi lif yonga buradan sanayiye çıkarılmaktadır. Kesecik, Kumluca,

İncesu, Kuran, Muradiye, Başkaraören yerleşmeleri orman köyü olarak geçmektedir. Ormanların bu bölgede ekim faaliyetleri yerine sürgünden büyütülmesi takip edilmektedir.

4.7. Turizm/Ekoturizm

Araştırma sahasında doğa, mağara, kültür, yayla, kırsal, termal turizm ve ekoturizm çeşitlerine dair unsurlara rastlamak mümkündür. Ayrıca amatör balıkçılık faaliyetleri açısından da sahanın önemli bir avlak potansiyeli mevcuttur.

Doğa turizmi ve ekoturizm potansiyeli düşünüldüğünde sahada iki yerleşme ön plana çıkıyor; Arvana (Çatmakaya) ve Susuz yerleşimleri. Bu iki yerleşim sırtını Torosların uzantılarına rastlamış kendilerine has geleneksel mimariye sahip yerleşmelerdir. Arvana eski Arvana antik kenti kalıntıları üzerinde kurulmuş sahip olduğu düdenleri ve doğa potansiyeli ile önemli bir trekking rotası potansiyeline sahiptir. Fakat günümüzde bireysel turlar haricinde herhangi bir bölgesel tur proje ile karşılaşılmamıştır. Yine Susuz yerleşmesi de sahip olduğu mağaralar ve doğa potansiyeli ile bölgede doğa turizmi ekoturizm potansiyeli olan yerleşmeler arasındadır. Aynı isimle yer alan Susuz Mağaraları önemli bir doğa, mağara turizmi potansiyeli oluşturmaktadır. Mağaralar, düdenler, geleneksel taş binaları ve biyolojik unsurları ile fotosafari yapan bireysel ziyaretçilerin uğradığı iki yerleşmenin sürdürülebilir turizm potansiyeli yüksektir.

Suğla Gölü çevresi tüm müdahalelere rağmen önemli bir göçmen kuş konaklama alanıdır. Bu durum kuş gözlemcilerinin alana olan ilgisini arttırmakta ve turizm potansiyeli sunmaktadır.

Araştırma sahasını çevreleyen dağlarda önemli yaylalar, rekreasyon alanları ve piknik alanları mevcuttur. Bunlardan en popülerleri Gölcük Yaylası'dır. (Şekil 4.28) Yalılıyık yerleşmesinden insanların çoğunlukta olduğu yayla, yazın bir kasaba kadar kalabalıklaşmaktadır. Hayvancılık amaçlı ortaya çıkan bu yerleşme günümüzde dinlenme, serinleme amaçlı olarak da yazları hizmet etmektedir. İdari olarak Ahırlı ilçesi sınırları içinde olsa da Yalılıyık halkının kullanımına ev sahipliği yapmaktadır. Yaylada Yalılıyık yerel yönetimlerinin yaptığı günübirlik rekrasyon alanı altyapısı mevcuttur. Sedir, karaçam ve göknar ağaçları yayladaki önemli ağaç türleridir.

Şekil 4.28: Mesire ve fotoğrafçılık faaliyetleri için rağbet gören Gölcük Yaylası'dan Suğla Gölü ve Arvana Boğazı Görseli

BEŞİNCİ BÖLÜM

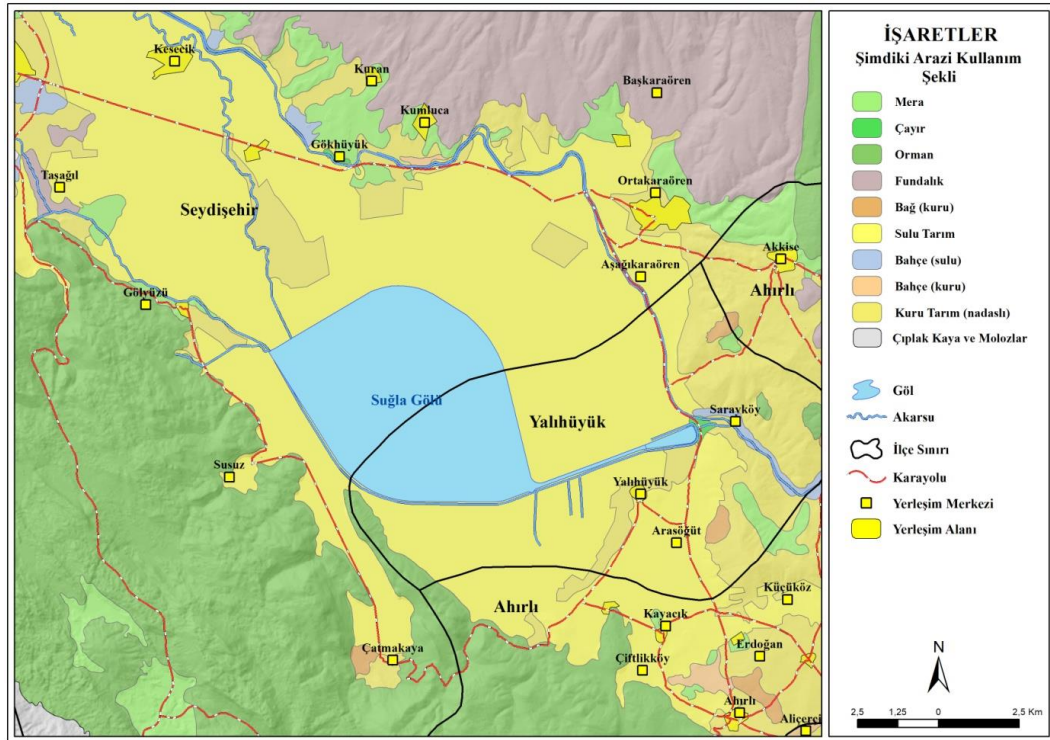
SUĞLA GÖLÜ ÇEVRESİNİN GENEL SORUNLARI VE BULGULAR

5.1. Suğla Gölü Çevresinin Genel Sorunları

Bölgenin taban seviyesi Suğla Ovası olduğu için doğrudan veya dolaylı olarak evsel ve endüstri atıklarının toplanma alanı Suğla Gölü'dür. Bu yüzden Suğla'ya kavuşan tüm suların arıtılması gerekmektedir. Seydişehir'de bulunan tüm sanayi kuruluşlarının atıkları sürdürülebilir olarak toprak ve yeraltı suyu kirliliğini tehdit etmektedir.

Suğla ve etrafında bir sürü dere, kanal ve sulama göleti bulunmaktadır. Bu alanlara bırakılan istilacı balık türleri balıkçılıktan geçim sağlayan aileleri ve tatlı su ekosistemini olumsuz etkilemektedir.

Havzada yer alan tarım alanlarının gübreleme hasereye karşı ilaç kullanımı faaliyetleri gölde bulunan canlıları da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu da balıkçılıkta ekonomik kayba yol açabilmektedir. Ayrıca aşırı gübre kullanımı sonucunda sıvılaşma azot ve fosfor artışı tehlikesi de bulunmaktadır. Bu durum otlanmaya yol açtığı için balıkçılık faaliyetlerini de negatif doğrultuda etkileyebilmekte, ekonomik olarak kayıp oluşmasına sebep olmaktadır. (Şekil 5.29). Ayrıca eğimli sahalarda orografi etkisiyle ve orman tahribatı kaynaklı su erozyonu da artmaktadır (Şekil 5.30).

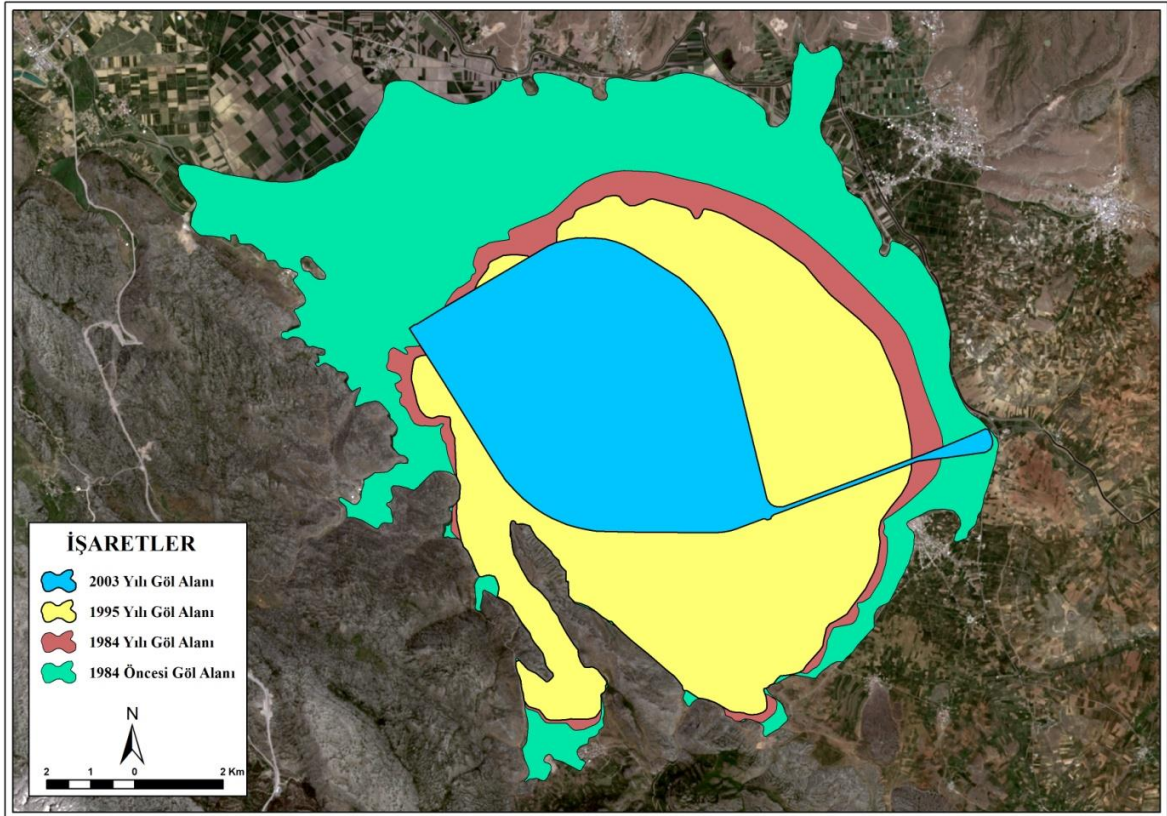

Şekil 5.29: Suğla Gölü Çevresi'nin Arazi Kullanım Haritası (2022)

(Kaynak: TAD Portal, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü)

Şekil 5.31: Eski Suğla Gölü Sahası ve Suğla Depolaması'nın Uydu Görüntüsü

Şekil 5.32: Suğla Gölü'nün Kapladığı Alanı'nın Değişim Haritası

(Kaynak: Landsat Uydu Görüntülerinden Sınıflandırılarak Oluşturulmuştur.)

Araştırma alanında saha gezilerinde kırsal alanı paylaşan paydaşlarla çeşitli mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Görüşme formları belirli birkaç konu etrafında şekillenmiştir. Ortaya çıkan soru ve cevapları derlenmeye çalışılmıştır.

5.3. Suğla Gölü'nün Önemi ve Sağladığı Faydalar

“Sahada mevcut göl alanının ve güncel depolamanın bölge ekonomisi için nasıl bir önemi vardır? Size ne tür faydalar sağlıyor?” vb. sorulara verilen cevaplar şunlardır:

K1: “Suğla Gölü'nün mevcut durumu bize büyük zararı var. Herhangi bir faydası olmadığı gibi depolamanın, barajın tarım arazilerimizi sular altında bıraktığını söyleyebilirim. Eski göl durumu köy halkı için daha faydalı idi. Şuan ki barajda ufak tefek avcılık yapılıyor fakat Suğla arazilerimiz sular altında kaldığı için barajın bize büyük zararı oldu.”

K2: “Suğla Gölü'nün baraj olarak bölge ekonomisine katkısı yoktur. Suğla Gölü Çumra Ovası'na katkı sağlıyor. Köyümüz göl sahasını yeterince kullanamıyor. Bizde balıkçılık yapılmıyor.”

K3: “Mevcut baraj Konya ovasına su götürüyor balıkçılık ve tarımda kullanılıyor. Akkise, Yalhöyük çiftlik gibi köyler daha çok faydalaniyor.”

K4: “Barajda su var bazı köyler balıkçılık yapıyor. Bizim köyümüzde kimse yararlanamıyor. Gölyüzü, Gökhüyük, Susuz gibi köyler faydalaniyor.”

K5: “Suğla gölü bizim kan damarımızdır. 620 nüfuslu köy bu toraklardan besleniyor. Şimdilerde 5-6 aile köyümüzden balıkçılıkla uğraşiyor. Bu balıkçı aileler toprağı az olan kişilerdir. Çiftçilikle uğraşamayınca mecburen balıkçılık yapılıyor. Şu an ki barajın nemi tutmak dışında bir avantajı yoktur. Köy halkı bunun farkında değil kesinlikle avantajı yoktur.”

K6: “Sulama ile ilgili hiçbir faydası yok. Buradan sadece Çumra faydalaniyor. Bizim mahallede tane arkadaş balıkçılık ile ilgileniyor. Balıkçılıktan başka faydası yok. Baraj olmadan önce faydalanma iyiydi toprak verimliydi.”

K7: “Köyümde 80 hane var 7-8 hane dışında kalanı mağdur durumda Suğla'nın baraj yapılmasından memnun değiliz. Baraj yapılıncı çiftçilik bitti. Tarıma yeterli arazi kalmadı. Yani hocam tarım arazileri büyük kısmı sular altında kaldı.”

K8: “En büyük katkısı balıkçılık; mevcut Suğla Gölü, balıkçılık haricinde bölgeye bir katkısı yoktur. Köyümüzde su ürünleri kooperatifine 15-20 kişi üye.”

“Bölgede ki insanlarla gölün bölge ekonomisi için nasıl bir önemi var? Size tür faydalar sağlıyor?” şeklinde yönelttiğimiz sorulardan genel olarak Suğla Depolama projesinin, Eski Suğla Gölü etrafındaki paydaşlara yeterince fayda sağlamadığı ve bazı sorunlara yol açtığı ortaya çıkmıştır. Kısmen balıkçılık yapıldığı tespit edilmiştir. Balıkçılıkla uğraşan, geçimini

sağlayan aile sayısı da köylerde azınlıkta kalmaktadır. Katılımcılar Suğla Depolaması'nın eski arazilerini sular altında bıraktığı fikrinde buluşmaktadırlar. Ayrıca depolamada toplanan suyun, Eski Suğla etrafındaki köylere verilmemesini eleştirmektedirler.

5.4. Öncesiyle Sonrasıyla Değişen Göl Etkileşimi

“Gölden yararlanma konusunda zamanla bir değişiklik oldu mu? Olduysa nasıl bir değişiklik oldu?” vb. sorulara sahada verilen yanıtlar şunlardır:

K1: “Toplumsal olarak zarar gördük. Toprak bütünlüğü kaybedildi. Verimli araziler sular altında kaldı. Baraj öncesinde su çekilince, su çekilen alanlar ekilirdi. Balıkçılık daha çok yapılıyordu, daha çok çeşit balık vardı, mahsul verimli oluyordu. Eskiden nohut fasulye arpa mısır kabak ekiliyordu. Şimdilerde ise nohut ekimi yapılamıyor. Sulama suyu olarak Suğla Barajı'nın sularını kullanamıyoruz. Köy olarak barajla birlikte, “Soğla” arazilerimizde de azalış oldu. Eski Suğla Arazileri'nde şu an dışarıdan gelen sular ile sulu tarım yapılıyor.10 yıllık sözleşme ile araziler kiralanıyor.”

K2: “Eskiden nohut ekimi yapardık şu an da ise nohut ekimi bitti. Şu an nohut ekimi yapamıyorum. Baraj yapınca bölgemize su verilmediği için maliyetler de arttı. 25-30 teneke nohut aldığımız zamanlar olurdu. Köyümüzün sulu tarım arazileri Beyşehir Gölü'nden gelen kanalla sulanmaktadır. Suğla Gölü'nün suyu kullanılmıyor. Eskiden göl yatağının çekilmesiyle nohut ekimine başlanırdı. Sular adaya kadar geliyordu, yani göl çekildiği zaman 3000-4000 metreye kadar ekim yapılabilecek alan ortaya çıkıyordu bu çekilme tabi her yıl olmazdı. Suyla gelen bereket ile gübre atmaya gerek olmadan kaliteli nohut yetiştiriliyordu. Ayrıca nohut 3 ayda yetişirken buğday 5 ayda yetişiyor. Dolayısıyla nohut maliyetsiz ve karlı bir üründü. Önceleri gölde balıkçılık yapılırdı, özellikle 1984 yılı gibi gölde çok su olduğu zaman balıkta çok fazlaydı, kayıkların azına kadar yağ ve sazan balıkları gelirdi. Şimdilerde böyle değil yağ balıklarının nesli de kesildi. Gölün içinden yani kendisinden herhangi bir şekilde faydalanılmıyor, ancak etrafında buğday ve pancar ekimi yapanlar var. Beyşehir Gölü'nden su gelirse sulu tarım da yapılabilir. Eski göl yatağında ise az da olsa halen ekim yapılabilen alanlar var.”

K3: “Eskiden her yere ekiliyordu göl,7 sene çekiliyordu burası nohut ambarıydı devlet su işleri geldi gölü ıslah etti. Belirli bir alan sürekli sular altında kaldı. Bu alanda ekim dikim yapılmaz oldu. Islah çalışmasının faydası kadar zararı da oldu. Nohut ambarıydı, Mersin limanının gemileri buradan dolardı, çok daha fazla çeşitli balık avlanırdı. Eskiden daha çok çeşitli balık avlanıyordu şimdi ise kamu kurumları sazan salımı yapıyor.”

K4: “Fazla su durmuyor, gelen su baraja gidiyor. Eskiden 8-10 metreye kadar su olurdu. Nerdeyse bizim köyün içine dayanırdı. Eskiden düdenlere kadar su olurdu. Taşlardan da belli oluyordu. Gölyüzü’nün ortasında ada var. Gökhüyük’ü su basmış. Seydişehir’de onlara bina vermişler. Taşağıl’a da aynı şekilde ev verilmiş. Geçmişte çok fazla balıkçılık yapılıyordu. Ben de o zamanlar 2 sene yaptım. 1982-1983 yıllarında yapıldı. Ondan sonra su çekildi. Ova olarak kalsa daha iyi olurdu. Eskiden kışın su dururdu, ondan sonra çekilirdi nohut ekilirdi. Baraj olmadan sular kışın birikip yazın çekildiğinde tarım için daha elverişli olurdu. Su çekilmediğinde sıkıntı olup olmayacağını Cenab-ı Allah bilir. Suyun çekilmediği dönemler de oldu. 1983 yılında beri sıkıntı yaşanmıyor. Eskiden büyüklerimizin dediğine göre 7 yıl göl kalıyor, 7 yıl tarım arazisi olarak kullanılıyor. Düdenlerin olması suyun çekilmesini sağlıyor. Bir yerden de Çumra kanalı yatak oluşturması, Çarşamba Çayı’na. Yani eski hali çok daha iyiydi.”

K5: “Köy halkı tarafından bu değişiklik iyi karşılanmıyor, “neden bizim olan sudan biz yararlanamıyoruz” diye her zaman rahatsızlıklarını dile getiriyorlar. Eskiden nohut diktiğimiz arazide baraj yapıldı şimdi nohutta ekemiyoruz, barajdan da faydalanamıyoruz gibi sitemler ediliyor. Eskiden göl arazilerinde tarım yapılıyordu şimdi o da yok. Baraj yapımına köy halkı razı değil. Bugün toprağı olmayan, çiftçilikle uğraşamayınca balıkçılık yapmak zorunda kalıyor. Şu an burada olan balık türleri Sazan balığı, dişli balık eskiden yağ balığı vardı. Artık çıkmıyor.”

K6: “Eskiden göl taşkınında 60 tane ev yıkıldı. Evler yıkılmadan önce % 80 balıkçılıkla uğraşıyordu, suların çekilme zamanı nohut ekimi oluyordu, toprağı çok verimliydi. Baraj olmadan önce faydalanma iyiydi, toprak verimliydi. Şimdi sadece gezmeye gittiğimiz göl kenarına önceden pikniğe yüzmeye de giderdik. Eskiden balık tutmak fazlaydı. Şöyle diyeyim; ekim yapıyorduk 1’e 30 veriyordu.”

K7: “Baraj olmadan önce halkımızın gelir seviyesi yüksekti. Baraj olduktan sonra halkımızda fakirleşme görüldü. İnsanlar yaşamını zar zor idame ettiriyor. Arazi yetmediğinden gelir olmuyor. Barajdan su olarak da faydalanılmıyor. Ancak balıkçılık olarak faydalanılıyor. Eski halindeyken kışın yağmur sularıyla dolardı bahar geldiği zaman 50-100 metre çekilme olurdu ve o dönemde nohut ekimi yapılırdı, nohut iyi bir gelir kaynağıydı. Nohut ekilmediği zaman hayvancılık yapılırdı, hayvancılık yapılmaya devam ediliyor. Eskiden yarı yarıya hayvancılık ve nohut az da olsa yaylacılık vardı.

Eskiden sığ olan yerde balık kaçabiliyorken şimdi barajda küçücük yerde kaçamıyor. Gölün havzası genişti, balık da çoktu.

Eskiden verimlilik çoktu çoraklaşmış toprağı yıkıyordu tertemiz toprak çıkıyordu.

Bugün baraj olunca kenarlarında sulu tarım yapılıyor. Sulama projesi geçti kalan yerlerde drenaj kanallarıyla parsellenerek toplulaştırma oldu buralarda buğday ekimi yapılıyor. Göl şu anda zayıfladı.”

K8: “Mevcut Suğla Gölü’nün balıkçılık haricinde bölgeye bir katkısı yok bu yüzden eski doğal halini arıyoruz. Balıkçılıktan da herkes faydalanamıyor. Kooperatife üye olan 50 kişi faydalanıyor. Kendi köyümüzde kooperatife 15-20 kişi üye.”

Bu kısımda insanlar gölün “1996 Suğla Depolaması Projesi” ile eski kullanımından çok uzaklaştığını, mevcut depolamadan yeterince faydalanılmadıklarını dile getirmişlerdir. Eski Suğla Gölü’nün düzensiz taşkınları ve yıl içinde hızla yükselip geri çekilmesinin sanılanın aksine bölge halkı için çok daha faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Suğla Gölü’nün bu arızalı gibi görünen yıllık değişim grafiğine rağmen altında büyük bir bolluk bereket olduğunun vurgusu yapılmıştır. Özellikle nohut üretiminin bu taşkınlarla çok verimli hale geldiğinin üzerinde duran katılımcılar, depolama ile eski göl arazisine ekim yapılırsa bile bir taşkın olmadığı için yeterince verim alamadıklarını ve günümüzde nohut tarımını terk ettiklerini belirtmektedirler. Balıkçılık olarak da eski gölün çok daha verimli olduğunu, çok daha fazla çeşit balığa ev sahipliği yaptığını belirtmişlerdir. Günümüzde çok sayıda balık türünün artık yok olduğunu, gölde balıkçılık yapan ailelerin ise mecburiyetten arazi azlığından bunu tercih ettiğini belirtmişlerdir.

‘Suğla Depolama Projesi’ göl tabanında daha fazla arazisi bulunan katılımcılar ise arazi kaybı ile fakirleşme vurgusunu yapmışlardır.

5.5. Göl Seviye Değişimi ve Göç İlişkisi

Bu kısımda “Gölün seviye değişimlerinin buradan geçimini sağlayanları nasıl etkiledi?” ve “Göçe neden oldu mu?” soruları üzerinde durulmuştur. Katılımcıların yanıtları şunlardır:

K1: “Topraklara çok sahip çıkılmadı, duyarsız kalındı. Kullanım alanları azaldı, ekonomik güç azaldı, önceden yılda köye 8-10 motor girerdi. (Burada yeni traktör alımından bahsediyor).

Yaklaşık 150-200 kişi ikameti köyde olmasına rağmen 150-200 kişi Seydişehir de oturuyor. Manavgat, İstanbul, Konya ya göçler oldu. Göçler ekonomik nedenlerden dolayı oldu. Köyümüzün “Suğla Arazileri” baraj altında kaldığı için büyük bir ekonomik kaybımız oldu. Günümüzde dışarıdan gelenler ile köyümüzün arazi kiralamada rekabet etmesi mümkün değil.

Barajla beraber Çim Sazanı tutuluyor o da pek gelir sağlamıyor, eski arazi de olmayınca insanlar göç ediyor.”

K2: “Çoğunlukla keşke göle baraj yapılmasaydı deniliyor, barajla birlikte her şey daha maliyetli hale geldi. Dışarıya göç de arttı; İstanbul, Konya başta olmak üzere.”

K3: “Gölün su tutması önemli; iklime havaya faydası oluyor.

1960’larda taşkından dolayı Yalılıyük Halkı’nın çoğu Almanya’ya gitmiştir. Su Çumra’ya gidemezse arazide yine taşkınlar olacak yani Çumra’ya gitmesi avantaj yoksa sular altında kalacaktır. Bataklık kurtarıldı, olumlu yanı bu.

Olumsuz yanı, bataklıkta her tarafa ekim yapıyordu. Artık kısmen ekim yapıyor.

Eskiden köyler arasında çetin ‘‘Suğla Kavgaları’’ olurdu. Köyler arası ‘‘Suğla Adaletsizliği’’, var.”

K4: “2004’de 730 olan nüfus 550’ lere kadar düştü göçe neden oldu. İstanbul gibi büyük şehirlere göç oldu.”

K5: “Göl değişmesiyle ilgili bir göç olayı yaşanmadı. Göl seviye kullanım değişikliğine halkımız faydasız olarak bakıyor. Ova olarak kalsa daha iyi olurdu. Eskiden kışın su dururdu, ondan sonra çekilirdi nohut ekilirdi.”

K6: “Barajda olmadı. 1965 yılından sonra oldu. 60 tane ev yıkıldıktan sonra taşkından burası “mağduriyet bölgesi” edildi. Ağırlıklı olarak İstanbul ve yurtdışına göç oldu. Konya, Antalya da ardına geliyor.”

K7: “Baraj yapımı dışarıya göç olmasına neden oldu, 150 hanemiz vardı. Köyde yapılacak iş kalmadığından, gençlerimiz göç etmeye başladı.

Baraj yapımı sonucu oluşan göl değişiminden bölge halkı rahatsız, baraj yapımından sonra kayıp yaşadıklarını söylüyorlar.”

K8: “Gölün altında arazileri olanları olumsuz etkiledi. Kimse memnun değil.”

Bu kısımda insanlar seviye değişimi ardına ekonomik kayıplar yaşandığını barajla birlikte oluşan avantajların, kayıpların çok gerisinde kaldığını vurgulamışlardır. Göl kullanımının değişmesi ile göçlerin arttığını belirtmişlerdir. Özellikle mevcut depolama suları altında arazileri olan köylerde göçün daha belirgin olduğunu beyan etmişlerdir. Göçlerin de daha çok Konya, İstanbul ve Antalya üzerine yoğunlaştığını kısmen Seydişehir merkeze de bir göç dalgasının olduğunu vurgulamışlardır.

5.6. Arazi ve Su Kullanımı Mülakatları

“Suğla Gölü’nün sularının Çumra’ya sunulması bölge halkı açısından sorunlara yol açıyor mu?” sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar şunlardır:

K1: “Evet sorunlar oluyor, buradaki baraj bize su vermiyor, dolayısıyla kendimizin olan bu suyu kullanamıyoruz, Beyşehir Gölü’nden bize su verilme suyumuz da olmayacak.”

K2: “Tüm su Çumra’ya gidiyor ve biz faydalanamıyoruz. Su, bizim arazimizde depolanıyor fakat kullanım Çumra’nın oluyor.”

K3: “Eski Suğla Gölü arazilerine su verilmiyor. Tüm su Çumra’ya gittiği için bir tepki var.”

K4: “Barajın Seydişehirlerin köylerine faydası yok.

Seydişehirliilerin arazisine yapılmış olan bu barajdan sadece Çumra faydalanıyor. Su sıkıntısı Seydişehir köyleri çekiyor. Seydişehir köyleri ancak baraj dışında kalan suları kullanıyor.

Sulama birlikleri para alarak sulama gerçekleştiriliyor. Senelik 6-7 bin lira ödeme yapılıyor.”

K5: “Köy halkı tarafından iyi karşılanmıyor, neden bizim olan sudan biz yararlanamıyoruz diye her zaman rahatsızlıklarını dile getiriyorlar. Eskiden nohut diktiğimiz arazide baraj yapıldı; şimdi ‘nohutta ekemiyoruz, barajdan da faydalanamıyoruz’ gibi sitemler ediliyor. Eskiden göl arazilerinde tarım yapılıyordu şimdi o da yok. Baraj yapımına köy halkı razı değil.”

K6: “Gölden yeterli miktarda faydalanmamıza engel oluyor.”

K7: Çumra’ya verilen sudan rahatsızım. Benim burada suya ihtiyacım varken ben yararlanamazken Çumra’nın yararlanması beni rahatsız ediyor. Bizim Suğla’dan gelmiyor; Seydişehir-Gökhöyük boylarından geliyor. Onlar da kuruduğu zaman su sıkıntısı çekiyoruz.

K8: “Kendi gölümüzün suyunu kullanamıyoruz.”

Bölgede yaptığımız görüşmeler, mülakatlar sonucunda, Suğla Gölü Depolama Projesi’nin, 2021 su yılı itibariyle tamamen Çumra Bölgesi’nin kullanımı için rezerv edildiği bilgisine ulaşılmaktadır.

Kendi toprakları üzerinde depolanan su kütesinden faydalanamadıklarını belirten katılımcılar, Suğla Gölü’ne komşu yerlerin, gölden su kullanımının ihmal edilmemesi gerektiğinin üzerinde durdular.

5.7. Göl ve Eski Göl Sahası Üzerine Katılımcıların İstek ve Önerileri

K1: “Göl kenarında rekreasyon alanları oluşturmak isteyenlere ilgili yerel yönetimlerce destek verilmesi iyi olur diye düşünüyorum; restoran, sosyal tesis ya da kayak gezintisi yaptıran işletmelerin bölgede yaşayan aileler için de sosyal hayat açısından faydalı olacağını düşünüyorum, şu anda 66 km’lik göl sahası bu açıdan atıl vaziyettedir.”

K2: “Ufak balık avlanması yasaklanmalı. Suğla alanının dağıtımıyla ilgili düzenleme istiyoruz.

Yasak dönemi, 15 Haziran yerine 30 Haziran'a taşınması gerekir. Mart 15 yerine, Mart 30'da yasak başlar ise bu dediğimde sıkıntı olmaz. Sular geç ısındığı için aşırı avlanmanın önüne geçmiş oluruz."

K3: "Su azaldığı zaman pompa kurularak yararlanılmaya devam edilmesini Çumra istiyor.

Sıkıntıyı bizim köylüler çekiyor, Çumra kaymağını yiyor, suyun etraf köylerde fayda sağlanmasını istiyoruz. O zamanki yetkililer baraj yapılırken civar köyler de yararlanması şartıyla baraj yapımını kabul etmeliydi. Eskiden gölden çıkan bir boru hattıyla civar köylerde su bizim köye kadar gelirdi. Su kullanım düzenlenmesi istiyoruz."

K4: "Eski duruma dönülse çok iyi olur. Yabani hayat yok oldu, kapalı kanalların olması ile mevcut durumdan daha fazla buharlaşmayı önler."

K5: "Sulu tarım yapanlar için barajın suyundan faydalanmak istiyoruz."

K6: "Gölün yasak döneminde kurallara uyularak avlanma yapılmaması, denetleme yapılmalı. Yağ balıkları bu sebeple azaldı."

K7: "Göldeki doğal hayatın eski günlerine gelmesini istiyoruz."

K8: "Gölün eski doğal halini arıyoruz. Baraj iptal edilirse daha çok tarım için elverişli olur."

- Gölle ilgili önerilere genel olarak baktığımız zaman ilk başta; su kullanımı, eski doğal haline dönüş isteği, rekreasyon alanı isteği, depolama alanını ekip biçme isteği gibi başlıklar ortaya çıkıyor.

- Bunların yanında eski göl arazileri üzerinde katılımcılar; fasulye, pancar, çekirdeklik kabak, hayvan mısırı, patates, yonca, buğday, ayçiçeği, karpuz, kavun gibi ürünler ekildiğini belirttiler.

- Baraj haline gelmeden kurbağa sülük gibi su ürünleri toplayıcılığının da yaygın olduğundan bahsedildi.

- Genel olarak yasaklara uyulduğu konusunda katılımcıların yorumları örtüşürken, istisna hadiselerin de yaşandığını belirttiler.

- Katılımcılar Eski Suğla Gölü arazilerinin üç farklı ilçe idari alanında olmasının herhangi bir yönetim sıkıntısı oluşturmadığı hususunda benzer görüş sundular.

- Hayvancılık noktasında ise ekilmeyen atıl Suğla Tirleri üzerinde büyükbaş hayvancılık faaliyetlerine devam ettiklerini, mera noktasında yeterli alanın belirtilmediği noktasında görüşler de yer aldı.

- Suğla Depolama Projesi'nin, yağışın bol olduğu dönemlerde tarım arazilerinin sel almasını tam olarak engelleyemediği de edinilen bilgiler arasındadır. (Şekil 5.33)

Şekil 5.33: Bol Yağışlı Bir Mevsim Ardına Sular Altında Kalan Tarım Arazileri (Fotoğraf: M Göker)

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ

6.1. Sonuçlar

Suğla Gölü ve yeni adıyla Suğla Depolaması Akdeniz Bölgesi'nde Göller Yöresi'nin doğu kapısı olarak da tasvir edilebilir. Tektonik kökenli bir sahanın içinde yer alan havza, kuzeybatı, güneydoğu yönünde bir çöküntü alanında yer almaktadır.

Suğla Gölü Havzası, Konya Kapalı Havzası içerisinde bir alt havza özelliği taşır. Halk arasında yapılan görüşmelerde Arvana Düdenleri'nin Göksu'nun kollarını beslediği saman deneyleriyle kanıtlandığına dair rivayetler dolaşmaktadır. Yüzeyden de Çarşamba Suyu'na fazla sularını bırakır. Yalılıyük yakınlarında Saray Mahallesi'nde DSI'ye ait regülatör Çarşamba Suyu yardımıyla Çumra Sulaması'nı beslediği için suları tatlıdır.

Suğla Havzası iklimi akdeniz ve bozkır iklimi arasında geçiş karakteri taşımaktadır. Bölgede yer alan Seydişehir'de 800 mm yağışlara ulaşılmaktadır. Yağışların da büyük kısmı kış aylarında düşmektedir. Yazları oldukça kurak, kışları ise soğuktur.

Suğla Havzası sahasının en önemli kaynakları Gidengelmez Dağları'ndan gelen derelerden oluşmaktadır. Kuğulu ve Taraşçı önlerinden gelen dereler bol su ve alüvyon taşımaktadır. Ayrıca Erenler Dağı'ndan gelen dereler de bol su ve alüvyon taşımaktadır.

Suğla Gölü'nün seviye değişimlerinde 1984 yılından, 2003 yılına kadar ki 19 yıllık dönemde eski büyük göl alanının yerine küçük bir depolama alanı olarak "Suğla" karşımıza çıkmaktadır. Eski düzensiz seviye değişimi ve beraberinde gelen ekonomik hareketlilik, yerini daha stabil bir ekonomik düzene bırakmıştır. Göl taşkın alanı küçülmüş ve tarım toprakları kullanımı değişmiştir.

Suğla sahasında 2003 ve öncesinde "kan damlası can biter" sözü yörenin bir markası olurken, günümüzde ise gölle birlikte gelen bereketin izleri yavaş yavaş ortadan kalkmaktadır.

Depolama ile birlikte bazı köylerin düzensiz seviye değişiminden yararlanarak ortaya çıkardığı ekonomik gelir ortadan kalkmıştır. Depolama altında kalan toprakların tarımda kullanılmaması ile bazı köyler gelir kaybına uğramıştır. Eski Suğla Gölü alanı büyük bir zenginlikken depolama altında kalan arazilerin kaybı köylülerce ekonomik bir kayıp olarak görülmektedir. Suğla'dan yararlanamayan toprakları depolama altında kalan köyler günümüzde seviye değişiminden memnun olmamakla birlikte depolamanın hayatlarını ekonomilerini kısıtladıklarını vurgulamaktadırlar. Bakıldığında taşkın olmaması ile birlikte, tarım arazilerinin zaman zaman sular altında kalmaması nohut gibi organik tortullarla beslenen bir bitkinin ekonomik değerini etkilemiştir.

Balıkçılık açısından ele aldığımızda ise, eski doğal göl kullanımından, depolama projesine geçişle birlikte hem olumlu hem olumsuz sonuçlar ortaya çıkmıştır. Depolama ile birlikte sürekli kullanılacak derinliği yer yer 4 metreyi bulan bir balıkçılık sahası ortaya çıkmıştır. Bu düzenli olarak geçimini balıkçılıktan sağlayan aileler için kabaca güzel bir durum gibi gözlenebilir fakat ayrıntıya girildiği zaman depolamanın havuzu andıran yaşam alanı balık türlerinin çeşitliliğini olumsuz etkilemektedir. Sulak alanda yer alan sazlık, hopak (yüzen ada), düden vb. saklanma alanlarının depolama projesi ile ortadan kalkması veya göl dışında kalması balıkların saklanma, yumurta bırakma alanlarını sınırlamıştır. Bugün yağ balığı, sıraz, sazan gibi türler daha az avlanılmaktadır. İstilacı bir tür olan havuz balığı (çim sazanı) depolamadaki hakimiyetini güçlendirmiştir. Bu türün ekonomik değerinin düşük oluşu balıkçılıkta ciddi bir kayıp oluşturmuştur. Zamanla ise çim sazanın da azaldığı ilçe su ürünleri istatistiklerinden anlaşılmaktadır. Diğer balıkların yumurtalarıyla beslenen bu tür de zamanla besin kaynaklarını yok etmesiyle kendini de bitirme seviyesine gelmiştir. Balıkçılar, levrekle birlikte dışarıdan bırakılan bu türün, eski yağ balığı popülasyonunu bitirdiğini belirtmektedir. Sahada tekrardan eski ekonomik canlılık ve balık çeşitliliğinin geri gelmesi adına çalışmalar yetkili kurumlarca devam etmektedir.

Hayvancılık açısından Suğla Sahası'na bakıldığında, kullanılmayan tirlere oluşturduğu meralarda büyükbaş, küçükbaş türleri otlatılması devam etmektedir. Tirlere varlığı özellikle büyükbaş için meraları sınırlandırmaktadır. Eski Suğla Gölü arazilerinde ortaya çıkan gölsel sucul bitkilerle beslenen büyükbaşların yerini tarlalarda anız toplayan koyunlar almıştır.

Gölü besleyen akarsulara baktığımızda Taraşçı ve Gökçeşüyük mahallerinde barajların varlığı ile yeterince gölü besleyemedikleri göze çarpmaktadır. Barajlarda iri çakıl kum gibi malzemelerin tutulması da Suğla Depolaması'na süspanse sediment taşınmasına sebep olmaktadır. Göllerin tabanlarının temizliği için gerekli olan kum çakıl gibi malzemelerin göle ulaşamaması otlamayla beraber depolamanın da tabanın dolmasına sebep olmaktadır.

Sulama sistemi ve yöntemleri noktasında ise bir kaos görülmektedir. Sahada sulama açık kanallar ile yapılmaktadır. Suyun drenaj kanalları ve beton kanallardaki yolculuğu buharlaşmayı ve sızmayı tetiklemektedir. Suğla Depolaması'nda toplanan sular Çumra Sulaması için Çarşamba Vadisi'ne bırakılmaktadır. Bölge halkının Suğla'dan tarımsal sulama olarak yararlanamadığı gözlenmiştir. Beyşehir'den gelen sular ve drenaj kanallarındaki sularla yapılan sulama faaliyetlerinde su sever ürünlere de rastlanmıştır. Mısır, şeker pancarı gibi türlerle yoğun su kullanımı göze çarpmaktadır.

Tarım başlığı altında sonuçlara baktığımızda, depolama öncesi arızalı saha ile ortaya çıkan tarımsal potansiyel ile günümüzdeki tarımsal potansiyel arasında farklılıklar tespit

edilmiştir. Depolama öncesi nohut, fasulye, buğday, kavun, karpuz gibi ürünlerde selle gelen alüvyonlarla bereketli bir hasat yaşanırken, günümüzde seddelerle birlikte taşkınlar sınırlanmış tarımsal verimlilikte rekolte kaybı yaşanmıştır. Bu rekolte kaybı da yetiştirilen ürünlerin değişmesine sebep olmuş ve özellikle nohutçuluk, leblebicilik faaliyetleri azalış sürecine girmiştir. Bazı yıllar beklenmeyen taşkınların ortaya çıkmasının, sonbahar mevsiminde ekilen ürünlerin telef olmasına yol açtığı gözlenmiştir. Tüm bu olumsuzlukların yanı sıra, çiftçilerin yapay gübresiz rekolte alamadıkları tespit edilmiş ve toprağın şu anki kullanım düzeninde ciddi güç kaybettiği ortaya çıkmaktadır.

Elmacılık faaliyetleri geçmişte sahanın doğusunda ve güney doğusunda yaygınken günümüzde küresel iklim değişikliği ve artan girdilerle kaybolma noktasına gelmiştir. Göl alanının daralmasıyla ortaya çıkan nemlilik kaybı, taban suyunun azalması ve Suğla arazilerinde yıllık ürün ekmenin daha rahat gelmesi bunda pay sahibi olduğu söylenebilir.

Sahada demografik verilerinden ortaya çıkan sonuç, nüfusun hızla yaşlandığı ve genç nüfus oranının hızla azaldığıdır. Tüm bu gelişmelerle aktif nüfusun azalması da üretim noktasında sıkıntılara yol açmaktadır. Nüfusun durağanlığı yapılacak yatırımların hedefini bulma noktasında farklı görüşlerin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.

Saha farklı dönemlerde müdahaleler geçirmiş ve cazibesini hala korumaktadır. Yapılan müdahalelerin olumlu olumsuz sonuçları birlikte etkili olmuştur.

Suğla Gölü'nün varlığı ülkemizdeki sulak alan ekosistemleri açısından kıymet taşımaktadır. Göller Yöresi'nin doğu kapısının kısıtlı bir sahada depolamaya dönüştürülmesi ve beraberinde gelişen yaşam tekrar değerlendirilmelidir.

Bazı köylerin depolamayla beraber yaşadıkları mağduriyet göz önüne alındığında, depolama altında Suğla'sı kaybolan köylülerin gelir kaybı alternatif teşvik uygulamaları ile en aza indirilmelidir. Ekoturizm bunlardan biri olabilir.

Saha genel olarak eski bir göl tabanı ve beraberinde gelişen değişimleri konu aldığı için arazide en büyük pay hazine arazileridir. Hazine arazilerinden tapu mülkiyeti olmadığı için herhangi bir teşvik proje hibe, destekleme alınamaması sorunu giderilmeye çalışılmalıdır.

Ekonomik kayıplara yol açan istilacı türlerin avlanarak sayısının düşürülmesi ve nesli tükenen türlerin boyut kotası ile avcılığının sürdürülmesi sağlanmalıdır.

Gölü besleyen akarsuların düzenli olarak göle ulaşması ile balıklara üreme çoğalma sahası ortaya çıkacaktır. Bu durum da ekonomik bir hareketliliğe sebep olacaktır.

Vahşi sulama terk edilmeli, damla sulama yöntemleriyle halkın su kullanımı sağlanmalıdır.

Çiftçilerin yapay gübre kullanım miktarları takip edilmeli, organik ürün yetiştirme ve sürdürülebilir toprak kullanımı sağlanmalıdır.

Eski göl sahasının tekrar su tutması ile ortaya çıkacak potansiyel, sürdürülebilir olarak tekrar hesaplanmalıdır. Depolama alanın çok daha küçük bir saha oluşu ile elmacılıkta yaşanan gerileme hesaba katılmalıdır.

Gölden yararlanan Çumra Bölgesi'nin sürdürülebilir tarım uygulamalarına geçmesi sağlanıp, bölgenin iklim şartları da göz önüne alınıp sürdürülebilir bir su kullanımı planı oluşturulmalıdır.

Bölgenin turizm potansiyeli değişen Suğla kullanım senaryoları ile tekrar ele alınmalıdır. Göle yönelik olarak yapılan fotosafari turları yerel yönetimler ve turizm müdürlükleri ile projelendirilebilir. Su kuşlarının yoğunlukta olduğu bölgelere doğa ile barışık altyapı oluşturulabilir. Susuz, Çatmakaya bölgelerinin alternatif turizm rotaları kapsamında sürdürülebilir turizm planı yapılmalıdır. Mağaraların, bitki tür ve çeşitliliğinin de yüksek olduğu bu alan Konya Antalya yolu Tınaztepe Mağarası mevkisine yakın olması sebebi ile Tınaztepe turizm planı kapsamına dahil edilebilir. Susuz ve Çatmakaya (Arvana) tarihi taş binaları ev pansiyonculuğunda kullanılabilir. Yöresel ürünlere de "lavanta kokulu köy" projesinde olduğu gibi sponsor bulunabilir. Ayrıca bu köyler hızlı zarar görebilen karst topografyası üzerinde yer aldığı için korunması gerekliliği de ihmal edilmemelidir.

Yaylaların, ormanların, mağaraların, tarım toprağının ve sulak alanların yarınlara bırakılması noktasında yerel paydaşlara seminerler verilmesi gereklidir. Bu konuda özendirici, teşvik edici uygulamalar ile verim alınabilir.

Çiftçilerin depolama projesi ile birlikte ürün yetiştirmekte yaptıkları masraflar çok boyutlu düşünülmelidir. Depolama öncesi üretim emekleri, harcamaları ve mevcut düzendeki üretim masrafları ayrı ayrı ele alınmalıdır.

Günümüzde küresel iklim değişikliği, artan su ihtiyacı, azalan su kaynakları ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanılma mecburiyeti akla gelince yapılan çalışmaların daha kapsamlı değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akköz, C., & Yılmaz, B. (2009). Suğla Gölü (Seydişehir/Konya) bentik algleri üzerine araştırmalar. *Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi Fen Dergisi*, 2 (33), 51-60.
- Altunsoy, M. (2000). Suğla Gölü güneyinde (Konya) Karbonifer ve Permien yaşlı birimlerin organik jeokimyasal özellikleri. *Yerbilimleri*, 21(22), 163-181.
- Arı, Y., & Derinöz, B. (2011). Bir Sulak Alan Nasıl Yönetilmez? Kültürel Ekolojik Perspektif ile Marmara Gölü (Manisa) Örneği. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 9 (1), 41-60. https://doi.org/10.1501/cogbil_0000000117
- Arı, Y. (2006). Ramsar Sözleşmesi'nin Doğa Koruma Yaklaşımına Eleştirel Bir Bakış. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 11 (15), 275-302.
- Arslan, M. (2011). Homonadlar Savaşı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14(1-2), 97-107.
- Aslan, İ. (2006). *Alacadağ (Seydişehir) ve çevresinin florası* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Atalay, İ. (2008). Ekosistem Ekolojisi ve Coğrafyası Cilt II. *Meta Basım Matbaacılık Hizmetleri*, İzmir.
- Atalay, İ. M. (2011). Kenan, Türkiye Bölgesel Coğrafyası, İnkılap Kitapevi, Genişletilmiş 5. Baskı, İstanbul.
- Ataselim, Z. (2014). *Suğla Gölü Havzasının Jeolojisi*, Konya, Orta toroslar. *April*, 288-289.
- Bahar, H. (2015). *İlk Çağda Seydişehir*. *Konya Ansiklopedisi*, 8
- Bağcı, Y., Can, A. A., & Süleyman, D. (2008). Ahırlı-Yalılıyük ve Bozkır Konya Arasında Kalan Bölgenin Florası. *Biyolojik Çeşitlilik ve Koruma*, 5(1), 43-62.
- Bildirici, M. (2020). Tarihi Kültürel ve Çevre Değerleri ile Konya Kapalı Havzasına Su Aktaran Konya- Çumra 2. ve 3. Merhale (Adım) Sulama Projesi. *Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü*, 0, 74.
- Bozyiğit, R., & Tapur, T. (2009). Konya Ovası ve çevresinde yeraltı sularının obruk oluşumlarına etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 137-155.
- Bozyiğit, R., & Güngör, Ş. (2011). Konya Ovasının Toprakları ve Sorunları. *Marmara coğrafya dergisi*, (24), 169-200.
- Canpolat, F. A., & Dağlı, D. (2020). Elazığ İli'nde Arazi Kullanımı Değişimi (2006-2018) Ve Simülasyonu (2030). *International Journal of Geography and Geography Education*, (42), 702-723.

- Değerli, A. (2014). *Osmanlı Dönemi'nde Suğla Gölü'nün Islah Çalışmaları ve Suğla Mukataası. Tarih Okulu Dergisi (TOD), Yıl, 7, 319-336*
- Deneri, A. H. (2020). *Karstik kaynakların ani boşalım ölçümleri ile kaynak sularının değerlendirilmesi; Susuz kaynakları, Seydişehir (Konya), Türkiye (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*
- Derya, A., & Derya, S. (1993). Sulak Alanlar. *Ekoloji*.
- Doğan, U. (1997) Suğla Ovası ve Çevresinin Fiziki Coğrafyası. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Doğan, U., (1997), Gidengelmaz Dağlarında Doğal Ortam ve İnsan İlişkisi. Ankara Üniv. Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, 6,41-62
- Doğan, U., & Koçyiğit, A. (2018). Morphotectonic evolution of Maviboğaz canyon and Suğla polje, SW central Anatolia, Turkey. *Geomorphology*, 306, 13-27.
- Doğu, A. F., Çiçek, İ., & Gürgen, G. (1994). Orta Toroslarda (Seydişehir-Gülnar) Karstlaşma Tipleri. *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafya Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi Sayı, 3, 129-139.*
- Durgunay, B. (2018). Seydişehir İlçesinin Köy Adları Üzerine Bir İnceleme/A Research About Village Names In Seydisehir. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(43), 77-104.
- Eren, H. (1972). Suğla.
- Güler İ. (1987). XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında ve XX. Yüzyılın Başlarında Bozkır'daki Sulama Faaliyetleri. 2(1), 313–329.
- Güler, İ. (2014). XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Ve Xx, Yüzyılın Başlarında Bozkır'daki Sulama Faaliyetleri . Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty , 2 (1) , 313-329 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuefd/issue/20253/215159>
- Gündüz, R. (2020). Seydişehir Çevresinde Tespit Edilen Yeni Yerleşmeler. *Amisos*, 5(9), 362–385. <https://doi.org/10.48122/amisos.827168>
- Güney, E. (1995). Türkiye’de Sulak Alanların Çevre Sorunları. *Türk Coğrafya Dergisi*, (30), 41-52.
- Gürer, İ., Yıldız, F. E., (2017). Türkiye’nin Sulak Alan Politikalarına Genel Bir Bakış: Sultansazlığı Sulak Alanı Örneği. TMMOB 2. Su Politikaları Kongresi, Ankara.
- Hadimli, H. (2008). Akseki İlçesi’nin Coğrafyası. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Hadimli, H., & Bulut, İ. (2008). Karstik Alanlarda Arazi Kullanımı, Sorunları ve Planlaması. V. *Ulusal Coğrafya Sempozyumu*, 16-17.

- İlhan, A., & Sarı, H. M. (2013). *Marmara Gölü Balık Faunası ve Balıkçılık Faaliyetleri Fish Fauna and Fisheries Activities in Lake Marmara*. 30, 187–191.
<https://doi.org/10.12714/egejfas.2013.30.04.08>
- İzбірak, R. (1984). *Türkiye*, M.E.B Yayınları, İstanbul.
- Kantarcı, D. M. (2008). Isınma – Kuraklaşma Sürecinin Göller Bölgesindeki Durumu ve Etkileri Üzerine Ekolojik Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, A(2), 1–34.
- Karakoç, D. Y. (2017). *Türkiye ' de Sulak Alanlar ve Yönetimi*. Çevre Günleri Uluslararası Sempozyumu, İnsanların Doğayla Kenetlenmesi, Kentte ve Doğal Alanda, Kutuplardan Ekvatora, 08 Haziran, Ankara.
- Keske, P. (2009). *Avlan Gölü (Antalya-Elmalı) Çevresi Florası*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Mevlana Kalkınma Ajansı (MEVKA) (2014). Ahırılı İlçe Raporu. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- Mevlana Kalkınma Ajansı (MEVKA) (2019). Ahırılı İlçe Raporu. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- Mevlana Kalkınma Ajansı (MEVKA) (2014). Seydişehir İlçe Raporu. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- Mevlana Kalkınma Ajansı (MEVKA) (2014). Yalılıyık İlçe Raporu. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- Mevlana Kalkınma Ajansı (MEVKA) (2019). Yalılıyık İlçe Raporu. Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- MGM, (2016). “Erinç İklim Sınıflandırmasına Göre Türkiye İklimi”, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Araştırma Dairesi Başkanlığı, Klimatoloji Şube Müdürlüğü, Ankara.
- Muşmal, H. (2008). XX. Yüzyılın Başlarında Beyşehir Gölü ve 1910-1911 Yılları Büyük Taşkın Hadiseleri. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (23), 219-262.
- Muşmal, H. (2015). Konya Ovası Sulama Projesi Fikrinin Ortaya Çıkışı ve Projeye ilgili İlk Çalışmalar. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (33).
- Öztürk, B. (2006). Çarşamba Çayı Boğazı'nın (Suğla ve Konya Ovası arası) oluşum ve gelişim özellikleri. *Türk Coğrafya Dergisi*, (45), 1-14.
- Öztürk, A. (2019). Seydişehir ilçesinde nohut yetiştiriciliği yapılan tarım işletmelerinin ekonomik analizi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Saraçoğlu H. 1990. Bitki örtüsü akarsular ve göller. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları Öğretmen

- Kitapları Dizisi. İstanbul: 177 Milli Eğitim Basımevi 577 s. [in Turkish]
- Saraçoğlu, A. S., Bitki örtüsü, akarsular ve göller (Türkiye coğrafyası üzerine etüdler II). *İstanbul* 1962.
- Saraçoğlu, H. (1989). *Akdeniz bölgesi*. MEB Yayınları, İstanbul.
- Sarı, S. (2009). Batı Akdeniz bölümü'nden İç Anadolu'ya geçiş iklimleri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şimşek, M., Doğan, U., & Öztürk, M. Z. (2020). Polyelerin Sınıflandırılması ve Toroslardan Örnekler. *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi*, 2020(5), 1–14. <https://doi.org/10.46453/jader.733500>
- Timur, B.Ö. 2007. Avlan Gölü Örneğinde Islak Alan Kurutma Girişiminin Peyzaj Değerleri Üzerine Etkilerinin İrdelenmesi Üzerine Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Fen Bilmileri Enstitüsü, Ankara.
- T.C., *Kalkınma Bakanlığı, Kop Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı*. (n.d.). *DSİ 4. Bölge Müdürlüğü Kop Bölgesi Sulama Projeleri Mevcut Durum Özeti Raporu*, Konya.
- Uzun O., Dilek F., Çetinkaya G., Erduran F. ve Açiksöz S. (2012). “Konya İli, Bozkır-Seydişehir Ahırlı-Yalıhüyük İlçeleri ve Suğla Gölü Mevkii Peyzaj Yönetimi, Koruma ve Planlama Projesi”. Proje Raporları, Mülga T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Yeni T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Doğa Koruma Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Yıldız, D. (2019). Aral Gölünde Ne Oldu , Göl Şimdi Ne Durumda ?. *World Water Diplomacy & Science News*, 10001, <https://www.hidropolitikakademi.org/>.
- .Yılmaz, M. (2017). Konya Kapalı Havzası'nın TMPA Uydu Kaynaklı Yağış Verileri ile Kuraklık Analizi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 32.
- Yiğitbaşıoğlu, H., & Uğur, A. (2006). Sulak Alanlarımız ve Ramsar Sözleşmesi. *Popüler Bilim*, 32, 43-46.
- Zengin, M., Karakaplan, S., & Ersoy, İ. (2002). Beyşehir Gölü ve Çumra Ovası Sulamasında Kullanılan Diğer Sulama Suları Kalitesinin Belirlenmesi. *Selcuk Journal of Agriculture and Food Sciences*, 16(29), 72-78.
- Zor, M. (2001). Türkiye'nin Sulak Alanları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(1).

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://www.unesco.org.tr/>

Erişim: 25.12.2021

<http://www.seydisehirgundem.com/kaybolan-sugla-golu-ve-leblebicilik-9411-haberi>

Erişim: 13.04.2022

<https://www.siristat.com/2022/04/sugla-arazilerine-ekilen-hububat.html>

Erişim: 13.04.2022

<https://gayrimenkulmevzuati.com/hazine-arazilerinde-ecrimisil-nedir-nasil-hesaplanir-ve-odenir/>

Erişim: 13.04.2022

<https://www.wwf.org.tr/?1401/sulakalanarimizinkorunmasi>

Erişim Tarihi: 05.20.2022

SUĞLA BÖLGESİ YERLEŞİM BÖLGELERİ MÜLAKAT FORMU

AÇIKLAMA: Bu görüşme formu, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı'nda yürütülen **“SUĞLA GÖLÜ ALANININ EKONOMİK COĞRAFYA AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ”** başlıklı yüksek lisans tezi için hazırlanmıştır. Araştırma, Suğla Gölü'nün geçirdiği müdahaleler ve yansıyan ekonomik değişimleri konu almakta, sulak alanların sürdürülebilir kullanımı ve sürdürülebilir bir ekonomik kullanım açısından sahayı değerlendirmektedir. Çalışma kapsamında elde edilen bilgiler, yalnızca araştırmacı tarafından değerlendirilecek ve bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Görüşme, kişisel rahatsızlık verecek sorulardan oluşmamaktadır. İsterseniz cevaplamayı yarıda bırakabilirsiniz. Görüşmeyi kabul ettiğiniz için teşekkür ederim.

İbrahim AKÇAY

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

1. GENEL BİLGİLER		
Görüşme No:		
Görüşülen Kişinin Adı Soyadı:		
Görüşme Günü ve Saati:		
Görüşme Şekli:	☐ Yüz Yüze ☐ Görüntülü Konuşma ☐ Ses Kaydı ☐ Diğer ->	
Görüşme Yeri:		
Görüşme Süresi:		

2. DEMOGRAFİK BİLGİLER			
Cinsiyet:		Yaş:	
Medeni Durum:		Meslek:	
Yapılan İş:		Önceki İş:	
İkamet Süresi:			

3. KÖY İLE İLGİLİ BİLGİLER			
Köyün Adı:		Toplam Nüfus:	
Erkek Nüfusu:		Kadın Nüfusu:	
Çocuk Nüfusu (18 yaş altı):		İş Gücü Nüfusu (18-65 yaş arası):	
Yaşlı Nüfusu (65 Yaş Üstü):			

MÜLAKAT FORMU

1. Bu gölün bölge ekonomisi için nasıl bir önemi var? Size ne tür faydalar sağlıyor?
2. Bölgedeki ekonomik faaliyetlerin hangileri gölden yararlanarak yapılıyor?
3. Gölden kimler ve nasıl faydalaniyor?
4. Gölden yararlanmada zamanla bir değişiklik oldu mu? Olduysa ne tür değişiklikler oldu?
5. Eskiden gölde yapılan aktiviteler nelerdir? Şu anki göl sahasını halk nasıl kullanıyor?
6. Eski göl alanlarında yapılan tarımda ne tür ürünler yetiştiriliyor? Bunlar suya ihtiyacı olan ürünler mi?
7. Suğla'nın suyunun öncelikle Çumra'nın kullanımına sunulması, Suğla çevresinde tarımda sulamada sorunlara neden oluyor mu? Oluyorsa nasıl?
8. Gölde ticari balıkçılık yapılıyor mu? Yapılıyorsa ortalama yıllık üretim ne kadardır?
9. Balıkçılıkla elde edilen gelir kaç ailenin temel ekonomik kaynağı durumundadır?
10. Gölün seviyesinin değişmesi buradan geçimini sağlayanları nasıl etkiledi?
11. Göldeki değişiklikler bölgede göçe neden oldu mu? Olduysa, kimler nereye gittiler?
12. Göl sahasında arazisi kullanıma dair ne tür sorunlar var? Bu sorunlar için ne tür girişimleriniz oldu? Kimlerle bağlantı sağladınız?
13. Gölün üç ilçenin idari sınırında olması, su ürünleri kullanımı açısından nasıl bir etki yapıyor?
14. Gölün üç ilçenin idari sınırında olması, göldeki arazi kullanımı değişikliklerini nasıl etkiliyor?
15. Aynı durum, gölden aşırı yararlanmadan kaynaklanan sorunların çözümünü nasıl etkiliyor?
16. Göl ile ilgili önerileriniz nelerdir?

Ö Z G E Ç M İ Ş

KİŞİSEL BİLGİLER	
Adı ve Soyadı	İbrahim AKÇAY
Geçici Adres	Seydişehir / Konya
Adres	Gelendost / Isparta
ÖĞRENİM BİLGİLERİ	
Lisans	Ankara Üniversitesi
	Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
	Coğrafya Bölümü
Yüksek Lisans	Akdeniz Üniversitesi
	Sosyal Bilimler Enstitüsü
	Coğrafya Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tez Konusu	Suğla Gölü Alanının Ekonomik Coğrafya Açısından Değerlendirilmesi
Yabancı Dil	İngilizce
İŞ DENEYİMLERİ	
Çalıştığı Kurumlar	Yalıhüyük Anadolu Lisesi
	Dr. Reşat Erden Anadolu Lisesi